

2014-2020

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ
COMUNA ACĂȚARI

Asociația Microregiunea Valea Nirajului

2015

Cuprins

INTRODUCERE	3
Metodologia elaborării	4
Contextul general al dezvoltării comunităților rurale și fondurile europene	6
1. Europa 2020	7
2. Acord de parteneriat propus de România pentru perioada de programare 2014-2020.....	11
3. Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru pentru perioada 2014-2020.....	20
4. Strategia de dezvoltare a județului Mureș 2014-2020	22
CAPITOLUL I.....	26
PREZENTAREA TERITORIULUI,.....	26
ANALIZA DIAGNOSTIC	26
I.1. Prezentarea geografică și fizică, scurt istoric.....	27
I.1.1. Prezentarea principalelor caracteristici geografice (amplasament, relief, altitudine)	27
I.1.2 Demografie, populație	37
I.1.3 Patrimoniul de mediu	44
I.1.4 Patrimoniul arhitectural și cultural	47
I.2 Economia locală	57
I.2.1 Repartizarea populației active	57
I.2.2. Agricultură.....	58
I.2.3 Industrie – IMM – Micro-întreprinderi, comerț.....	62
I.2.4 Turism	66
I.3. Servicii pentru populație și infrastructuri medico-sociale	66
I.4. Activități sociale și instituții locale	68
I.5. Bilanțul politicilor întreprinse în teritoriu	73
CAPITOLUL II.....	75
ANALIZA SWOT.....	75
CAPITOLUL III.....	83
STRATEGIA DE DEZVOLTARE A COMUNEI ACĂȚARI.....	83
III.1 Viziune, misiune, obiective strategice	86
III.3. Analiza efectelor sociale, economice și cele asupra mediului.....	98
III.4 Portofoliul de proiecte	101

INTRODUCERE

Strategia de dezvoltare locală a comunei Acățari stabilește o imagine clară a obiectivelor strategice pentru perioada 2014-2020. Acest document este un instrument de lucru care permite focalizarea și ajustarea continuă a eforturilor administrației publice locale în vederea creșterii gradului de bunăstare, a nivelului de trai al comunității locale. Este un instrument util, care permite identificarea nevoilor de dezvoltare, a potențialului de dezvoltare a comunei, permite utilizarea eficientă a resurselor și identificarea unor soluții pentru rezolvarea problemelor existente. Prin acest document va fi posibilă atragerea unor fonduri din surse rambursabile și/sau nerambursabile.

Programarea dezvoltării locale este deosebit de complexă și necesită consultarea tuturor actorilor din unitatea administrativ-teritorială a comunei, proces care permite transparența decizională. Comuna Acățari își propune să devină un nucleu de dezvoltare durabilă prin valorificarea poziției geo-strategice și a resurselor naturale.

De abilitatea și determinarea comunității locale depinde în procesul de aplicare a acestui document atingerea obiectivului final: o comună dezvoltată, cu activități culturale bogate și atractivă pentru turiști.

În cadrul elaborării strategiei comunei Acățari au fost realizate studii orientate spre efectuarea unui diagnostic socio-economic al localității paralel cu analiza cadrului național, regional și județean, ținând cont de orientările strategice privind politica de coeziune la nivel european și național, de prioritățile determinate de Strategia Europa 2020.

Analiza cuprinde informații privind potențialul uman, economic, natural al comunității, factorii de atractivitate a comunei din punct de vedere economic, oportunitățile și riscurile de dezvoltare, precum și percepția cetățenilor vis-à-vis de realizările și problemele cu care se confruntă comunitatea.

Strategia de dezvoltare a comunei Acățari este rezultatul activităților derulate împreună cu membrii comunității locale. Obiectivele strategice ale comunei Acățari pentru perioada 2014-2020 au fost definite urmărindu-se realismul în evaluarea resurselor financiare existente și a posibilităților de dezvoltare, cu urmărirea respectării principiilor dezvoltării durabile.

Metodologia elaborării

Elaborarea strategiei de dezvoltare locală a comunei Acățari a avut loc în concordanță cu realitățile și posibilitățile specifice comunei cu păstrarea principiilor procesului de planificare strategică. În cursul elaborării documentului, echipa de proiect a respectat toate cerințele metodologice, științifice și legale privind colectarea și prelucrarea datelor primare și secundare. Toate etapele și elementele colectării datelor statistice de pe teren, interviurile, au ținut cont și respectă normele deontologice și etice ale cercetărilor sociale și sunt conforme cu standardele internaționale recomandate.

Strategia elaborată cu ajutorul efectiv al comunității locale – prin dezbaterile din ședințele publice, reprezintă un document complex care prezintă viziunea de dezvoltare a comunei în context european.

Etapele procesului de planificare

Procesul de elaborare a Strategiei de dezvoltare locală a comunei Acățari a inclus câteva etape majore.

În prima etapă a avut loc pregătirea procesului de planificare. S-a desfășurat vizita de informare la Primăria Comunei Acățari în scopul stabilirii contactelor inițiale cu reprezentanții Primăriei, responsabili de lansarea și coordonarea procesului de planificare strategică și familiarizării acestora cu metodele și termenii procesului de planificare participativă. Ca rezultat, a fost aprobat un plan preliminar de lucru pentru perioada de planificare.

În etapa a doua au avut loc întâlniri cu comunitatea locală. La aceste întâlniri au fost identificate problemele strategice, s-au dezbătut măsurile ce trebuie luate pentru atingerea obiectivelor. Activitățile de la aceste întâlniri au îmbinat metodele teoretice cu cele practice în cadrul unui proces interactiv, participanții având posibilitatea să-și manifeste aptitudinile și să-și expună opiniile referitor la conceptele vizate.

În cadrul întâlnirilor s-a distribuit un chestionar pentru populație, chestionar care viza colectarea datelor privind gradul de mulțumire a locuitorilor față de domeniile mai sus amintite. În această etapă a avut loc colectarea datelor statistice. Unele date au fost colectate din baza de date a Primăriei Comunei Acățari, altele din baza de date a Institutului Național de Statistică. Pentru realizarea unui diagnostic cât mai amănunțit, s-au folosit și alte baze de date din domeniul economic, social și cultural.

Imagini de la întâlnirile cu comunitatea locală

- formarea adulților
- dezvoltarea capacității administrative
- e-guvernare
- înființarea de întreprinderi sociale

În etapa a treia au fost prelucrate informațiile obținute în etapa a doua, a fost completat profilul economic, social și cultural al comunității, s-a realizat analiza SWOT a fiecărui domeniu studiat, au fost identificate problemele strategice, avantajele și dezavantajele localității în contextul regional, județean și național.

În etapa a patra a avut loc atelierul de planificare strategică, definirea viziunii, a obiectivelor strategice, identificarea oportunităților și obstacolelor în realizarea obiectivelor. Această etapă a avut loc prin participarea activă a tuturor actorilor importanți din punct de vedere a dezvoltării comunei Acățari (conducători ai instituțiilor publice și sociale, consilieri locali, reprezentanți ai mediului de afaceri, lideri comunitari).

În cadrul acestor întâlniri s-au identificat problemele localității și comunitatea locală a formulat propuneri privind viitorul comunei Acățari.

La prima întâlnire cu comunitatea locală din Acățari s-au identificat următoarele probleme, s-au formulat următoarele propuneri:

- Nevoia dezvoltării în continuare a infrastructurii rutiere din localități, asphaltarea drumurilor comunale
- nevoia creării rețelei de apă curentă menajeră
- nevoia creării rețelei de canalizare
- nevoia dezvoltării și extinderii a serviciilor de sănătate și a serviciilor sociale
- nevoia prelungirii programului în instituțiile de educație publică, mai ales în cazul grădinițelor
- Sprijinirea inițiativei de creare a unei societăți cooperative pentru desfacerea și/sau procesarea produselor locale
- Organizarea unei economii sociale pentru comunitatea de etnie romă
- Organizarea unor proiecte educative pentru copii, inițierea unor servicii de after-school
- Reabilitarea drumurilor agricole
- Înființarea unor spații verzi
- dezvoltarea centrului pentru petrecerea timpului liber
- Locuri de muncă create, mai ales pentru femei
- promovarea și păstrarea tradițiilor culturale locale

În etapa a cincea a avut loc structurarea strategiilor/soluțiilor în programe și proiecte și definitivarea Planului strategic de dezvoltare locală a comunei Acățari. Strategia de dezvoltare locală a comunei Acățari a fost prezentată factorilor de decizie și aprobată de către Consiliul Local.

În etapa a șasea va avea loc implementarea strategiei, urmată de etapa a șaptea: Monitorizare și evaluare.

Contextul general al dezvoltării comunităților rurale și fondurile europene

Documente de programare

Politica de dezvoltare rurală a UE încearcă să răspundă noilor provocări legate de zonele rurale. Cea mai recentă reformă s-a finalizat în decembrie 2013, odată cu aprobarea actelor legislative de bază pentru perioada 2014-2020. În cursul anului 2014 urmează să fie publicate o serie de reglementări mai detaliate.

Politica de dezvoltare rurală pentru perioada 2014-2020 se aliniază Strategiei Europa 2020. Reforma din 2013 păstrează multe dintre principiile politicii de dezvoltare rurală aplicate în perioada 2007-2013, însă per ansamblu aduce multe schimbări:

- îmbunătățește abordarea strategică pentru elaborarea PDR-urilor;
- consolidează conținutul măsurilor de dezvoltare rurală;
- simplifică normele și/sau reduce sarcina administrativă aferentă, atunci când este posibil;
- corelează și mai mult politica de dezvoltare rurală cu celelalte fonduri structurale și de investiții europene (ESI).

În elaborarea programelor naționale, statele membre trebuie să respecte minim șase axe prioritare comune la nivel european:

1. Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, silvicultură și zonele rurale;
2. Creșterea viabilității/competitivității tuturor ramurilor agriculturii și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a fondului forestier;
3. Promovarea organizării lanțului alimentar, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură;
4. Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură și silvicultură;
5. Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic;
6. Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale.

Obiectivele P.N.D.R. 2014-2020 sunt fundamentate, așadar, pornind de la realitățile de țară, sunt corelate cu obiectivele prevăzute în *Strategia Europa 2020*, se regăsesc în prioritățile identificate la nivelul *Acordului de Parteneriat România – UE*.

Sumele necesare provin din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR), din fonduri naționale și din surse private.

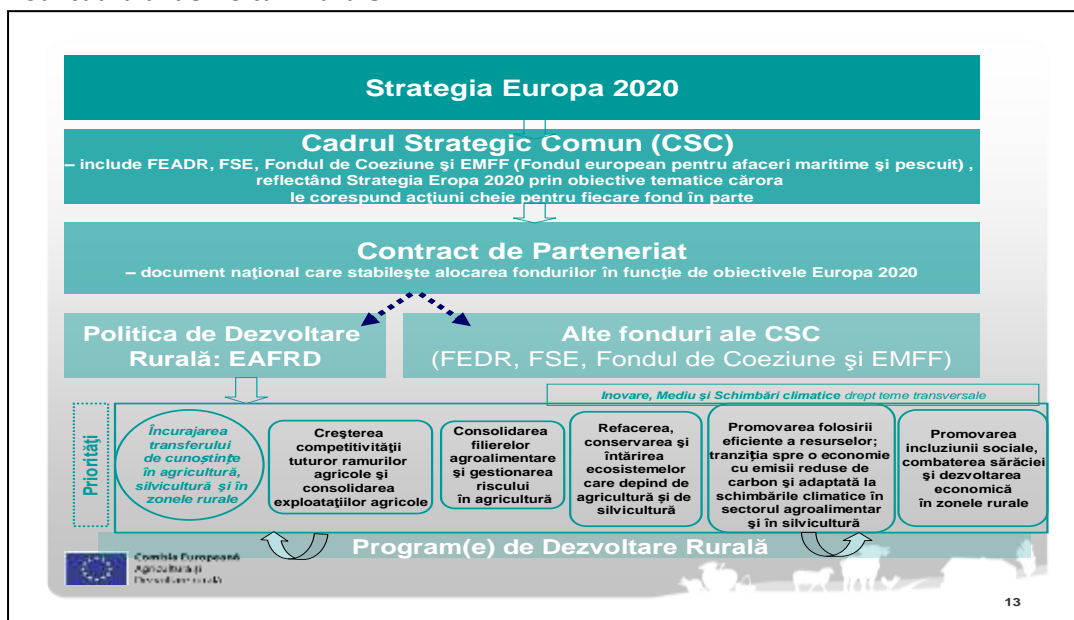
Alte documente de programare elaborate de statele membre în această perioadă sunt:

1. **Acord de Parteneriat 2014-2020:** document național elaborat conform regulamentelor europene, care fundamentează și stabilește obiectivele tematice de dezvoltare și alocarea indicativă a fondurilor europene în perioada 2014 –2020;

2. **Programele subsecvente:** documente de programare la nivel sectorial și național care transpun elementele prevăzute de CSC în context național și conțin angajamente ferme privind contribuțiile la îndeplinirea obiectivelor UE, prin utilizarea fondurilor comunitare alocate, conform Cadrului financiar multianual.

- Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
- Programul Operațional Asistență tehnică 2014-2020
- Programul Operațional Competitivitate 2014-2020
- Programul Operațional Infrastructura Mare 2014-2020
- Programul Național de Dezvoltare Rurală
- Programul Operațional Regional 2014-2020
- Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Noul cadru al dezvoltării rurale

Sursă: DG Agricultură și Dezvoltare Rurală Comisia Europeană

1. Europa 2020

Europa trece printr-o perioadă de transformare. Provocările apărute pe plan mondial au demonstrat că Europa poate da răspuns la aceste provocări numai dacă acționează în mod colectiv, ca Uniune. Strategia Europa 2020 pentru creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii a fost lansată de Comisia Europeană în martie 2010. Documentul stabilește obiective concrete care ar urma să fie atinse în următorii zece ani, în domenii precum ocuparea forței de muncă, educație, energie și inovare, pentru a depăși impactul crizei economice și pentru a readuce Europa pe drumul creșterii economice. Europa 2020 propune trei priorități:

1. Creștere inteligentă: dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare;
2. Creștere durabilă: promovarea unei economii mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, mai ecologice și mai competitive;
3. Creștere favorabilă incluziunii: promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, care să asigure coeziunea socială și teritorială.

Comisia prezintă șapte inițiative emblematice pentru a stimula realizarea de progrese în cadrul fiecărei teme prioritare.

- „**O Uniune a inovării**” pentru a îmbunătăți condițiile-cadru și accesul la finanțările pentru cercetare și inovare;
- „**Tineretul în mișcare**” pentru a consolida performanța sistemelor de educație și pentru a facilita intrarea tinerilor pe piața muncii;
- „**O agendă digitală pentru Europa**” pentru a accelera dezvoltarea serviciilor de internet de mare viteză;
- „**O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor**”, pentru a sprijini trecerea la o economie cu emisii scăzute de carbon, pentru a crește utilizarea surselor regenerabile de energie;
- „**O politică industrială adaptată erei globalizării**” pentru a îmbunătăți mediul de afaceri;
- „**O agendă pentru noi competențe și noi locuri de muncă**” pentru a moderniza piețele muncii și a oferi mai multă autonomie cetățenilor;
- „**Platforma europeană de combatere a sărăciei**” pentru a garanta coeziunea socială și teritorială, astfel încât beneficiile creșterii și locurile de muncă să fie distribuite echitabil, iar persoanelor care se confruntă cu sărăcia și excluziunea socială să li se acorde posibilitatea de a duce o viață demnă și de a juca un rol activ în societate.

Strategia Europa 2020 se va sprijini pe doi piloni: abordarea tematică care combină prioritățile și principalele obiective, și întocmirea unor rapoarte de țară, permițând statelor membre să își dezvolte propriile strategii de reîntoarcere la o creștere economică durabilă și la sustenabilitatea finanțelor publice. La nivelul UE se vor adopta orientări integrate care să cuprindă domeniul de aplicare al priorităților și obiectivelor UE. Prezentarea de rapoarte privind îndeplinirea obiectivelor strategiei Europa 2020 și evaluarea Pactului de stabilitate și creștere se vor efectua simultan, făcându-se însă în continuare distincția între aceste instrumente și menținând integritatea Pactului.

A. Creștere inteligentă – o economie bazată pe cunoaștere și inovare

La nivel național, statele membre vor trebui:

- să reformeze sistemele de cercetare-dezvoltare și inovare de la nivel național (și regional) și să întărească cooperarea transfrontalieră;
- să garanteze existența unui număr suficient de absolvenți de universități de științe, matematică și inginerie și să axeze programele școlare pe creativitate, inovare și spirit antreprenorial;
- să acorde prioritate cheltuielilor destinate cunoașterii, inclusiv prin folosirea stimulentei fiscale și a altor instrumente financiare pentru a promova investiții private mai semnificative în cercetare-dezvoltare.

• Inițiativa emblematică „Tineretul în mișcare”

La nivel național, statele membre vor trebui:

- să efectueze investiții eficiente în sistemele de învățământ și de formare la toate nivelurile (de la nivel preșcolar la nivel universitar);
- să amelioreze rezultatele în domeniul educației, tratând fiecare segment (preșcolar, primar, secundar, profesional și universitar) în cadrul unei abordări integrate, care să includă competențele-cheie și care are scopul de a reduce abandonul școlar timpuriu;
- să consolideze deschiderea și relevanța sistemelor de învățământ prin instituirea unor cadre naționale de calificare și printr-o mai bună direcționare a rezultatelor învățării spre nevoile pieței muncii;
- să faciliteze intrarea tinerilor pe piața muncii prin acțiuni integrate care cuprind, *inter alia*, îndrumare.

• Inițiativa emblematică „O agendă digitală pentru Europa”

La nivel național, statele membre vor trebui:

- să elaboreze strategii operaționale privind internetul de mare viteză și să orienteze fondurile publice, inclusiv cele structurale, spre domeniile care nu sunt acoperite integral de investițiile private;
- să stabilească un cadru juridic pentru coordonarea lucrărilor publice astfel încât costurile pentru dezvoltarea rețelelor să se reducă;
- să promoveze dezvoltarea și utilizarea unor servicii online moderne și accesibile (de exemplu, e-guvernare, servicii de asistență medicală online, casa inteligentă, competențele informatice, securitatea).

B. Creștere durabilă – promovarea unei economii mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, mai ecologice și mai competitive.

- **Inițiativa emblematică: „O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor“**

La nivel național, statele membre vor trebui:

- să elimine treptat subvențiile dăunătoare mediului, făcând excepții doar în cazul persoanelor defavorizate;
- să dezvolte instrumente de piață, precum stimulente fiscale și achiziții publice menite să adapteze metodele de producție și de consum;
- să dezvolte infrastructuri energetice și de transport inteligente, modernizate și complet interconectate și să utilizeze pe deplin TIC;
- să asigure implementarea coordonată a proiectelor de infrastructură, în cadrul rețelei centrale a UE, care contribuie în mod decisiv la eficacitatea sistemului de transport al UE, în ansamblul său;
- să se concentreze asupra dimensiunii urbane a transporturilor, responsabile de o mare parte din emisiile generate și din congestiile rețelelor;
- să utilizeze reglementarea, dezvoltând standarde de performanță energetică în construcții și instrumente de piață precum impozitarea, subvențiile și achizițiile publice pentru a reduce consumul de energie și de resurse și să utilizeze fondurile structurale pentru a investi în construcția de clădiri publice eficiente din punct de vedere energetic și într-o reciclare mai eficientă;
- să stimuleze instrumente care permit economisirea de energie și care ar putea crește eficiența în sectoarele mari consumatoare de energie, precum cele bazate pe folosirea TIC.

- **Inițiativa emblematică „O politică industrială adaptată erei globalizării“**

La nivel național, statele membre vor trebui:

- să îmbunătățească mediul de afaceri, în special pentru IMM-urile inovatoare;
- să amelioreze condițiile de asigurare a respectării drepturilor de proprietate intelectuală;
- să reducă sarcina administrativă a societăților și să amelioreze calitatea legislației în domeniul afacerilor;
- să colaboreze strâns cu părțile interesate din diverse sectoare (cu întreprinderile, cu sindicatele, cu mediul academic, cu ONG-urile, cu organizațiile de consumatori) pentru a identifica blocajele și a dezvolta o analiză comună cu privire la modalitățile de a menține o bază industrială și de cunoaștere solidă.

C. Creștere favorabilă incluziunii – o economie cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, asigurând coeziunea economică, socială și teritorială.

- **Inițiativa emblematică „O agendă pentru noi competențe și noi locuri de muncă“**

La nivel național, statele membre vor trebui:

- să reducă segmentarea pieței muncii și să faciliteze tranzițiile și reconcilierea vieții profesionale cu viața privată;
- să asigure rentabilitatea muncii, acordând o atenție specială persoanelor cu un nivel scăzut de calificare;
- să promoveze noi forme de reconciliere a vieții profesionale cu cea privată și politici de îmbătrânire activă și să sporească egalitatea de șanse între femei și bărbați;

- să promoveze și să monitorizeze concretizarea eficace a rezultatelor dialogului social;
- să impulsioneze punerea în aplicare a Cadrului european al calificărilor, prin instituirea unor cadre naționale ale calificărilor;
- să asigure dobândirea competențelor necesare în vederea continuării studiilor și a integrării pe piața muncii;
- să dezvolte parteneriate între mediul educației/formării și cel al muncii, în special prin implicarea partenerilor sociali în planificarea ofertelor de educație și formare.

- **Inițiativa emblematică „O platformă europeană de combatere a sărăciei“**

La nivel național, statele membre vor trebui:

- să promoveze responsabilitatea colectivă și individuală pe care o împart în domeniul combaterii sărăciei și excluziunii sociale;
- să definească și să pună în aplicare măsuri care vizează situația specifică a grupurilor cu un grad de risc ridicat (precum familiile monoparentale, femeile în vârstă, minoritățile, romii, persoanele cu handicap și personale fără adăpost);
- să își dezvolte pe deplin sistemele de securitate socială și de pensii pentru a asigura un nivel adecvat al ajutorului pentru venit și al accesului la asistență medicală.

Cadrul financiar multianual (CFM)

Cadrul financiar multianual este un mecanism menit să asigure previzibilitatea cheltuielilor UE și, în același timp, respectarea unei discipline bugetare stricte. CFM definește sumele maxime („plafoanele”) pentru fiecare domeniu de cheltuieli majore („rubrică”) din bugetul Uniunii. CFM stabilește, de fapt, prioritățile politice pentru anii următori și reprezintă, prin urmare, atât un cadru politic, cât și unul bugetar prin care se hotărăște în ce domeniu ar trebui să se investească în viitor. Regulamentul privind cadrul financiar multianual permite Uniunii Europene să cheltuiască până la aproape **960 de miliarde de euro în angajamente** și peste **908 miliarde de euro în plăți** pe parcursul următorilor 7 ani. Aceste valori sunt cu 3.5%, respectiv 3.7% mai mici decât cele aferente cadrului financiar 2007-2013, reflectând presiunea la nivel de buget cu care statele membre se confruntă la momentul de față.

Un accent puternic este pus pe cheltuielile axate pe stimularea creșterii economice și crearea de locuri de muncă, în conformitate cu prioritățile politice ale UE. De exemplu, limita cheltuielilor pentru subcapitolul „Competitivitate” este cu 37% mai mare în comparație cu exercițiul financiar 2007-2013.

Cadrul financiar multianual 2014-2020

Sursă: Acord de parteneriat propus de România pentru perioada de programare 2014-2020

2. Acord de parteneriat propus de România pentru perioada de programare 2014-2020

Acest acord de parteneriat conține demersuri pentru a asigura convergența cu strategia europeană pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii.

Din acest document reiese că România continuă să se confrunte cu provocări enorme în materie de dezvoltare. Au fost identificate următoarele provocări care necesită investiții strategice pentru a îndepărta obstacolele din calea dezvoltării și pentru a debloca potențialul economic al țării:

Competitivitatea și dezvoltarea locală

- Nivelul general al activității economice din România se menține foarte scăzut. Dependența actuală a ocupării forței de muncă de o agricultură cu valoare adăugată foarte scăzută, în care micile ferme reprezintă o cotă foarte mare (aproape 93% din numărul total al fermelor), cu orientare redusă spre piață, nivel scăzut de productivitate și dotare tehnică, suprafețe mari de livezi în declin (peste 50%);
- Cultura antreprenorială așa cum este reflectată de densitatea relativ scăzută a afacerilor în toate regiunile cu excepția regiunii București-Ilfov, precum și orientarea către activități cu valoare adăugată redusă;
- Nivelul de productivitate este necompetitiv la nivel internațional în multe domenii industriale, o slabă reprezentare actuală a serviciilor cu valoare adăugată semnificativă în cadrul economiei, fragmentarea, standardizarea excesivă, utilizarea ineficientă a resurselor în mediile românești de cercetare și dezvoltare și academice, precum și absența unei strategii pentru dezvoltarea instituțiilor cu activități intense de cercetare.

Demografia și forța de muncă

- În România sunt mari diferențe de avere, oportunitate, educație, competențe, sănătate și, în multe zone, acestea s-au intensificat în ultimul deceniu. Aceste diferențe au un caracter profund teritorial, cu variații pronunțate între regiuni, precum și între zonele urbane și cele rurale. România are o densitate foarte scăzută a ocupării forței de muncă, în special în zona rurală.
- Nivel scăzut de activitate economică, dependența mare de agricultură cu productivitate scăzută, pescuit și activități conexe, caracterul puțin durabil al modelelor anterioare de diversificare regională duc la reducerea industrializării și creșterea migrației.

Din această cauză România încă se confruntă cu provocări importante în termeni de sărăcie și excluziune socială, care afectează mai ales regiunile mai puțin dezvoltate. Marea provocare constă în a restabili performanța sistemului educațional și, în contextul unei cereri foarte scăzute de forță de muncă, în a face educația atractivă. Pe lângă crearea unei infrastructuri educaționale moderne și bine dotate, trebuie rezolvate aspectele legate de extinderea accesului la educația timpurie, combaterea abandonului școlar timpuriu, creșterea relevanței educației și formării pentru nevoile pieței forței de muncă și deschiderea accesului la învățământul terțiar și la învățarea pe tot parcursul vieții.

Infrastructura

- Creșterea economică a României este împiedicată de infrastructura subdezvoltată și depășită. Deși România este poziționată pe importante rute care leagă Europa Centrală de Marea Neagră și Caucaz, infrastructura sa de transport este subdezvoltată față de volumul de bunuri și numărul de pasageri ce tranzitează teritoriul românesc, iar accesibilitatea rămâne o barieră majoră pentru dezvoltarea economică regională.
- Conectivitatea prin toate modurile de transport nu este optimă din cauza întârzierii investițiilor, precum și a deficiențelor administrative legate de întreținerea și funcționarea infrastructurii. În ceea ce privește *infrastructura TIC*, rețelele în bandă largă de bază ar trebui

să fie disponibile la nivel național până în 2015 ca rezultat al inițiativelor existente, deși numărul de conectări rămâne scăzut.

- România se confruntă cu dificultăți deosebite în ceea ce privește extinderea Accesului de Generație Următoare (NGA) în zonele rurale unde, în absența unei intervenții publice, se estimează că, până până în 2020, mai puțin de 50% dintre gospodăriile vor fi acoperite cu infrastructură cu viteze de peste 30 Mbps.

Resursele

- România este bine înzestrată din punct de vedere al resurselor disponibile, dintre care o parte semnificativă este reprezentată de resursele regenerabile și are în același timp potențial de extindere a acestora.
- România se bazează mult mai puțin pe energie importată (21,7% în 2010) decât UE 27 (52,7 %). Eficiența sistemelor românești de producere, transport și distribuție a energiei electrice (fie din surse regenerabile precum energia eoliană sau solară, fie, pe de altă parte, a energiei nucleare și a celei produse de turbine cu gaz) este aproape de media UE. Eficiența utilizării energiei este scăzută, în principal din cauza clădirilor rezidențiale și publice care sunt prost izolate și a ineficienței sistemelor centralizate de transport și distribuție a energiei termice.
- România se confruntă cu o serie de riscuri naturale de mediu sau datorate intervenției umane, care reprezintă o amenințare pentru cetățenii, infrastructură și resursele naturale ale României. În unele cazuri, gravitatea acestora a depășit capacitatea națională de răspuns.
- Extinderea și modernizarea *infrastructurii de apă și apă uzată* continuă să fie una dintre cele mai importante priorități de ameliorare a standardelor de viață din România, în special în zonele rurale.
- Gestionarea deșeurilor este încă departe de standardele europene, având niveluri reduse de reutilizare, reciclare și valorificare energetică. Până în 2017, România are la dispoziție o perioadă de tranziție pentru a elimina treptat depozitele de deșeurii care nu sunt conforme.
- România este bogată în active naturale, dar calitatea mediului și biodiversitatea rămân sub presiunea procesului natural, precum și a activității economice. Există o nevoie stringentă de a îmbunătăți protecția mediului și de a trece la practici mai durabile în agricultură, construcții, industriile extractive și, în general în afaceri.

Administrația și guvernarea

- România este caracterizată încă de o slabă capacitate administrativă a instituțiilor publice și de o predispoziție către birocrație și reglementări exagerate care au o influență puternică asupra competitivității mediului său de afaceri.. Deși s-au făcut progrese în multe zone, sunt încă necesare măsuri de consolidare instituțională, reformă și modernizare. Absența unui sistem eficient de cadastru reprezintă un obstacol semnificativ pentru dezvoltarea și implementarea infrastructurii, consolidarea și dezvoltarea proprietății.

Obiectivul general și contribuția strategică a Fondurilor Europene Structurale și de Investiții

Luând în considerare situația și politicile macroeconomice, împreună cu blocajele evidențiate în creșterea economică națională, Guvernul României a stabilit prioritățile de finanțare pentru utilizarea Fondurilor Europene Structurale și de Investiții în Acordul de Parteneriat 2014-2020, cu obiectivul global de a reduce disparitățile de dezvoltare economică și socială între România și statele membre ale UE. Acțiunile întreprinse în direcția celor cinci provocări amintite mai sus vor contribui la atingerea obiectivelor României din cadrul strategiei Europa 2020. Astfel în această perioadă va crește cu aproximativ 7,2% numărul angajaților în vârstă de 20-64 de ani, 2% din PIB va fi utilizat pentru cercetare și dezvoltare, va crește cu 2,1% consumul de energie din surse regenerabile, se va reduce consumul de energie, va scădea numărul copiilor care părăsesc școala la o vârstă mică.

Numărul persoanelor expuse la riscul de sărăcie sau excludere va scădea cu 580.000 față de nivelurile din anul 2008.

Tabel nr. 1. Obiectivele naționale în cadrul UE 2020

<i>Obiective naționale în cadrul UE 2020</i>	<i>Situația actuală</i>
70 % din populația în vârstă de 20-64 de ani să fie angajată	63,8 % (2012)
2 % din PIB investit în cercetare și dezvoltare	0,48 % (2011)
Reducerea cu 19 % a emisiilor de gaze cu efect de seră (față de nivelul din 1990)	51,84 % (2011)
24 % din consumul brut final de energie din surse regenerabile	22,90 ⁵ % (2012)
Reducerea consumului primar de energie cu 10 mtep (19 %)	16,6 % (2012) (7,3 Mtoe) ⁶
Numărul copiilor care părăsesc școala la o vârstă mică să fie mai mic de 11,3 %	17,4 % (2012)
Cel puțin 26,7 % dintre persoanele cu vârsta cuprinsă între 30 și 34 de ani să termine învățământul terțiar	21,8 % (2012)
Numărul persoanelor expuse la riscul de sărăcie sau excludere să fie mai mic cu 580 000 (față de nivelurile din 2008)	240 000 (2011)

Sursă: Acord de parteneriat propus de România pentru perioada de programare 2014-2020

Provocarea 1 în materie de dezvoltare „Competitivitatea”

Conceptul de competitivitate se aplică atât la nivel național, în ceea ce privește menținerea sau sporirea activităților economice, cât și la nivelul întreprinderilor care funcționează în contextul unor piețe deschise, în scopul păstrării sau al creșterii cotei de piață. În vederea creării de noi locuri de muncă, sunt necesare îmbunătățirea capacității de stimulare a inovării, cercetării și dezvoltării în cazul produselor, serviciilor, a proceselor și modelelor comerciale și sociale, precum și îmbunătățirea mediului de afaceri și a capacității de implementare a lanțurilor valorice pe scară largă, și, prin urmare, a creării de legături în interiorul și în afara țării.

Obiectivul tematic nr. 1: Consolidarea cercetării, a dezvoltării tehnologice și a inovării

Nevoi de dezvoltare

- crearea unui mediu public de C-D mai compact și mai modern, care să se concentreze asupra nevoilor economiei, schimbărilor sociale și tehnologiilor în care România are potențial de clasă mondială, în conformitate cu principiile specializării inteligente și pentru a crește gradul de comercializare și internalizare a cercetării;
- promovarea unei culturi a antreprenoriatului și inovării în întregul sistem educațional și în companii care să fie în legătură cu toate formele de sprijin, financiar, managerial, tehnic, creator, pentru a valorifica potențialul latent care există în rândul populației și firmelor din România;

Priorități propuse pentru finanțare

- sprijinirea investițiilor private în CDI¹ și a cercetării colaborative dintre întreprinderi și organizații de cercetare, pentru a încuraja transferul de cunoștințe, de tehnologie și de personal cu competențe avansate în CDI și pentru a permite dezvoltarea de produse și servicii bazate pe CDI în sectoarele economice cu potențial de creștere;
- promovarea instrumentelor financiare menite să susțină riscul investițiilor private în cercetare și inovare și să stimuleze start-up-urile și spin-off-urile inovatoare;

¹ Cercetare, dezvoltare și inovare

- dezvoltarea infrastructurii de cercetare publice și private, atât ca parte a unor clustere existente/emergente, centre de excelență și alte tipuri de structuri de cercetare (naționale/regionale/europene), cât și în domenii specifice identificate ca prioritare, pe baza existenței unui potențial și/sau a unui avantaj competitiv, cum ar fi sănătatea;
- deblocarea potențialului de excelență în cercetare și inovare prin crearea de sinergii cu acțiunile de cercetare, dezvoltare și inovare ale programului Orizont 2020;
- crearea și dezvoltarea unei infrastructuri suport pentru inovare și transfer tehnologic, publice și private;
- servicii de consultanță pentru fermieri, în vederea îmbunătățirii performanțelor economice și de mediu;
- încurajarea colaborării dintre fermieri/întreprinderi în agricultură, sectorul forestier, industria alimentară, educație și cercetare, în vederea utilizării rezultatelor unor proiecte pilot, pentru a dezvolta noi, practici, procese și tehnologii, ca aplicare a soluțiilor cercetării și inovării;
- înființarea unor grupuri operative (fermieri, cercetători, consultanți), care vor participa la Parteneriatul European pentru Inovare „Productivitatea și durabilitatea agriculturii”.
- crearea și oferirea de servicii de consultanță în sectorul de pescuit;
- colaborarea între pescari/fermieri din domeniul acvaculturii și oameni de știință.

Obiectivul tematic nr. 2 — Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informatice și de comunicare

Nevoi de dezvoltare

- consolidarea mediului de afaceri digital;

Priorități propuse pentru finanțare

- acțiuni pentru promovarea adoptării de către întreprinderi a TIC, inclusiv a aplicațiilor și a inovațiilor în domeniul comerțului electronic;
- acțiuni pentru dezvoltarea de instrumente de e-Guvernare pentru întreprinderi și cetățeni (e-Guvernare 2.0);
- acțiuni pentru dezvoltarea sistemului de „cloud computing” și tehnologii de colaborare media sociale;
- acțiuni pentru furnizarea de servicii publice moderne online care să asigure interoperabilitatea diferitelor sisteme neintegrate în cadrul sectoarelor și regiunilor, precum și la nivel național (se va promova coordonarea și eficiența sporită a utilizării resurselor publice) și accesul la standarde deschise pentru creșterea transparenței și a eficienței administrative;
- acțiuni de asigurare a securității rețelelor și sistemelor;
- acțiuni pentru modernizarea vămilor prin îmbunătățirea sistemelor și echipamentelor IT.

Obiectivul tematic nr. 3 Îmbunătățirea competitivității IMM-urilor, a sectorului agricol și a sectorului pescuitului și acvaculturii

Nevoi de dezvoltare

- extinderea și creșterea continuă, inclusiv pe piața internațională, ale sectoarelor industriei prelucrătoare și serviciilor cu valoare adăugată mare;
- transformarea sectoarelor tradiționale ale României;
- restructurarea și consolidarea exploatațiilor agricole pentru a îmbunătăți competitivitatea și durabilitatea acestora;
- liberalizarea piețelor din sectorul public și exploatarea acestora ca mijloace de stimulare a unor noi piețe, a formării unor noi întreprinderi;
- atragerea de investiții pentru regiunile mai puțin dezvoltate ale României și pentru zonele sale rurale, printr-o abordare integrată care să cuprindă infrastructura, siturile, competențele și sprijinirea investițiilor;

Priorități propuse pentru finanțare

- acțiuni de îmbunătățirea a productivității IMM-urilor și de crearea condițiilor pentru oportunități de dezvoltare și pentru inovare;
- acțiuni pentru îmbunătățirea accesului la finanțare, inclusiv prin oferirea unei game adecvate de instrumente financiare;
- acțiuni pentru alăturarea în rețea a întreprinderilor, în vederea consolidării schimburilor de cunoștințe și a consolidării participării acestora în cadrul lanțurilor de aprovizionare, inclusiv cele la scară internațională;
- acțiuni integrate – site-uri, competențe, sprijin pentru investiții – în vederea atragerii de investiții pentru regiunile mai puțin dezvoltate ale României;
- acțiuni pentru îmbunătățirea performanței economice a fermelor (inclusiv livezile), facilitarea restructurării și modernizării agriculturii;
- acțiuni de facilitare a schimbării între generații, inclusiv a încuraja instalarea tinerilor agricultori calificați;
- acțiuni de îmbunătățire și adaptare a infrastructurii agricole și forestiere, cum ar fi drumurile de acces la exploatarea agricole și forestiere, atragerea tinerilor formați în mod corespunzător în sectorul agricol;
- acțiuni pentru creșterea valorii adăugate generate de sectorul pomiculturii, printr-o abordare integrată în cadrul lanțului valoric;
- acțiuni pentru îmbunătățirea performanței economice a producătorilor primari, printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul alimentară și în circuitele scurte de aprovizionare;
- acțiuni de sprijinire a activităților de prevenire și gestionare a riscurilor agricole;
- acțiuni de sprijinire a creșterii și modernizării industriei agro-alimentare;
- acțiuni pentru sprijinirea prelucrării locale și marketingului pentru produsele agricole;
- acțiuni pentru facilitarea accesului la finanțare, prin oferirea unei game adecvate de instrumente financiare;
- investiții în sectorul acvaculturii;
- promovarea de noi surse de venit în interiorul sectorului (activități de procesare, de marketing);
- investiții în porturi pescărești, adăposturi, debarcadere și centre de primă vânzare;
- îmbunătățirea condițiilor de muncă legate de sănătatea și siguranța la bordul navelor de pescuit în apele interioare și maritime;
- sprijin pentru înființarea, organizarea și funcționarea lanțului vertical;
- activități de dezvoltare de capacități pentru punerea în aplicare a Cadrului pentru Strategia Marină;

Provocarea 2 în materie de dezvoltare - „Oamenii și societatea”

Obiectivul tematic nr. 2: Îmbunătățirea accesului și a utilizării și creșterea calității TIC;

Nevoi de dezvoltare

- îmbunătățirea eficienței sistemului prin utilizarea de instrumente de tehnologie a informației și comunicării (TI&C), în cadrul platformelor e-sănătate, e-asistență socială, exploatarea TIC ca instrument pentru modernizare;

Priorități propuse pentru finanțare

- creșterea utilizării e-incluziune și a TIC în educație și sănătate;
- îmbunătățirea calității educației prin activități curriculare și extracurriculare bazate pe TIC;

Obiectivul tematic nr. 11: Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și o administrație publică eficientă.

Nevoi identificate

- reformarea managementului resurselor umane în sistemele educaționale și de sănătate;

Priorități propuse pentru finanțare

- dezvoltarea capacității administrative a profesioniștilor care lucrează în sectorul de educație, atât la nivel central și local, în ceea ce privește asigurarea calității, al sistemelor de monitorizare și de evaluare;
- dezvoltarea capacității decidenților de la nivel național și local în elaborarea și implementarea politicilor bazate pe dovezi;

Obiectivul tematic nr. 8: Promovarea sustenabilității și calității locurilor de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă

Nevoi identificate

- creșterea oportunităților de ocupare;
- integrarea durabilă pe piața muncii a tinerilor care nu au un loc de muncă, nu urmează un program educațional sau de formare (NEETs);
- acces la ocupare pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă și pentru persoanele inactive, cu accent pe femei, tineri și lucrători mai în vârstă, cetățeni români de etnie romă, persoane cu dizabilități și alte grupuri vulnerabile;
- reducerea disparităților regionale și teritoriale și intensificarea mobilității forței de muncă;
- îmbunătățirea alinierii ocupării și a serviciilor de dezvoltare a forței de muncă la nevoile în schimbare ale pieței muncii;
- diversificarea economiei pescuitului și acvaculturii, pentru a atrage ocuparea forței de muncă și crearea de firme în domeniu conversa în activități non-agricole, diversificarea economiei rurale și crearea de locuri de muncă;
  - modernizarea sistemului public de ocupare a forței de muncă.

Priorități propuse pentru finanțare

- dezvoltarea unei abordări multi-dimensionale pentru susținerea reintegrării tinerilor care nu dețin un loc de muncă, nu urmează o formă de educație sau formare profesională (NEET), cu oportunități de educație, formare și angajare;
- acțiuni pentru stimularea ocupării tinerilor, cu prioritate în regiunile în care șomajul în rândul tinerilor este mare, incluzând prime de mobilitate, stimulente financiare, orientări în carieră și consiliere în domeniul afacerilor;
- o combinație de acțiuni dedicate și integratoare (mainstreaming), pentru îmbunătățirea accesului pe piața forței de muncă a femeilor, a lucrătorilor mai în vârstă, a persoanelor de etnie romă, a persoanelor cu dizabilități și a persoanelor cu un nivel scăzut de educație și de calificare, inclusiv a celor din mediul rural;
- stabilirea unor măsuri active și preventive pe piața forței de muncă, luând în considerare disparitățile regionale și teritoriale specifice;
- acțiuni de creștere a adaptabilității și mobilității muncii;
- sprijinirea acțiunilor de angajare, cum ar fi consilierea individuală, formarea la locul de muncă și încurajarea antreprenoriatului;
- sprijin pentru măsurile de îmbătrânire activă;
- sprijin pentru mecanismul de căutare a locurilor de muncă și un cadru pentru angajarea persoanelor afectate de restructurarea industrială și, în special, a celor din comunitățile agricole și de pescuit afectate de reducerea ocupării forței de muncă;
- furnizarea de servicii de ocupare a forței de muncă și servicii de dezvoltare a forței de muncă în funcție de nevoile în schimbare ale pieței muncii cu un accent special pe sectoarele de creștere competitive și/ sau sectoarele tradiționale cu potențial de creștere;
- sprijinirea acțiunilor de ocupare pe cont propriu, antreprenoriat și creare de afaceri, inclusiv prin instrumente financiare;
- crearea de noi unități de prelucrare;

- crearea de noi întreprinderi mici prin acordarea de sprijin pentru demararea afacerilor în cazul microîntreprinderilor și al întreprinderilor mici din afara domeniului agricol, precum și pentru dezvoltarea de activități non-agricole în zonele rurale.
- diversificarea sectorului de pescuit și a acvacultură prin sprijinirea creării de noi întreprinderi mici și crearea de locuri de muncă în domeniu;
- promovarea unor surse noi de venit în afara sectorului (mediu, turism, activități educaționale).
- Întărirea capacității Serviciului Public de Ocupare.

Obiectivul tematic nr. 9: Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a oricărei forme de discriminare

Nevoi identificate

- reducerea incidenței sărăciei și excluziunii sociale în rândul grupurilor vulnerabile identificate;
- îmbunătățirea accesului la servicii sociale și a calității acestora, cu precădere în zonele rurale și în zonele urbane defavorizate, precum și creșterea contribuției acestora la combaterea sărăciei, excluziunii sociale și problemelor sociale;
- îmbunătățirea infrastructurii de bază și a accesului la servicii în vederea promovării dezvoltării economice și reducerii sărăciei în așezările rurale, inclusiv în zonele piscicole;
- îmbunătățirea incluziunii sociale a persoanelor care locuiesc în zonele rurale și în enclavale urbane;
- îmbunătățirea rezultatelor în materie de sănătate, cu predilecție în domeniul sănătății mamei și a nou-născutului și al celor cinci patologii care reprezintă cauza majorității deceselor la adulți;
- îmbunătățirea eficienței sistemului prin utilizarea instrumentelor de tehnologie a informației și comunicației (TIC) în cadrul e-sănătate, e-asistență socială

Priorități propuse pentru finanțare

- Dezvoltarea unui sistem de asistență socială echitabil, durabil, la prețuri accesibile și de înaltă calitate, beneficii și servicii sociale pentru toate grupurile vulnerabile;
- Acțiuni integrate pentru a răspunde nevoilor persoanelor, grupurilor și comunităților vulnerabile, inclusiv acțiuni de îmbunătățire a participării la educație, la integrarea pe piața forței de muncă, accesul la locuințe, servicii sociale, de sănătate și culturale, precum și acțiuni de combatere a discriminării;
- Întărirea capacității furnizorilor de servicii, publici și privați, în oferirea de servicii de calitate la nivelul comunității pentru copii, persoane cu dizabilități, persoane cu probleme psihice și persoane în vârstă (în special în zonele mai puțin dezvoltate)
- Exploatarea potențialului inovativ al modelelor economiei sociale de a soluționa provocări sociale și/ sau de a sprijini integrarea pe piața muncii a grupurilor vulnerabile și tranziția lor către modelele de afaceri, dezvoltarea de servicii locale, în cazul în care modelele de pe piață nu reușesc să obțină rezultate satisfăcătoare, creând astfel locuri de muncă și facilitând incluziunea socială;
- Dezvoltarea unei culturi pro-active, participative și orientate către voluntariat în cadrul publicului larg și al persoanelor asistate social;
- Îmbunătățirea accesului la asistența medicală de calitate și la tratamente, inclusiv la asistența medicală de urgență, asistența medicală primară, dezvoltarea de servicii medicale și de asistență socială integrată, inclusiv la nivel de comunitate, cu accent pe serviciile oferite în ambulatoriu și dezvoltarea îngrijirii medicale primare integrate de specialitate, cu suport prin telemedicină;
- Furnizarea de programe de screening pentru cele mai importante cinci patologii (cancer, boli cardiovasculare, diabet, boli psihice, boli rare)

- Îmbunătățirea gradului de conștientizare publică, a informării și educării pe probleme sociale și de sănătate, inclusiv combaterea discriminării romilor, prevenirea violenței în familie, a abuzului de substanțe și a traficului de persoane;
- Îmbunătățirea cunoștințelor și competențelor profesioniștilor din sectorul de sănătate, ca o condiție prealabilă pentru creșterea calității serviciilor;
- Promovarea responsabilității sociale prin creșterea gradului de conștientizare publică, diseminarea de informații și bune practici;
- Dezvoltarea infrastructurii de servicii sociale, cu accent pe infrastructura la nivelul comunității.
- Sprijinirea tranziției de la îngrijirea instituțională la servicii oferite de comunitate ex.: case protejate, case de tip familial, îngrijirea la domiciliu;
- Centre de îngrijire de zi, servicii comunitare de sănătate și asistență socială integrată, centre de tip respiro, oferite de furnizorii de servicii publice și privați;
- Investiții în spitale și alte elemente de infrastructură din domeniul sănătății publice (servicii ambulatorii, centre multifuncționale);
- Sprijin pentru regenerarea fizică, economică și socială a comunităților defavorizate din zonele urbane, inclusiv în cadrul Dezvoltării locale plasate sub responsabilitatea comunității, inclusiv sprijin pentru economia socială;
- Încurajarea dezvoltării locale a zonelor rurale prin investiții în infrastructura mică și prin înființarea/îmbunătățirea serviciilor locale de bază pentru populația rurală;
- Promovarea strategiilor de dezvoltare locală la nivelul comunității (LEADER).

Obiectivul tematic nr. 10: Investiții în educație, formare și formare profesională pentru competențe și învățare pe tot parcursul vieții

Nevoi de dezvoltare

- îmbunătățirea accesului, participării și calității corespunzătoare educației și îngrijirii timpurii;
- consolidarea accesibilității, calității și rezultatelor educaționale în cadrul învățământului obligatoriu;
- creșterea atractivității învățământului primar și secundar, inclusiv a învățământului profesional și tehnic inițial;
- intervenții intensive în vederea adresării nevoilor educaționale specifice grupurilor aflate în risc de excluziune;
- îmbunătățirea calității și relevanței învățământului profesional și tehnic, (atât al celui inițial cât și continuu), inclusiv cel inițial, și a învățământului terțiar la nevoile pieței forței de muncă;
- îmbunătățirea accesului la învățământul terțiar și susținerea participării la acesta;
- îmbunătățirea accesului și a calității ofertei de învățare pentru adulți, cu accent pe competențele de bază și pe transversale relevante;
- încurajarea învățării pe tot parcursul vieții și a formării profesionale (formare pe termen scurt/inițială) în cadrul sectoarelor agricultură și sectorul alimentar
- exploatarea TIC în educație, ca o factor de modernizare;

Priorități propuse pentru finanțare

- creșterea participării, accesibilității și calității educației și îngrijirii timpurii (0-6 ani), cu precădere pentru copiii în vârstă 0- 3 ani, în special pentru grupurile cu risc crescut de PTS, cu populație de origine romă;
- implementarea unor măsuri de prevenire, intervenție și compensare pentru reducerea PTS, inclusiv sprijin individualizat pentru elevii expuși riscului de PTS; integrarea egalității de șanse și a măsurilor de incluziune;
- oferirea unor căi alternative de educație, cum ar fi educația și instruirea de tip „a doua șansă”, cu precădere în zonele rurale și în cele cu populație de etnie romă; sprijinirea măsurilor de intervenție pentru a răspunde nevoilor educaționale individuale ale grupurilor cu risc crescut de PTS;

- îmbunătățirea competențelor cadrelor didactice în vederea asigurării calității sistemelor și a metodelor de predare inovatoare și personalizate;
- o mai bună corelare dintre sistemul de formare profesională inițială și continuă și nevoile existente la nivelul pieței muncii, inclusiv prin învățarea la locul de muncă;
- îmbunătățirea curriculelor educaționale și o mai bună integrare a TIC pentru a face procesul de învățare mai atractiv în cadrul școlilor și a unităților de învățământ profesional și tehnic inițial;
- sprijinirea studenților din mediul rural, a grupurilor dezavantajate, a studenților non-tradiționali și a adulților care în prezent au vârste cuprinse între 23 și 27 pentru a accesa, participa și reuși în învățământul terțiar;
- îmbunătățirea guvernării și a managementului instituțiilor de învățământ superior, în vederea creșterii calității procesului de predare și cercetare; creșterea relevanței programelor de învățământ superior pentru nevoile pieței muncii și consolidarea parteneriatelor între universități, mediul de afaceri și instituțiile de cercetare;
- modernizarea învățământului superior prin elaborarea de studii post-universitare și sprijinirea internaționalizării învățământului superior, inclusiv prin cercetare avansată și mobilitate;
- măsuri de sprijin pentru promovarea calității și accesibilității formării profesionale, consolidarea capacității furnizorilor de formare profesională inițială (FPI) și formare profesională continuă (FPC), pentru a oferi programe de educație și formare profesională corelate cu cerințele pieței muncii;
- încurajarea și facilitarea participării angajatorilor în dezvoltarea forței de muncă, inclusiv prin implicarea acestora în organizarea, implementarea și evaluarea stagiilor de practică/instruire pentru studenți;
- dezvoltarea resurselor umane în instituțiile publice și în învățământul superior bazate pe C&D; sprijinirea dezvoltării abilităților la nivel superior în IMM-uri;
- dezvoltarea de servicii de învățare pe tot parcursul vieții, furnizarea de instruire și educație pentru dobândirea competențelor de bază și transversale, inclusiv digitale, consilierea și validarea învățării anterioare, în special în ceea ce privește competențele reduse și mediul rural, inclusiv prin validarea învățării de tip non-formal și informal;
- sprijin pentru informare, formare profesională (formare pe termen scurt/inițială) și pentru dobândirea de abilități de către fermieri și cei implicați în sectorul alimentar;
- suport pentru activități demonstrative în vederea asigurării transferului de cunoștințe despre noi practici în sectorul agro-alimentar;
- sprijinirea dezvoltării infrastructurii și a resurselor educaționale în ECEC, învățământul primar și secundar, în special cele din zonele defavorizate;
- sprijinirea dezvoltării infrastructurii și a resurselor educaționale din cadrul învățământului terțiar, în special a celor care vor asigura o mai bună legătură cu cercetarea și/sau cooperarea cu mediul de afaceri;
- sprijinirea infrastructurii educaționale și dezvoltarea resurselor formării educaționale vocaționale, concentrându-se în special pe sectoarele de creștere competitive și/sau sectoarele tradiționale cu potențial de creștere, dar, de asemenea, cu privire la potențialele regionale/locale de creștere (evidențiate în cadrul Planurilor de Dezvoltare Regională).

3. Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru pentru perioada 2014-2020

Regiunea Centru este aşezată în zona centrală a României, în interiorul mării curburi a Munţilor Carpaţi, pe cursurile superioare şi mijlocii ale Mureşului şi Oltului, fiind străbătută de meridianul 25° longitudine estică şi paralela 46° latitudine nordică. Cu o suprafaţa de 34 100 kmp, reprezentând 14,3 % din teritoriul României, Regiunea Centru ocupă poziţia a 5-a între cele 8 regiuni de dezvoltare. Prin poziţia sa geografică, realizează conexiuni cu 6 din celelalte 7 regiuni de dezvoltare, înregistrându-se distanţe aproximativ egale din zona ei centrală până la punctele de trecere a frontierelor.

Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru pentru perioada 2014-2020 este parte a **Planului de Dezvoltare a Regiunii Centru 2014-2020**, principalul document de planificare şi programare la nivel regional.

Strategia de Dezvoltare Regională urmăreşte pe tot parcursul său firul roşu reprezentat de cele trei priorităţi stabilite prin **Strategia Europa 2020**: creştere inteligentă, creştere durabilă, creştere favorabilă incluziunii şi obiectivele propuse în cadrul celor cinci domenii de interes: ocupare, inovare, schimbări climatice, educaţie, reducerea sărăciei.

Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru cuprinde 6 domenii strategice de dezvoltare, fiecare dintre acestea grupând un număr de priorităţi şi măsuri specifice:

1. Dezvoltare urbană, dezvoltarea infrastructurii tehnice şi sociale regionale
2. Creşterea competitivităţii economice, stimularea cercetării şi inovării
3. Protecţia mediului înconjurător, creşterea eficienţei energetice, stimularea utilizării surselor alternative de energie
4. Dezvoltarea zonelor rurale, sprijinirea agriculturii şi silviculturii
5. Dezvoltarea turismului, sprijinirea activităţilor culturale şi recreative
6. Dezvoltarea resurselor umane, creşterea incluziunii sociale

În cadrul Strategiei de dezvoltare a Regiunii, domeniul strategic 4 se referă la **dezvoltarea zonelor rurale, sprijinirea agriculturii şi silviculturii**.

În anul 2010, Uniunea Europeană a adoptat o tipologie revizuită a zonelor urbane/rurale. Tipologia agreată de Uniunea Europeană stabileşte 3 categorii de regiuni: regiuni predominant rurale, regiuni intermediare şi regiuni predominant urbane. Această metodologie ia în calcul atât densitatea populaţiei cât şi prezenţa unor centre urbane mari şi ponderea acestora în populaţia totală a regiunii. Conform acestei tipologii, pentru nivelul teritorial 3 (NUTS 3), 2 judeţe din Regiunea Centru (Braşovul şi Sibiul) se încadrează în grupa regiunilor intermediare, iar celelalte 4 în grupa regiunilor predominant rurale.

Din motive ce ţin de disponibilitatea datelor şi de coerenţa strategiei, conceptul de zonă rurală (localitate rurală) utilizat în acest document se bazează doar pe legislaţia românească actuală, respectiv pe prevederile Legii nr. 2/1968 privind organizarea administrativ - teritorială a României, cu modificările şi completările ulterioare şi ale Legii 350 /2001 privind amenajarea teritoriului şi urbanismului. Potrivit datelor statistice de la finele anului 2012, în Regiunea Centru sunt **357 de comune şi 1788 de sate**.

Decalaje economice şi sociale majore faţă de mediul urban

Numărul populaţiei rurale din Regiunea Centru totalizează **1 028 971 locuitori**, reprezentând **40,8% din totalul populaţiei regiunii** la nivelul anului 2011. Cele mai ridicate procentaje ale populaţiei rurale se înregistrează în judeţele Harghita şi Covasna (56,4% respectiv 50,2%), iar cele mai scăzute în judeţele Braşov şi Sibiul (26,8% respectiv 33,4%).

Unul din fenomenele interesante constatate în ultimii ani este acela de „**re-ruralizare**”, proces determinat în principal de migraţia dinspre mediul urban spre mediul rural.

Previiziunile demografilor arată o înrăutățire în următorii ani a indicatorilor demografici din mediul rural din Regiunea Centru (scădere accentuată a numărului populației, creșterea dezechilibrelor între grupele de vârstă).

Conform datelor Institutului Național de Statistică, rata de activitate a populației în vârstă de muncă din mediul rural din Regiunea Centru era de 50,4% în anul 2011, sensibil mai redusă decât cea înregistrată în mediul urban – 64,2%. De asemenea, **rata de ocupare** a populației în vârstă de 15-64 ani din zona rurală a Regiunii Centru se situează la un nivel scăzut (45,4% în anul 2011), fiind de asemenea vizibil inferioară celei înregistrate în mediul urban – 56,6%. Aceste valori sunt departe de rata - țintă de ocupare, stabilită prin Strategia Europa 2020 (75% din populația de 20-64 ani).

Economia zonelor rurale din Regiunea Centru. Trăsături specifice

Principala caracteristică a zonelor rurale din România este dependența masivă de o singură ramură economică - agricultura. Pe de altă parte regiunea Centru dispune de un **potențial turistic** deopotrivă bogat și divers, valorificat doar parțial în prezent. **Turismul rural** a înregistrat o dinamică spectaculoasă în ultimii 20 ani, numărul pensiunilor turistice și agroturistice din Regiunea Centru depășind 1000, iar cel al locurilor de cazare oferite ajungând la aproape 19 000. Regiunea Centru deține 37,9% din pensiunile agroturistice ale României și 34,4% din pensiunile turistice. În prezent, zonele cu cel mai dezvoltat agroturism din Regiunea Centru sunt: Bran – Moeciu – Fundata, Mărginimea Sibiului, Zona Arieșului superior (Albac – Gârda - Arieșeni - Avram Iancu - Vidra), Zona Săcele - Întorsura Buzăului, Valea Hârtibaciului, Valea Oltului și câteva zone mai restrânse: Rimetea-Colțești, Corund - Praid, cetăți/biserici fortificate, etc.

4.1. Prioritățile specifice ale strategiei

Prioritatea 1. Eficientizarea activităților agricole prin modernizarea exploatațiilor agricole, dezvoltarea serviciilor și logisticii agricole și susținerea activităților de prelucrare a produselor agricole

Prioritatea 2. Creșterea atractivității economice și diversificarea activităților economice în localitățile rurale din Regiunea Centru

Principala caracteristică a zonelor rurale din România este dependența masivă de o singură ramură economică - agricultura. **Turismul** reprezintă o alternativă economică prea puțin exploatată în prezent. Cele câteva localități rurale care au reușit valorificarea atuurilor naturale și antropice în domeniul turismului pot constitui modele de urmat pentru multe alte localități din regiune ce dispun de un real potențial turistic. Regiunea Centru dispune de un potențial turistic deopotrivă bogat și divers, valorificat doar parțial în prezent. Prin punerea în valoare a potențialului turistic al zonelor rurale din Regiunea Centru se va crea o alternativă viabilă la activitatea economică preponderentă a locuitorilor din mediul rural, agricultura. Dezvoltarea turismului va antrena totodată dezvoltarea altor domenii economice și sociale (infrastructura de transport, industriile artizanale, industria agroalimentară, diverse servicii) generându-se astfel un efect multiplicator în economia locală.

Măsurile de stimulare a afacerilor în domenii economice neagricole (turism, servicii, industrii artizanale etc.) concomitent cu dezvoltarea competențelor profesionale și îmbunătățirea cunoștințelor antreprenoriale ale locuitorilor din mediul rural vor contribui la reducerea dependenței de activitățile agricole, creșterea ocupării și dezvoltarea economică a spațiului rural.

Măsuri:

2.1. Susținerea afacerilor în domenii economice neagricole

2.2. Îmbunătățirea cunoștințelor antreprenoriale ale locuitorilor din mediul rural

Prioritatea 3. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare a localităților rurale din Regiunea Centru

În ciuda progreselor înregistrate în ultimii ani, infrastructura de utilități publice în localitățile rurale ale regiunii continuă să fie subdezvoltată. Din cele 357 comune ale Regiunii Centru, doar 253 (70,9% din total) erau racordate în anul 2011 la rețelele publice de alimentare cu apă potabilă, 106 comune (29,7 %) dispuneau de instalații de canalizare publică și în 191 comune (53,5% din comunele Regiunii Centru) exista rețea de distribuție a gazelor naturale. Trebuie menționat faptul că datele statistice utilizate sunt disponibile doar la nivel de unitate administrativ-teritorială (comună) și nu reflectă situația la nivel de sat.

În vederea reducerii decalajelor între mediile rezidențiale în ce privește dezvoltarea și pentru îmbunătățirea standardului de viață al locuitorilor și creșterea atractivității localităților rurale se impune deci, **continuarea și extinderea programelor actuale ce vizează dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare în toate zonele rurale ale Regiunii Centru.**

Măsuri:

- 3.1.** Extinderea și modernizarea rețelelor de apă potabilă
- 3.2.** Extinderea și modernizarea rețelelor de canalizare
- 3.3.** Extinderea și modernizarea serviciilor de colectare și gestionare a deșeurilor menajere
- 3.4.** Dezvoltarea rețelei de drumuri comunale

Prioritatea 4. Dezvoltarea infrastructurii educaționale, sociale și de sănătate, susținerea dezvoltării comunitare

Dezvoltarea preconizată în următorii ani a serviciilor sociale din mediul rural impune o redimensionare a infrastructurii sociale actuale. În perioada 2014-2020, în mod evident, vor trebui sprijinite investițiile ce vizează reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii sociale în comunele Regiunii Centru.

Nu în ultimul rând, este nevoie de refacerea și dezvoltarea infrastructurii cultural- recreative din mediul rural. O bună parte din această infrastructură este degradată sau este utilizată în diverse alte scopuri, fiind necesare intervenții pentru refuncționalizare.

Proiectele de dezvoltare teritorială începute în anii anteriori pornind de la o abordare de tipul „Leader”, bazată pe inițiativa locală și conlucrarea factorilor interesați, au luat treptat amploare, iar primele rezultate sunt încurajatoare. De aceea, în perioada următoare, se va intensifica sprijinul pentru acțiunile integrate de tipul „Leader”, începând de la activarea cooperării intra și intercomunitare până la sprijinirea inovației în cadrul proiectelor de dezvoltare integrată.

Măsuri:

- 4.1.** Dezvoltarea infrastructurii sociale din mediul rural
- 4.2.** Dezvoltarea infrastructurii cultural-recreative din mediul rural
- 4.3.** Sprijinirea cooperării între diverși actori și comunități rurale în cadrul unor acțiuni integrate vizând dezvoltarea teritorială.

4. Strategia de dezvoltare a județului Mureș 2014-2020

Județul Mureș se învecinează cu șapte județe: la nord-est cu județul Suceava, la est cu județul Harghita, iar la sud-est cu județul Brașov. În partea din sud-vest se întinde județul Sibiu, iar hotarul cu județul Alba se află în zona de sud-vest a județului Mureș. În partea de vest este vecin cu județul Cluj iar la nord cu județul Bistrița-Năsăud.

La inițiativa Consiliului Județean Mureș au fost elaborate primele documente de programare pentru accesarea fondurilor comunitare în perioada 2014-2020. Strategia de dezvoltare a județului Mureș a fost elaborată cu scopul de a avea un instrument de lucru care să faciliteze luarea unor decizii necesare dezvoltării armonioase și echilibrate a județului.

La elaborarea strategiei s-a ținut cont și de politicile, strategiile și programele existente la nivel european, național și regional, adică de cele cinci obiective principale (concretizate în opt ținte numerice) propuse pentru atingerea celor trei priorități la nivelul UE până în 2020.

Viziunea strategică a județului Mureș pentru perioada 2014-2020 o constituie construcția dezvoltării județului pe punctele tari, care se regăsesc în cadrul analizei SWOT, în vederea valorificării oportunităților de creștere și minimizarea efectelor punctelor slabe prin eliminarea factorilor care blochează dezvoltarea.

În esență, prin această strategie se urmărește luarea unor măsuri care să permită continuarea măsurilor adoptate pentru perioada 2007-2013 și a acțiunilor ce contribuie la dezvoltarea economică a județului și îmbunătățirea infrastructurii în zonele cu întârzieri în dezvoltare, fără a neglija incluziunea socială ori protecția mediului.

Pe baza analizei SWOT a județului Mureș au fost definite **obiective specifice** și au fost identificate 7 domenii prioritare:

1. Dezvoltare urbană, dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale
2. Creșterea competitivității economice, stimularea cercetării și inovării
3. Protecția mediului înconjurător, eficiență energetică, utilizarea surselor alternative de energie
4. Dezvoltarea durabilă a zonelor rurale, sprijinirea agriculturii și a silviculturii
5. Dezvoltarea turismului
6. Dezvoltarea resurselor umane, creșterea incluziunii sociale
7. Asigurarea unei administrații publice locale eficiente

Din punctul de vedere a zonelor rurale, cele mai importante priorități, măsuri și activități prioritare sunt:

Prioritatea 1.2. Dezvoltarea infrastructurii tehnice (transport, utilități, energie, comunicații) la nivelul județului Mureș:

Măsura 1.2.2. Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare la nivelul județului în perspectiva dezvoltării durabile și administrare cât mai eficientă a teritoriului.

Măsura 1.2.3. Dezvoltarea infrastructurii de comunicații, în special, accesul populației la conexiuni în bandă largă în vederea eficientizării transferului de date și informații.

Activități prioritare:

- dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de acces la tehnologiile informației și comunicațiilor de către operatorii economici, în vederea creșterii calității serviciilor de telefonie fixă, telefonie mobilă și internet

Prioritatea 1.3. Dezvoltarea infrastructurii de învățământ, sănătate, situații de urgență, protecție socială

Măsura 1.3.1. Dezvoltarea infrastructurii de învățământ și a serviciilor educaționale, prin construirea, reabilitarea, amenajarea, extinderea și modernizarea acestora în mediul urban și rural.

Măsura 1.3.2. Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor de sănătate prin construirea, reabilitarea, amenajarea, extinderea și modernizarea acestora în mediul urban și rural.

Măsura 1.3.3. Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor privind situațiile de urgență în mediul urban și rural.

Măsura 1.3.4. Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor sociale prin înființarea, reabilitarea, amenajarea, extinderea și modernizarea acestora, în mediul urban și rural

Prioritatea 2.1. Creșterea atractivității județului ca destinație de afaceri

Măsura 2.1.3. Crearea de clustere și de rețele asociative pentru cooperare economică în domenii cu perspective de creștere.

Măsura 2.1.4. Promovarea produselor locale și a infrastructurii de sprijin a afacerilor din județul Mureș pe plan intern și extern.

Prioritatea 3.2. Asigurarea calității apelor

Măsura 3.2.1. Reducerea efectelor poluării apelor deversați de la aglomerări umane, din activități industriale, activități agricole prin amenajarea, extinderea și modernizarea infrastructurii tehnice de mediu (canalizare, epurare, apă uzată, etc.).

Măsura 3.2.2. Renaturarea/reecologizarea sectoarelor de râu.

Prioritatea 3.3. Managementul durabil al deșeurilor, protecția terenurilor și a solului

Măsura 3.3.1. Colectarea selectivă a deșeurilor, creșterea gradului de recuperare și reciclare a deșeurilor.

Măsura 3.3.2. Organizarea unui sistem integrat de colectare, transport și eliminare a deșeurilor industriale nepericuloase și periculoase.

Măsura 3.3.3. Plan de măsuri pentru reconstrucția ecologică a terenurilor degradate.

Prioritatea 3.5. Protecția biodiversității, a patrimoniului natural și a peisajului

Măsura 3.5.1. Dezvoltarea cadrului de management și de administrare a ariilor protejate, inclusiv a siturilor Natura 2000.

Măsura 3.5.2. Întărirea sistemului instituțional în vederea asigurării mecanismelor de respectare a regimului de arie protejată.

Măsura 3.5.3. Exploatarea forestieră cu respectarea principiilor dezvoltării durabile.

Prioritatea 4.1. Eficientizarea activităților agricole prin modernizarea exploatațiilor agricole, dezvoltarea serviciilor și logisticii agricole și susținerea activităților de prelucrare a produselor agricole

Activitățile prioritare ar fi sprijinirea înființării, restructurării și consolidării fermelor și stimularea parteneriatului prin înființarea de rețele/grupuri de producători agricoli.

Prioritatea 4.2. Diversificarea activităților economice în localitățile rurale din județ

Activități prioritare:

- promovarea antreprenoriatului pentru dezvoltarea activităților non-agricole în mediul rural
- sprijinirea dezvoltării de investiții private în localitățile rurale
- dezvoltarea serviciilor de consultanță și consiliere în atragerea și managementul fondurilor europene

Prioritatea 4.3. Creșterea standardului de viață al locuitorilor din zonele rurale din județ prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare, educaționale, sociale, culturale, de sănătate și de agrement

Activități prioritare:

- Întreținere/reabilitare/modernizare drumuri comunale, pentru creșterea accesibilității în zonele rurale și ca suport pentru dezvoltarea economică a județului Mureș;
- Înființarea/extinderea/modernizarea rețelelor de apă și apă uzată, a stațiilor de epurare;
- Extinderea rețelei de electrificare în localități rurale, unde există minim 15 gospodării neracordate;
- Îmbunătățirea infrastructurii de educație;
- Îmbunătățirea infrastructurii de sănătate;
- Îmbunătățirea infrastructurii de cultură, culte, sport și agrement ;
- Susținerea serviciilor voluntare pentru situații de urgență;
- Dezvoltarea infrastructurii de asistență și servicii sociale;
- Reabilitarea clădirilor de patrimoniu și includerea acestora în circuitul turistic;
- Asigurarea unui fond de locuințe în proprietatea autorităților locale, în vederea stabilizării persoanelor tinere cu venituri reduse în mediul rural și pentru atragerea/stabilizarea specialiștilor în mediul rural;

Prioritatea 5.1. Întărirea capacității instituționale pentru dezvoltarea turismului în județul Mureș

Măsura 5.2.1. Implementarea sistemului de management al destinațiilor turistice în județul Mureș.

Măsura 5.2.2. Crearea de clustere în domeniul turismului.

Măsura 5.2.3. Implementarea unor sisteme informatice de management al informației turistice.

Prioritatea 5.4. Îmbunătățirea serviciilor turistice.

Activități prioritare:

- modernizarea structurilor de primire turistică
- investiții pentru creșterea calității serviciilor de alimentație publică, pentru promovarea bucătăriei tradiționale specifice județului Mureș; adaptarea bucătăriei la cerințele, preferințele oaspeților
- profesionalizarea resurselor umane în sectorul serviciilor turistice: marketing, gastronomie, comportament, ghizi specializați, etc.

Prioritatea 7.1. Îmbunătățirea procesului de politici publice în administrația publică locală

Activități prioritare:

- Îmbunătățirea competențelor în materie de formulare și implementare a politicilor publice/ strategiilor de dezvoltare locală;
- Întărirea capacității administrative a autorităților implicate în managementul programelor cu finanțare nerambursabilă comunitară;
- Încurajarea întăririi capacității instituționale a asociațiilor microregionale/ intercomunitare; implicarea asociațiilor în accesarea de fonduri nerambursabile;
- Încurajarea întăririi capacității instituționale a grupurilor de acțiune locală LEADER existente și susținerea înființării acestor rețele în zonele unde ele nu există;
- Îmbunătățirea gradului de transparență la nivelul instituțiilor publice;

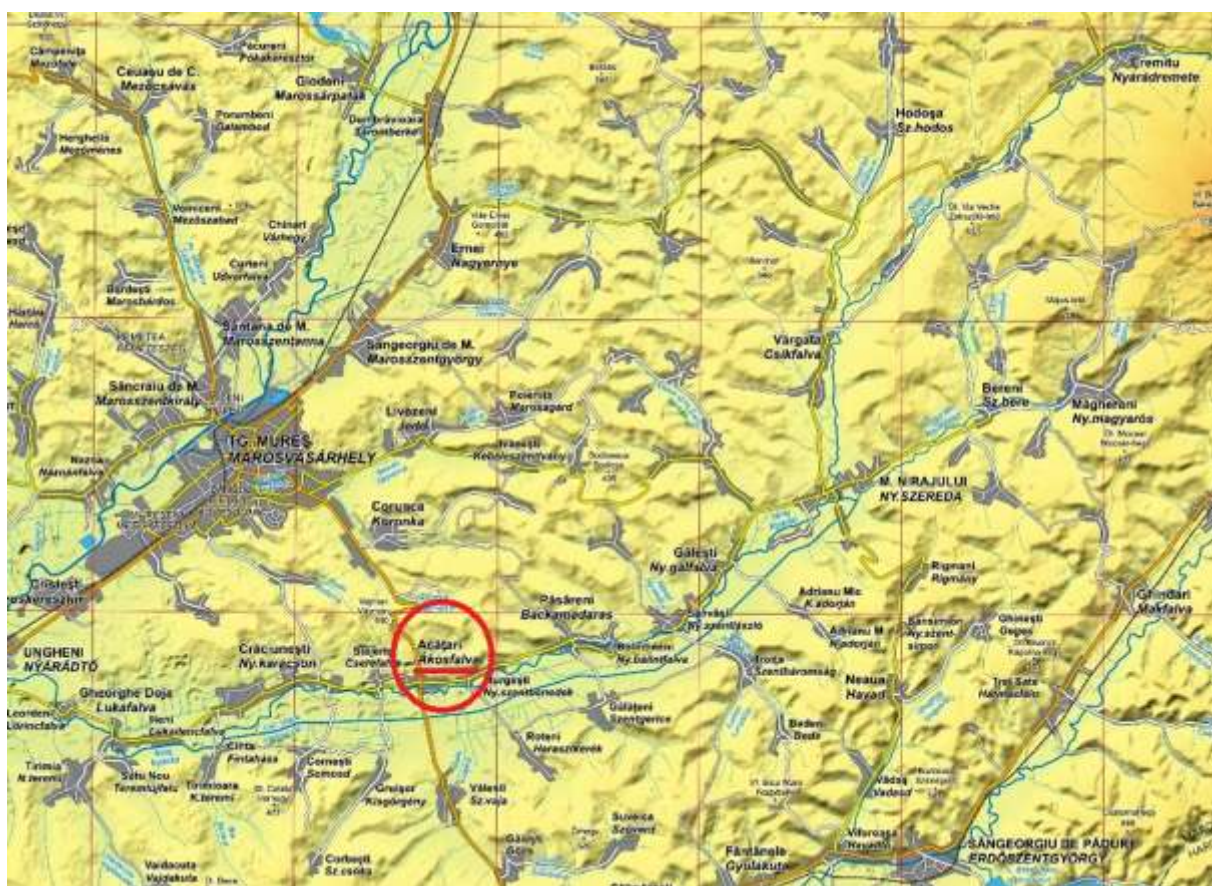
CAPITOLUL I PREZENTAREA TERITORIULUI, ANALIZA DIAGNOSTIC

În cele ce urmează, analiza diagnostic nu se va limita exclusiv la prezentarea situației comunei Acățari și a localităților sale componente, ci, în fiecare subcapitol, se va face mai întâi o analiză a contextului microregional – Valea Nirajului –, teritoriu omogen și zonă istorică din care comuna Acățari face parte integrantă, context ce este definitoriu din perspectiva evoluției și dezvoltării comunităților care trăiesc pe raza acestei unități administrativ teritoriale.

I.1. Prezentarea geografică și fizică, scurt istoric

I.1.1. Prezentarea principalelor caracteristici geografice (amplasament, relief, altitudine)

Teritoriul comunei Acățari se situează pe ambele maluri ale cursului mijlociu al pârâului Niraj și valea acestuia, la o distanță de aproximativ 12 km de municipiul reședința de județ - Târgu Mureș, cu o altitudine medie de 345 m. Suprafața totală a comunei este de 7.409 ha din care teren agricol 5323

Sursa: Google Maps

ha. În comună există 1717 clădiri, 1933 locuințe și 1732 gospodării cu o populație stabilă de 4568 locuitori.

Așezarea comunei: - latitudine nordică: 46° 29' 25.67", latitudine estică: 24° 45' 49.70"

Relieful este o zonă colinară mai mult sau mai puțin împădurită cu lunca majoră și terasele în general plane ale râului Niraj.

Datorită poziției geografice, a configurației naturale a terenului, cadrul natural specific zonei colinare în care o pondere mare o deține lunca majoră și terasele, comuna dispune de un potențial deosebit.

Acest potențial este și mai accentuat datorită faptului că Acățari este situat chiar la intersecția drumului European E-60 și a drumului Județean nr. D 151, care asigură legătura cu orașele și comunele învecinate. Comuna Acățari face parte din Zona Metropolitană Târgu-Mureș. În afara reședinței de comună, satul Acățari, comuna are opt sate aparținătoare, și anume: Corbești, Găiești, Grușor, Murgești, Roteni, Stejeriș, Suveica și Văleni.

Vecinii comunei sunt: la Nord este comuna Eremitu, la Vest este comuna Bereni, la Nord-Est comuna este delimitată de orașul Sovata, la Est este delimitată de comunele Sărățeni și Chibed, la Sud este situată comuna Ghindari.

Istoric

Prima atestare documentară scrisă a satului reședință de comună – Acățari datează din anul 1497.

Denumirea localității de-a lungul secolelor a evoluat în următoarele forme: 1497 Achusfalwa, 1548 Akosfalva, 1567 AkVasfalva, 1575 Akosffalva, 1694 Akosfalva, 1839 Akosfaloau, 1850 Akosfalou, 1854 Akosfalau, în prezent Acățari-Akosfalva.

Conform tradiției, inițial populația a întemeiat satul pe versantul sudic al dealului Vațman, lângă pâraul Atol. Ulterior, din lipsa unei surse de ape stabile, populația s-a stabilit lângă pâraul Niraj. Din punct de vedere administrativ, până în anul 1876 comuna a aparținut de Scaunul Mureș, între 1876-1925 și între 1940-1944 de Comitatul Mureș-Turda, între 1925-1940 și 1945-1950 de județul Mureș, între 1950-1968 de Regiunea Mureș Autonomă Maghiară, iar din 1968 și până în prezent de județul Mureș.

Amplasarea teritoriului – context microregional

Microregiunea Valea Nirajului, se situează de-a lungul văii râului Niraj, afluent de stânga al Mureșului, situat în partea centrală a Transilvaniei, făcând limita între dealurile și depresiunile subcarpatice ale Bistriței și Reghinului, și dealurile și depresiunile între Niraj și Olt, precum între Câmpia Transilvaniei, Culoarul Mureșului și Dealurile Târnavelor. Pornește din estul depresiunii Transilvane, din zona montană, având izvoarele în Carpații Orientali, în Munții Gurghiu, și bazinul se termină la vărsarea acestuia în Mureș după localitatea Ungheni.

În ceea ce privește **infrastructura rutieră** a microregiunii, drumurile publice se intersectează în multe locuri, creând mai multe importante noduri rutiere cum ar fi la comuna Acățari (Drumul național E 60 și DJ 151) sau la Tâmpa (Miercurea Nirajului) și între localitățile Vărgata și Hodoșa.

Coloana vertebrală a rețelei rutiere microregionale este constituită din două axe aproape perpendiculare, drumurile E60 (DN 15, DN 13), și „drumul Nirajului”, respectiv drumul județean DJ 151D. Din acestea două se ramifică toate drumurile secundare sau de același rang. Din acest punct de vedere zona este favorizată, fiind străbătut de drumul European E60 (Drumul Național DN13), precum și drumul județean DJ 151D. Este foarte accesibil atât dinspre Târgu Mureș și Bălăușeri (E60), precum și drumul de legătură a Văii Nirajului (DJ 151D), ce ocolește Tg. Mureșul, pornește de la Ungheni din E60, și reintră în E60 la Acățari, după care urmează cursul Nirajului, și face legătura cu Sovata. Un alt drum important este DN135, ce leagă Târgu Mureșul de Miercurea Niraj.

Infrastructura rutieră a comunei

Din punctul de vedere al accesului rutier, Acățari se află într-o poziție foarte avantajoasă, fiind situată la intersecția drumului European E-60 Târgu-Mureș – Sighișoara – Brașov și a drumului Județean nr. DJ 151D.

Distanțe: Târgu Mureș – Acățari – 12 km
Acățari – Miercurea Nirajului – 16 km
Acățari – Bălăușeri – 11 km

Drum județean:

D.J. 151D care face legătura cu localitățile:
Miercurea Nirajului, înspre nord-vest, respectiv
Ungheni, constituind drum de ocolire pentru traficul rutier greu, înspre direcția sud-est.

Drumurile comunale:

D.C. 43 face legătura între localitatea: Găiești – Suveica, 4,70km
D.C. 64 face legătura între localitatea: Stejeriș și localitățile Gruisor - Corbești, distanța 5,50km
D.C. 41 face legătura între localitatea: Murgești și Roteni, distanța 3,4 km
D.C. 68C drumul vinal și de exploatare Cornești – Gruisor – Văleni – Roteni, clasat în anul 2004 în drum comunal

Drumurile județene se află în administrarea Consiliului Județean Mureș, în timp ce drumurile comunale și locale sunt în administrarea Comunei Acățari.

Poziția comunei, la intersecția drumului județean drumului European E-60 Târgu-Mureș – Sighișoara – Brașov și a drumului Județean nr. D 151D este una care este extrem de favorabilă pentru dezvoltarea economică a comunei. Acățari se află la un nod rutier strategic, la o distanță de doar 20 de kilometri de Aeroportul Transilvania, având tot potențialul pentru dezvoltarea economiei și a industriei locale.

Lipsa drumurilor agricole practicabile este problemă generală în localitățile comunei. Din această cauză utilajele agricole folosesc drumurile rutiere îngreunând circulația rutieră, sporind pericolul de accidente și deteriorând aceste drumuri. O altă problemă importantă este întreținerea permanentă a podurilor și podețelor din comună.

Calea ferată de linie îngustă Târgu Mureș - Sovata traversează microregiunea (majoritatea comunelor sunt traversate de calea ferată de linie îngustă), însă infrastructura nu mai este în funcțiune, fiind considerată nerentabilă. Recent, o porțiune a acestei linii feroviare (linia care leagă satul Câmpu Cetății, comuna Eremitu de orașul stațiune Sovata) a fost reabilitată de către o companie privată și este exploatată în scopuri turistice, "mocănița" circulând zilnic în sezonul estival, îmbogățind oferta turistică din microregiune. **Comuna Acățari** a fost și ea traversată de această linie ferată îngustă, dezafectată în prezent, dar a cărei reabilitare apare ca necesitate și temă recurentă în strategiile de dezvoltare locale și cea județeană.

În imediata vecinătate a microregiunii, la o distanță de 20 de kilometri de comuna Acățari, în localitatea Vidrasău, componentă a orașului Ungheni, se află **Aeroportul Internațional Transilvania**. În ultimii șapte ani această aerogară a fost modernizată și lărgită, asigurând legături aeriene directe între județ și capitală, București, respectiv orașe din Ungaria, Italia, Germania, Franța, Spania și Anglia, fiind deservită de compania low-cost Wizzair și compania națională Tarom, devenind una din principalele porți de acces înspre regiune, județ și microregiune. În anul 2012 traficul aerian înregistrat a fost de 3 168 mișcări aeronave, cele mai multe decolări și aterizări - 1017 la număr - fiind efectuate de aeronavele Wizz Air (Airbus 320). Începând cu 2010 traficul aerian efectuat arată o traiectorie ascendentă, iar în anul 2013 s-a înregistrat cel mai mare număr de pasageri din istoria aeroportului cu cei 363.000 de pasageri. **Traficul realizat l-a clasat pe locul al patrulea în România**

după Otopeni, Cluj-Napoca, și Timișoara. Cele mai căutate destinații cu plecare din Târgu Mureș, în 2013, au fost Londra (Luton), Madrid și Bruxelles (Charleroi).

Echipări edilitare

Gospodărirea apelor

Gospodărirea apelor are ca scop fundamental satisfacerea cerințelor ale nevoilor sociale, economice și ecologice precum și combaterea acțiunilor distructive ale apei. Gospodărirea apelor la nivelul Comunei Acățari, astfel cuprinde două obiecte principale:

- asigurarea nevoilor populației,
- și asigurarea demersurilor de protecție în situațiile neprevăzute.

Directiva Cadru 2000/60/EC în domeniul apei, definește apa ca pe un patrimoniu care trebuie protejat, tratat și conservat ca atare. Principala sursă de apă este pârâul Niraj și canalul Vețca.

Alimentarea cu apă potabilă

Nici una din localitățile componente ale comunei Acățari nu dispune de sistem centralizat de alimentare cu apă, alimentarea făcându-se de la fântâni. Există un studiu de fezabilitate în racordării la rețeaua de apă potabilă menajeră a satelor Acățari, Murgești, Roteni și Stejeriș.

Canalizarea și epurarea apei

Nici una din localitățile componente ale comunei Acățari nu dispune de sistem centralizat de canalizare, dar există un studiu de fezabilitate în vederea introducerii canalizării menajere în satele Acățari, Murgești, Roteni și Stejeriș.

În toate localitățile comunei există un sistem de canalizare a apelor pluviale, prin rigole stradale, spre pâraie. Acest sistem trebuie întreținut în intravilan dar și în extravilan prin grija primăriei.

Alimentarea cu energie electrică, telecomunicații

Sursa de alimentare cu energie electrică este corelată cu sistemul energetic național, respectiv prin LEA 20 kv și puncte de transformare (PT) aeriene și înzidite, care traversează teritoriul comunei Acățari. Între anii 1962 și 1968 au fost electrificate localitățile componente ale comunei Acățari. În limita posibilităților se propune scoaterea liniilor de deviere din zonele de locuit. Notăm trecerea rețelei electrice magistrale de înaltă tensiune prin satele Roteni, Murgești și Acățari.

Sistemul de iluminat public este existent în comună.

Rețelele de telefonie mobilă (acoperirea teritoriului de către prestatorii de servicii de telefonie mobilă este realizat într-un procent de aproximativ 80%), fixă, rețelele de televiziune prin cablu există și pot fi lărgite în continuare.

Alimentarea cu energie termică, alimentarea cu gaze naturale

În localitățile aparținând Comunei Acățari, energia termică utilizată pentru încălzire și pentru gătit este asigurată prin rețeaua națională de gaze naturale la care sunt racordate 1600 de gospodării respectiv prin folosirea combustibilului fosil solid (material lemnos).

Servicii comunale în Acățari

Comuna	Denumire serviciu
Acățari	Primărie (Acățari)
	Școala generală I.-VIII. – în toate localitățile comunei
	Grădiniță în toate localitățile comunei
	Cămin cultural, biblioteca comunală
	Poliție
	Centrul de sport și agrement Acățari
	Cabinet medical (Acățari)
	Cabinet stomatologic (Acățari)
	Punct farmaceutic (Acățari și Roteni)
	Cabinet medicină veterinară (Acățari)
	Servicii de reparat auto (Acățari)
	Servicii bancare (Acățari)
	Servicii de comerț (magazine, baruri: în toate localitățile comunei)
	Servicii sociale pe raza întregii comune prin Asociația Prosperitate Raza de Soare-Napsugar Jolet Egyesulet din satul Roteni
	Serviciul voluntar pentru situații de urgență, Acățari (stație SMURD și echipă de pompieri voluntari)
	Centrul de Asistență Medicală Comunitară, Acățari
Serviciul Public de Colectare a Deșeurilor din Microregiunea Valea Nirajului, Acățari	

Gospodăria comunale

Deșuri

Pe teritoriul comunei funcționează Serviciul Public de Colectare a Deșeurilor din Microregiunea Valea Nirajului. impune un înalt nivel de cooperare atât din partea locuitorilor cât și din partea autorităților locale. În acest context managementul deșeurilor ocupă un rol important, deoarece deșeurile nu sunt numai o potențială sursă de poluare, dar poate constitui și o sursă de materii prime secundare.

Autoutilizările SMURD și pompieri ale Comunei Acățari

Obiectivele pentru gestionarea deșeurilor, la nivelul județului Mureș rezultă din obiectivele naționale pentru atingerea țintelor din Tratatul de Aderare a României la UE. Master Planul județean include strategia județului în domeniul gestionării deșeurilor precum și planul de investiții pe termen lung pentru atingerea tuturor acestor ținte.

Omogenitate teritorială

Comuna Acățari face parte integrantă dintr-o microregiune istorică omogenă, Microregiunea Valea Nirajului. Acest teritoriu se situează în bazinul hidrografic al Nirajului, o unitate regională de natură morfohidrografică, ce s-a impus ca un ansamblu teritorial bine evidențiat, cu componente și funcționalități omogene și complementare. Diferențierile teritoriale față de unitățile vecine sunt impuse de criterii și repere ce se circumscriu, în principal, domeniului geomorfologic și hidrografic.

Peisajul geografic dintr-o anumită unitate, prin aspectele vizibile și durabile ale mediului, se individualizează și se delimitează atât prin elemente naturale, cât și prin elemente de factură umană. Componenta rurală a peisajului geografic, demarcată prin trăsăturile distincte ce țin de o anumită configurație teritorială, arhitectonică, demografică, socială, economică sau culturală, se mulează la rândul său pe un complex geografic fizic și uman.

Omogenitatea și coerența teritoriului este susținută și de aspectele cum ar fi relieful și peisajul cu caracteristici similare, evoluția istorică unitară, de populația care are o structură omogenă, precum și

de scopul comun, păstrarea, refacerea și dezvoltarea teritoriului în concordanță cu tradițiile, valorile sau aspirațiile comunității.

Relief

Culoarul Nirajului se desfășoară între confluența Nirajului cu Mureșul la apropierea comunei Ungheni și comuna Eremitu (Câmpul Cetății). Lărgimea culoarului crește spre zona de confluență, iar în partea de jos al văii atinge maximum

de desfășurare în profil transversal, respectiv 1,5 – 2 km. Morfologia culoarului este impusă de relieful de terase, în număr de 7. Terasese prezintă poduri extinse, acoperite de culturi pomicole, cerealiere ori sunt destinate vetrelor rurale.

Dealurile, versanții și interfluviile de pe cele două maluri ale Nirajului au altitudini relative de la 150-350 m, cu interfluvii plate, oferind o accesibilitate ușoară atât din valea Mureșului cât și dinspre valea Târnavei Mici. În partea superioară a cursului valea e îngustă, având lățimi medii de 1 km, și după unirea celor două brațe principale, valea se lărgiște până la 3-4 km. Are un aspect vălurit de dealuri, cu culmi situate la 400-500 m conferind un caracter de platformă. Profilul dealurilor e simetric, versanții au expoziție vestică sau sudică prezentând abrupturi, iar versanții nordici și estici sunt domoale.

Versanții de pe partea dreaptă a cursului sunt mai domoale, cu prezența teraselor mult mai bine păstrate, cultivate agricol, mai domoale în general, iar versantul stâng prezintă abrupturi, cu o bogăție mai mare a tributurilor Nirajului, participarea acestora la debit aducând și o mare cantitate de aluviuni, creând nenumărate conuri de acumulare la intrarea în lunca acestuia. Partea din stânga Nirajului e mult mai bine dezvoltată, cu întindere mult mai mare decât cea dreaptă.

Valea Nirajului are o lățime de aproximativ 2 km în regiunea de jos și cea mijlocie, ceea ce –luând în considerare debitul mediu (3,6 m³/s)- este neobișnuit de lat. Valea are caracter asimetric, fluxul se află pe partea dreaptă a văii. Fiind vorba despre un bazin în timpul inundațiilor sau în cazul unui dezechet debitul mediu poate depăși debitul mediu de mulți ani (debitul maxim măsurat este de 330

m3/s, 14 mai 1970). Râul aduce mari cantități de aluviuni în timpul inundațiilor, astfel râul a primit numele folcloric "Nirajul blond" (după culoarea gălbuie).

Datorită geologiei există și manifestări de mișcări în masă (Șilea Nirajului), sau cum mai sunt denumiți: alunecările de teren, surpări, ce îngreunează lucrările agricole, dar de unde se rupe, duce în altă parte, unde construiește, creând dificultăți în lucrarea terenurilor dar și în accesibilitatea acestora. Acest fenomen de degradare e sprijinit și de activitatea umană, care a schimbat vegetația autohtonă, încercând reîmpăduriri, dar neplanificate și neevaluate din punct de vedere ecologic, transformând astfel natura și caracterul învelișului vegetal. Suprafața totală a Microregiunii Valea Nirajului este de 60.694 de ha, din care 18.140 ha (30%) în zonă de munte iar 42.554 ha (70%) în zonă de deal.

Comuna Acățari se află undeva între partea mediană și partea inferioară a Văii Nirajului, în Depresiunea Transilvaniei, cea mai mare depresiune din interiorul arcului carpatic. Denumirea colinară provine din forma depresiunii localitățile comunei fiind situate în văi înguste sau pe pantele acestei formațiuni geologice. În est este delimitat de Carpații Orientali, în sud de Carpații Meridionali și în vest de Munții Apuseni. Platourile ușor înclinate în partea de est al depresiunii se datorează curgerilor de lave din erupțiile vulcanice.

În Depresiunea Transilvaniei se disting două zone aproape concentrice: în centru o zonă de structuri cvasi-orizontale, iar în exterior o structură cutată. Acățari se situează în zona intracolară. Teritoriul comunei se caracterizează prin două forme distincte de relief: valea largită a pârâului Nirajul și afluenții săi, respectiv zona de dealuri și coline. Prin consecință, relieful zonei este dominat de lunca pârâului Niraj, valea pârâului fiind foarte largă, cu soluri care favorizează agricultura.

Din cauza acestor caracteristici geo-morfologice, terenurile agricole din comună sunt de calitate excepțională, astfel Comuna Acățari având un potențial agricol deosebit.

Clima predominantă

Regiunea are o climă continentală, temperatura medie este de 8,5° C, precipitațiile anuale sunt de 700–1200 milimetri, dar diferențe semnificative pot fi constatate între regiunile montane (izvorul se află la o înălțime de 1200m) și regiunea joasă a Nirajului (confluența, 300m). Trăsăturile climatice sunt o consecință a poziției sale în centrul Transilvaniei, fapt care încadrează respectivul teritoriu în subprovincia climatică temperat-continental moderată, definită de circulația și caracterul maselor de aer din vest și nord-vest. Acestui teritoriu îi sunt specifice verile mai călduroase, iernile lungi și reci, mai ales în sectorul montan cu inversiuni de temperatură pe văi.

Luna cu temperaturile cele mai ridicate este August, în luna august 2008 fiind înregistrat o temperatură medie de 20,8 grade Celsius, iar luna cu cele mai scăzute temperaturi este Ianuarie, fiind înregistrat în luna ianuarie 2008 o temperatură de -3,0 grade Celsius. Vânturile predominante sunt cele de Vest și Nord - Vest, cu intensitate și frecvență mijlocie.

Vântul predominant este cel dinspre nord-vest, cu intensitate și frecvență mijlocie, viteza medie fiind de 3,1m/s, iarna în schimb sunt frecvente vânturile dinspre nord-est care ating uneori viteze ce depășesc 45 m/s.

Cantitatea medie anuală a precipitațiilor însumează cca. 700-900 mm/an. Regimul precipitațiilor este diferit în timpul anului, cu creșteri cantitative de la sud spre nord-est, cu o diferență de 70-100 l/mp de la o zonă la alta. Cantitățile medii în luna iulie se încadrează între 80 și 180 mm, iar în ianuarie între 30 și 50 mm.

Umiditatea relativă exprimă gradul de saturare a atmosferei cu vapori de apă scade sub 76% în zona Văii Nirajului.

Comuna Acățari. Temperatura medie pe an este de °C 8,6 iar raportat la lunile temperaturile medii sunt (începând cu luna ianuarie) °C 4,3 2,2 3,3 9,8 14,5 17,9 19,4 18,9 14,4 8,9 4,2 -1. Maximele pe lună (începând cu luna ianuarie) au fost °C 14 17 26 32 34 35 39 38 38 32 27 18, iar temperaturile minime (lunar) înregistrate au fost °C -33 -28 -27 -7 -2 0,3 5 5 -2 -8 -18 -26.

Precipitațiile medii se situează la următoarele intervale (l/m², lunar) 31,1 29,9 29,9 52,2 76,7 93,0 78,5 73,0 41,7 44,0 39,1 33,2 În ceea ce privește regimul precipitațiilor, cele mai mari cantități de precipitații au fost semnalate în perioada de vară, reprezentând 30-40 % din totalul anual. Cea mai mare parte a precipitațiilor din timpul verii cade sub formă de ploi torențiale care cauzează cele mai grave eroziuni de suprafață și adâncime. În anii 1896, 1900, 1901, 1902, 1904, 1906, 1912, 1924, 1925, 1938, 1939, 1997,1999, 2005, 2006, s-au măsurat cantități de precipitații ce au depășit 50l/m2 în 24 de ore.

Principalele tipuri de sol

Solul ca resursă naturală poate fi una dintre potențialele economice ale regiunii.

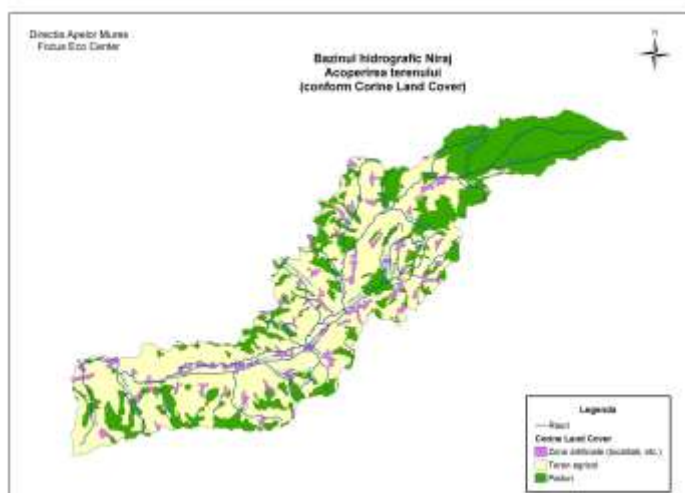
Terenurile se împart în felul următor:

➤ podzol maro	24%
➤ sedimentar	25%
➤ lut negru	10%
➤ sol erodat în partea sudică înclinată	20%
➤ sol maro din pădure	9%
➤ altele	12%

În strânsă concordanță cu substratul litologic, cu relieful, clima și vegetația, învelișul de sol al microregiunii este foarte variat. De pe crestele mai înalte și până în luncile joase ale râului, întâlnim o gamă largă de soluri.

În zona de munte sunt specifice solurile montane brune, brune-gălbui podzolice sau brune acide de pajiști alpine, brune de pădure acide și podzolice ferifluviale, iar pe versanți soluri tinere de grohotișuri, precum și soluri scheletice. În zona de deal și podiș, mai frecvente sunt solurile silvestre, brune închise de pădure, pe alocuri argiluvionale, brune de pădure cernoziomice, soluri erodate și coluviale la baza versanților.

În ceea ce privește **comuna Acățari**, caracteristicile pedologice ale solului de pe raza comunei sunt următoarele: soluri brune de pădure argilo-iluviale pseudogleizate 12,27%, Soluri brune de pădure nediferențiate textural 0,34%, Soluri brune de pădure carbonatate secundar 3,79%, Soluri podzolice argilo-iluviale pseudogleice 13,97%, Soluri foarte puternic și excesiv erodate și soluri balane de coastă (Regosoluri) 25,64%, Pseudorendzine levigate și soluri negre de fâneață levigate 7,07%, Smolnițe levigate 3,18%, Soluri aluviale și deluviale carbonatice 17,33%, Soluri aluviale gleizate și semigleizate 11,59%, Soluri gleice de

luncă 1,85%, Terenuri degradate complet de ravene, ogase și alunecări 2,07%.

Resursele naturale

Putem constata că Valea Nirajului este foarte bogată în resurse naturale. Datorită suprafețelor mari de păduri regiunea are o importanță semnificativă în ceea ce privește industria lemnului, iar solurile sunt potrivite pentru cultivarea zarzavaturilor și pentru creșterea animalelor. Fauna bogată este foarte valoroasă din punct de vedere al turismului. Varietatea formelor de relief și a condițiilor geologico-tectonice, stratigrafice și petrografice au determinat o diversitate a bogățiilor subsolului.

Resursele naturale din sol

Județul Mureș este așezat pe un masiv enorm de sare. Totodată, județul deține cea mai mare rezervă de gaz metan din țară. În regiunea localității Miercurea Nirajului pot fi găsite aceste resurse, care din păcate nu sunt suficient exploatate.

La nivelul microregiunii nu putem vorbi despre exploatarea resurselor naturale din subsol.

Resurse naturale de suprafață

Valorile naturale de suprafață cele mai prețioase ale județului Mureș sunt rocile folosite în construcții, izvoarele sărate și pădurile. O răspândire mai limitată, dar totuși în rezerve considerabile, o au depozitele mobile de, pietriș și nisip, extrase în numeroase puncte și folosite ca materiale de construcție brute sau prelucrate industrial. Astfel de rezerve potențiale de agregate minerale se întâlnesc și pe cursul râului Niraj, exploatarea lor continuă putând atrage după sine modificarea substanțială a mediului înconjurător.

Aerul

În momentul de față nu sunt efectuate studii privind gradul de poluare a aerului, dar datorită faptului că microregiunea se află la o distanță medie de cel puțin la 16 km de arterele mai intens circulate, tragem concluzia că nu se aduce atingere majoră calității aerului, iar suprafața împădurită acoperă un teritoriu relativ extins din suprafața aferentă localităților, rezultând o bună transformare a noxelor în oxigen emanat prin fotosinteză. În zona comunelor Eremitu, Bereni și Măgherani (comune aflate la poalele muntelui „Bekecs” și aparținând zonei montane după clasificarea normativă) calitatea aerului este cu mult superioară față de media din județul Mureș, zona fiind masiv acoperită de păduri, iar înălțimea fiind între 700 – 1.078 m.

În ceea ce privește **comuna Acățari**, aceasta fiind situată la intersecția unor drumuri cu circulație foarte intensă (drumul E60 pe linia Găiești – Văleni – Acățari - Corunca) respectiv D.J. 151D, drum de ocolire pentru traficul rutier greu pe porțiunea Acățari – Stejeriș - Ungheni, **calitatea aerului este afectată în mod negativ**. Circulația intensă reprezintă în același timp și o sursă majoră de **poluare fonică** pe segmentele de drum sus-menționate.

Apele subterane, rețeaua hidrografică a comunei

În luncile și terasele râului Niraj apar ape freatice mai bogate, dar și acestea sunt mineralizate și dure. Ele constituie principala sursă de alimentare cu apă potabilă a localităților. Resursele subterane sunt de 3.500 l/s.

Comuna Acățari este situat în bazinul Nirajului Mare și are doar puține pâraiașe secundare, unele doar temporare. **Nirajul** stăbate la est și vest comuna Acățari, satele Murgești și Stejeriș. - lungimea pe porțiunea ce străbate com. Acățari fiind de: 6.000 m - Debit normal: 5 mc/s - Vârf istoric: 80 mc/s. **Canalul Vețca** este un canal afluent râului Niraj, în partea stângă a acestuia cu vărsarea în Niraj în zona comunei Gheorghe Doja. Regularizarea canalului a fost în anii 1955-1957. - lungimea pe

porțiunea ce străbate comuna Acățari: 4.000 m - Debit normal: 0,4 mc/s - Vârf istoric: 7 mc/s. Afluenții Canalului Vețca: **Pârâul Oaia**: izvorând din partea sudică a comunei, acumulând scurgeri de pe versanții teritoriului administrativ a satelor Suveica, Găiești și Văleni, străbătând intravilanul acestor localități. Lungimea este de 17000 m, debit normal: 0,5 mc/s Vârf istoric : 8 mc/s, **Pârâul Grușor**: izvorând din partea Sud-Vestică a comunei, acumulând scurgeri de pe versanții teritoriului administrativ a satelor Corbești și Grușor, străbătând intravilanul acestor localități Lungimea este: 6300 m Debit normal: 0,3 m/s.

Vegetația

Peisajul natural

Bogăția regiunii constă în păduri, 12.870 de ha din teritoriul regiunii fiind fonduri forestiere, pădurea fiind o adevărată comoară a microregiunii. Nu mai puțin de importante sunt și suprafețele mari de pășuni, aceasta având influență determinantă asupra activității de creștere a animalelor. Pe lângă exploatarea lemnului și fructele de pădure și ciupercile reprezintă un potențial semnificativ, exploatarea acestor resurse fiind, însă ne semnificativă.

Din suprafața microregiunii 43.972 ha sunt terenuri agricole. Pe lângă problemele generale care afectează agricultura, cultivarea ineficientă a cerealelor este cauza înmulțirii suprafețelor necultivate.

Suprafețele cultivate

Regiunea era cândva renumită pentru cultivarea legumelor și a fructelor, dar politica agricolă socialistă a preferat producția de cereale, regiunea neavând caracteristicile necesare pentru aceste tipuri de culturi. Printre cauzele existenței marilor terenuri necultivate în regiune putem enumera: problemele existente în domeniul agriculturii la nivel național, lipsa de eficacitate în producția cerealelor, desființarea livezilor, respectiv a culturilor tradiționale din microregiune. În prezent nu se acordă importanță suprafețelor foștilor livezi, terenurile fiind folosite ca pășune.

Culturi specifice principalelor zone ale microregiunii

În partea inferioară a Văii Nirajului se cultivă:

- legume: varză, vinete, ardei, morcov, pătrunjel, țelină, roșii, castraveți, cartofi, etc.
- Culturile principale din partea de mijloc a Văii Nirajului sunt:
- cerealele: porumb, grâu, orz, ovăz, secară

Partea superioară a Văii Nirajului este "livada" microregiunii. Se cresc pomi fructiferi care produc: prune, mere, pere, cireși, vișine. Tot în această zonă există suprafețe mari de pășuni, acestea fiind absolut determinante în zona montană a microregiunii (comunele Bereni, Măgherani și Eremitu), aici activitatea principală fiind creșterea animalelor.

Pădurile sunt reprezentate de asocieri de stejar, gorun (*Quercus robur*, *Quercus petraea*) și carpen (*Carpinus betulus*) de vârste diferite. Pe lângă acestea întâlnim o gama variată de arbori și arbuști cu masa lemnoasă tare și moale, având un bogat subarboret din plante ierboase. Fagul (*Fagus silvatica*) apare în componența pădurilor doar izolat. Pe lângă cursurile apelor putem găsi sălcii (*Salix alba*, *Salix babylonica*, *Salix caprea* etc.), arin (*Alnus* sp.) și plopi (*Populus tremula*, și hibridii *Populus canadensis*).

În ceea ce privește comuna Acățari, prezența pădurilor precum și a vegetației palustre și acvatice determină existența unor animale vertebrate și nevertebrate cu o biologie specifică mediului înconjurător.

Fauna

Zona Comunei Acățari dispune de habitate valoroase și bogate, reflectată în numărul mare de specii importante de păsări. Exemplu: acvilă țipătoare mică (*Aquila pomarina*) și viespar (*Pernis apivorus*) sunt specii amenințate la nivelul Uniunii Europene. Regiunea este importantă și pentru iernatul în număr mare a mai multor specii de păsări răpitoare, dintre care amintim șoimul de iarnă.

În Dealurile Târnavei Mici – Bicheș trăiesc carnivorele mari rezidente, *Canis lupus*, *Ursus arctos* și *Lynx lynx*, diferite specii de lilieci și speciile de amfibieni din genul *Bombina* și *Triturus*. În număr considerabil mai găsim căprioare (*Capreolus capreolus*), mistreți (*Sus scrofa*), iepuri (*Lepus europeu*), vulpea (*Vulpes vulpes*), veverta (*Sciurus vulgaris*), etc.

I.1.2 Demografie, populație

Numărul actual al populației de pe Valea Nirajului este rezultatul influențelor economice-politice, al evoluției natalității și ale mortalității, la care se adaugă contribuția migrației interne și a celei internaționale, precum și schimbările intervenite în primele decenii ale secolului XXI.

Conform rezultatelor Recensământului General al Populației și Locuințelor din anul 2011, populația stabilă a microregiunii Valea Nirajului la momentul respectiv a fost de 38.392 persoane, reprezentând 7% din totalul populației județului.

Informații privind comunitățile prezente

Evoluția populației din Microregiunea Valea Nirajului pe localități se prezintă astfel:

Populație	2002	2009	2011	Evoluție față de anul 2002	Sub 20 ani 2011	Peste 60 ani 2011
Miercurea Nirajului	5.824	6.221	5.554	-270	1.396	1.220
Comuna Acățari	4.781	4.908	4.738	-43	1.095	1.133
Comuna Bereni	1.356	1.219	1.203	-153	278	383
Comuna Corunca	1.743	2.144	2.785	1042	635	450
Comuna Crăciunești	4.348	4.239	4.470	122	1.342	843
Comuna Eremitu	3.872	4.121	3.893	21	1.007	806
Comuna Gălești	2.940	2.838	3.067	127	655	784
Comuna Gheorghe Doja	2.869	2.921	2.982	113	732	703
Comuna Hodoșa	1.420	1.321	1.261	-159	279	400
Comuna Livezeni	2.023	2.593	3.266	1243	948	492
Comuna Măgherani	1.377	1.361	1.309	-68	288	419
Comuna Păsăreni	1.920	1.789	1.919	-1	419	578
Comuna Vărgata	2.004	1.949	1.945	-59	489	481

Sursa: INSSE Mureș

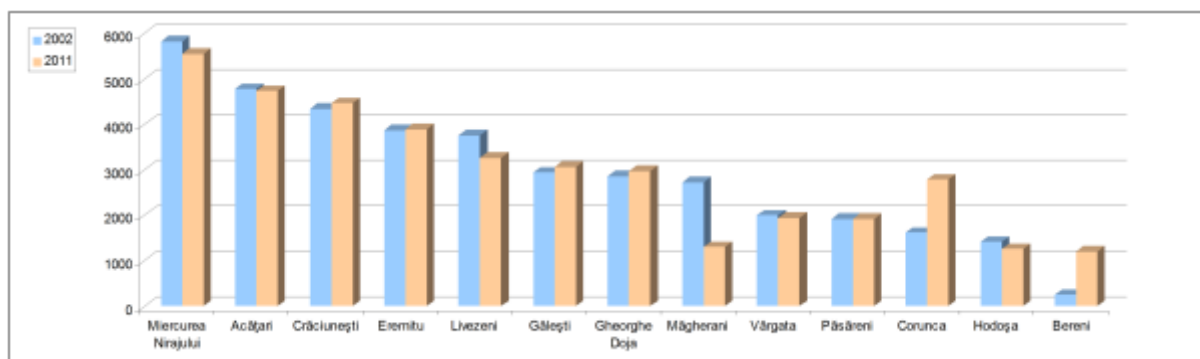
Potrivit datelor statistice culese cu ocazia recensământului populației din 2011, populația comunei Acățari a fost de 4738 persoane.

Tendențe demografice

În ceea ce privește **tendențele demografice**, evoluția demografică de pe teritoriul Văii Nirajului a fost caracterizată de fluctuații majore în cursul ultimului secol, conturându-se arii cu o creștere

semnificativă a populației, precum și teritorii unde evoluția populației a fost caracterizată de o relativă stagnare sau de o creștere mai moderată.

Până ce în anul 2001 evoluția numerică a populației s-a înscris în tendința generală de scădere, pricinuită de reducerea fertilității populației și natalitatea scăzută, dar și ca urmare a emigrării unui număr însemnat de persoane către Ungaria și în alte țări din U.E, începând din 2002 a urmat o

Evoluția numerică a populației microregiunii Niraj în perioada ultimelor două recensăminte din 1992 și 2011.

Sursa: Institutul Național de Statistică. Recensământului General al Populației, INS, București

creștere. Această tendință a rămas neschimbată până în prezent, înregistrându-se o creștere a populației cu 3,2% (în total 1.160 de persoane). Aceasta se explică nu doar prin schimbarea fluxului migrației interne, când practic un număr însemnat de persoane s-a întors în locurile natale datorită scumpirii vieții din mediul urban, dar și prin efectele procesului de suburbanizare caracteristic mai ales localităților Corunca și Livezeni, sau prin evoluția mai favorabilă a sporului natural în unele localități.

Situația privind populația din comuna Acățari

În comuna Acățari, din punctul de vedere al evoluției demografice, numărul populației este în ușoară, dar constantă descreștere, respectiv de îmbătrânire. În decurs de un deceniu, populația a scăzut cu 270 de suflete. Cu toate acestea, în raport cu celelalte comune de pe Valea Nirajului, această evoluție negativă este mai puțin accentuată.

Datele demografice din comuna Acățari

Nr. Crt	Localitatea	Total locuitori	Componenta etnică		
			Maghiari	Români	Romi
1	Acățari	1185	1019	43	101
2	Corbești	118	90	4	19
3	Găiești	427	319	5	95
4	Grușor	301	281	11	4
5	Murgești	537	461	14	49
6	Roteni	797	733	*	55
7	Stejeriș	324	242	4	60
8	Suveica	232	229	*	-
9	Văleni	817	693	7	100
	Total	4738	4067	91	483

După categorii de vârstă (la nivel comunal)

Categorii de vârstă	Numărul locuitorilor	Bărbați	Femei
0-19	1095	544	551
20-24	299	143	156
24-40	1024	495	529
40-60	1187	546	641
60+	1129	653	476
Total	4738	2389	2345

Această evoluție negativă, numărul scăzut al nașterilor pune deja la îndoială eficiența învățământului local. Pe de altă parte, creșterea numărului populației vârstnice cauzează intensificarea problemelor sociale. Dacă nu se vor derula programe de dezvoltare, capabile la stoparea acestui proces, pe termen lung putem aștepta îmbătrânirea treptată a populației, iar balanța migrației va fi negativă.

Informații privind populația activă și șomajul

Rata de ocupare în microregiune are valoare minimă de 10% și valoarea maximă de 92%. În ceea ce privește ponderea populației active din totalul populației cu vârste active (15-64), adică rata de activitate, aceste variază între 18 – 92 % în microregiune. Indicatorul este important pentru că arată care este ponderea a populației din total care trebuie întreținută.

Ocupația populației pe forme de proprietate arată că în perioada postsocialistă s-a desfășurat un transfer din sectorul de stat către sectorul privat, acesta din urmă deținând ponderea mai ridicată. Această pondere este ușor mai mare în mediul rural, dominând aici populația ocupată cu lucrul în gospodăria proprie (Kurko, 2010). Dacă analizăm structura populației active după statutul profesional, putem observa că ponderea salariaților/ angajaților este cea mai ridicată din totalul populației ocupate. Această structură se poate descrie și în cazul microregiunii Văii Nirajului, unde valoare medie este de 49,2 % pentru categoria de salariați. Diferențele în teritoriu sunt mari, sunt câteva localități care au înregistrat valori sub 10 % a salariaților (Șilea Nirajului 8,96 %, Ihod 9,43 %), care ne conduce la ideea că în realitate rata de ocupare în localitățile respective este mult mai mică decât cea declarată. Mult sub valoarea medie a microregiunii sunt și satele Suveica, Maia, Bereni sau Drojdii, adică satele mici, periferice din punct de vedere al accesibilității, cu o structură demografică dezavantajoasă, cu un nivel foarte scăzut al întreprinderilor, așadar al locurilor de muncă. În aceste localități majoritatea populației ocupate lucrează pe cont propriu (75 % Ihod, 70 % Șilea Nirajului) ceea ce nu oferă un câștig salarial prea ridicat și constant pentru populație. Ponderea salariaților din totalul populației ocupate este cea mai ridicată în Corunca (80,4 %) Livezeni (80,1 %) localitățile suburbane, care sunt foarte aproape de municipiu și de locurile de muncă disponibile în întreprinderile din oraș, de altfel și în așezările menționate sunt localizate multe întreprinderi industriale sau de servicii (ex. industria farmaceutică la Corunca, prelucrare fier la Livezeni, multe puncte logistice și de servire în ambele locații).

Populația inactivă este reprezentată în special de pensionari și elevi, ei sunt cei care nu contribuie la creșterea economiei naționale. Numărul pensionarilor este destul de ridicat la nivel național, ceea ce rezultă o presiune destul de mare asupra populației active și asupra economiei, analizele arată că indicele de dependență economică este mai ridicat în Moldova (Vaslui). În microregiunea Văii Nirajului ponderea pensionarilor în structura inactivilor este în medie 35%, ușor mai mare în anumite localități. Ponderea maximă a pensionarilor se înregistrează în localitățile Maia (51%), Bozeni, Șilea Nirajului, Bedeni, Cându (60%) și Veța (80 %), care au o structură demografică îmbătrânită. Valori mici ale pensionarilor se înregistrează în Corbești sau Crăciunești, Tâmpa sau Hodoșa. Dar în aceste localități ponderea celorlalte categorii (casnică, întreținută de alte persoane) este semnificativă.

În ceea ce privește **șomajul**, Microregiunea Văii Nirajului se înscrie în valorile medii județene. În anul 2011, conform datelor recensământului rata șomajului era de 4,95 %. Totuși, există o localitate care se distinge dintre celelalte, cu rata șomajului mult peste media microregiunii, a județului, sau a țării: este vorba de satul Dumitreștii, din vecinătatea orașului Miercurea Nirajului cu rata șomajului de 21,3 %. La polul opus se află o serie de localități, care au rata șomajului sub 3%: Călugăreni, Bereni, Troița, Leordeni, Mătrici, Dămieni, Murgești și Tirimioara. Cel mai probabil această rată destul de scăzută se datorează faptului că cei care nu-și găsesc loc de muncă se ocupă de agricultură și nu îngroașă numărul șomerilor înregistrați. Această alegere este frecventă deci în satele mici, unde oricum nu există prea multe opțiuni și oportunități de muncă, dar condiții favorabile pentru agricultură sunt prezente.

Situația privind populația activă și șomajul în Comuna Acățari

Populația comunei Acățari (conform datelor ale recensământului populației din anul 2011 oferite de Institutul Național de Statistică) este formată dintr-un număr de 4.738 de locuitori. Profilul economic al Comunei Acățari este funcție mixtă, agrar-industrială.

POPULAȚIA ACTIVĂ					
TOTAL POPULAȚIE ACTIVĂ		din care:			
		Populație ocupată	Șomeri	din care:	
				Șomeri în căutarea unui alt loc de muncă	Șomeri în căutarea primului loc de muncă
Comuna Acățari	1728	1595	133	92	41
Acățari	467	430	37	26	11
Corbești	13	7	6	6	-
Găiești	172	155	17	10	7
Grușor	107	101	6	*	4
Murgești	181	172	9	4	5
Roteni	352	330	22	15	7
Stejeriș	95	87	8	4	4
Suveica	79	79	*	*	*
Văleni	260	234	26	24	*

Populația ocupată, pe activități ale economiei naționale

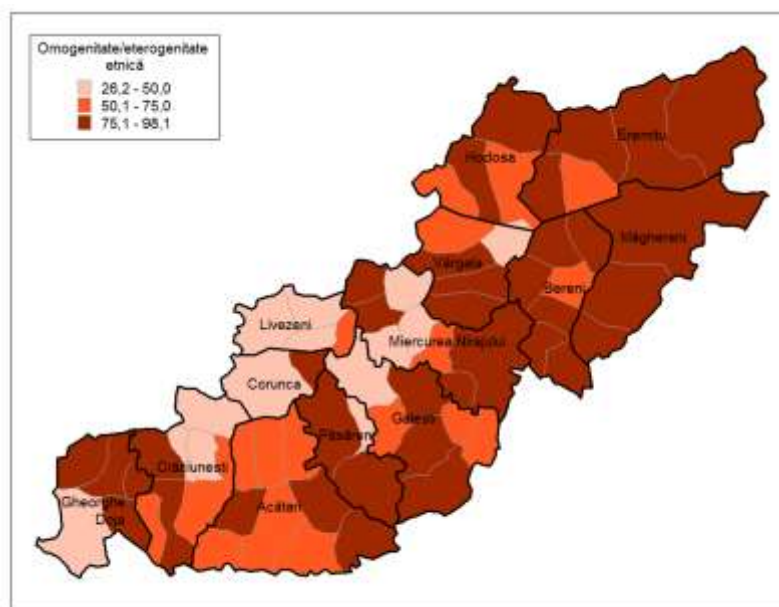
Sectorul de activitate	Forța de muncă numărul persoanelor angajați
Agricultură, silvicultură, exploatare forestieră și economia vânatului	746
Industria extractivă	9
Industria prelucrătoare	217
Energie electrică și termică, gaze, apă caldă, aer condiționat	5
Construcții	145
Comerț	138
Hoteluri și restaurante	24
Transport /depozitare	38

Învățământ	61
Sănătate și asistență socială	44
Administrație publică și apărare, asigurări sociale din sistemul public	42
Altele	126
Total	1595

Valea Nirajului: eterogenitate și omogenitate

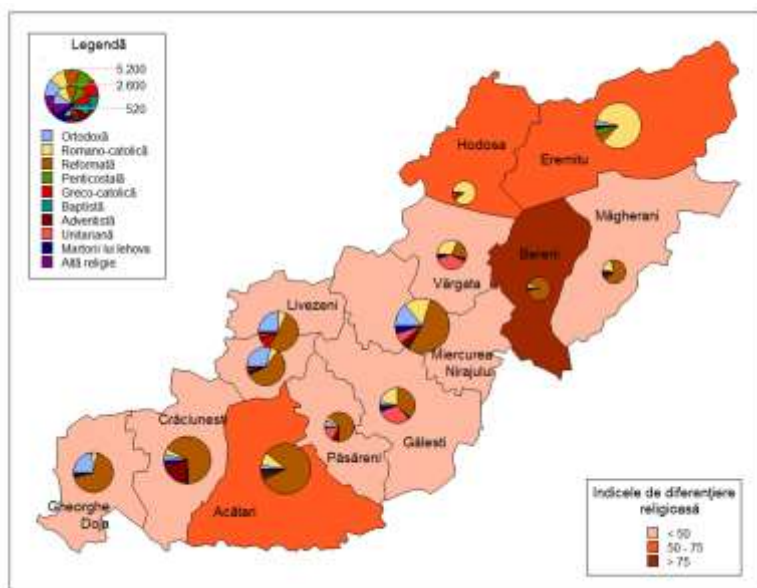
Cea mai importantă caracteristică în distribuția teritorială a unei comunități etnice este alterarea zonelor cu o diversitate etno-culturală ridicată cu altele omogene din punct de vedere etnic sau confesional, ceea ce este rezultatul unei evoluții istorice. Fragmentarea etnică a unui teritoriu poate fi calculată și comparată cu ajutorul indicelui de diferențiere etnică (Greenberg, S.H., 1956; Simpson, E.H., 1949; Muir, 1981).

Indicele de diferențiere etnică în microregiunea Niraj la nivel de sate

Sursa: Recensământul General al Populației și Locuințelor Recensământului din 2011, INSSE, București

Valoarea indicelui de diferențiere etnică la nivelul microregiunii conform recensământului din anul 2011 este de 61, ceea ce nu arată schimbări majore față de recensământul din 2002, când teritoriul analizat avea un indice de 58. Cele mai mici valori se înregistrează în localitățile Livezeni (38,7) și Crăciunești (46), iar cele mai mari în Măgherani (81,2) și Bereni (93,2). Din acest punct de vedere satele ce alcătuiesc comunele Livezeni și Crăciunești reprezintă teritoriul cu cel mai ridicat grad de diversitate etnică, fapt rezultat și din cauza ponderii ridicate a populației de etnie rromă, alături de români și maghiari. La nivel de sate există mai multe localități aproape perfect omogene dar și teritorii, unde indicele de diferențiere etnică abia ajunge la 30. În prima categorie intră satele Mărculeni (95,4) și Cându (97,9) din comuna Bereni, Dumitreștii (95,4) și Beu (98), satele aparținând orașului Miercurea Nirajului, Ihod (96,8) din comuna Hodoșa, Suveica (97,4) aparținând comunei Acățari iar cu cea mai ridicată valoare se înscrie satul Șilea Nirajului (98,07) din comuna Măgherani. În toate aceste sate indicele de diferențiere etnică este dat de ponderea ridicată a comunităților de etnie maghiară (variind între 85-95%). În a doua categorie, cu o diferențiere etnică mult mai ridicată și implicit cu o omogenitate mai scăzută se evidențiază localitățile Crăciunești (26,2) și Lăureni (27,9) făcând parte din orașul Miercurea Nirajului și Bolintineni (34,8) din comuna Păsăreni. În acest caz eterogenitatea etnică este dată și de ponderea ridicată a comunităților de etnie română alături de cea maghiară.

Indicele de diferențiere religioasă localitățile din microregiunea Niraj

Sursa: autorii, pe baza datelor din Recensământul General al Populației și Locuințelor Recensământului din 2011, INSSE, București

O altă componentă a diferențelor culturale este marcată de structura pe religii a populației. În cadrul recensământului din 2011, 93,8% din populația microregiunii și-a declarat apartenența la o anumită religie (confesiune), 1,5% s-au declarat atei sau fără religie iar restul de 4,7% din populație nu au dorit să-și declare apartenența religioasă. În ultimele decenii datorită proceselor demografice (migrația populației) și sociale, structura religioasă a populației pe teritoriul țării (inclusiv pe teritoriul analizat) a devenit mult mai complexă, crescând și procentul populației aparținând unor culte religioase relativ noi.

Conform datelor recensământului din 2011, populația de religie reformată era predominantă (reprezentând 48,9%). Romano-catolicii reprezentau 20% din total, ortodocșii 9,5%, unitarieni 6%, adventiștii 4% iar martorii lui Iehova 2,7%. Ponderile celorlalte confesiuni religioase se situau sub pragul de 1%. Structura confesională a localităților poartă amprenta structurii etnice a acestora: populația de etnie maghiară aparține în principal religiilor reformată, unitariană și parțial romano-catolică, iar populația română aparține în principal confesiunii ortodoxe, adventiste de ziua a șaptea și martorilor lui Iehova.

După cum reiese din figura alăturată, diversitatea religioasă a microregiunii depășește cu mult diversitatea etnică, fiind mai ridicată în localitățile din partea centrală – central-vestică a microregiunii. Din acest punct de vedere se evidențiază comunele Gălești și Vărgata, acestea având cele mai scăzute valori ale indicelui de diferențiere religioasă (sub 25), pe când în comunele Hodoșa și Bereni acest indice ajunge la valori de peste 70, reflectând ponderea mai mult sau mai puțin semnificativă a grupelor de populație aparținând unui cult religios.

La polul opus, cu o diversitate religioasă mai ridicată și implicit cu o eterogenitate mult mai scăzută se prezintă satele Maiad (12,9) din comuna Gălești, Grăușorul (15,4) din comuna Vărgata precum și localitatea Crăciunești (20), fapt ce se poate explica prin afilierea populației din aceste sate la mai multe religii.

Comuna Acățari

În cele două tabele de mai jos sunt cuprinse datele statistice privind componența comunității din comuna Acățari în perspectiva etniei și a religiei.

Comună/localitate	Total populație stabila	Maghiari	Români	Romi
Comuna Acățari	1185	1019	43	101

Acățari	467	430	37	26
Corbești	13	7	6	6
Găiești	172	155	17	10
Grușor	107	101	6	*
Murgești	181	172	9	4
Roteni	352	330	22	15
Stejeriș	95	87	8	4
Suveica	79	79	*	*
Văleni	260	234	26	24

Localitate	Total populație stabilă	Ortodoxă	Reformată	Rom.c atolică	Unitariană	Greco catolică	Penticostală	Adventista de ziua a șaptea	Martorii lui Iehova	Alt a religie	Fără religie	Informație nedisponibilă
Total comună	4738	107	3759	397	55	6	3	148	89	53	17	104
Acățari	1185	51	771	261	23	5	-	18	27	3	*	25
Corbești	118	4	102	4	3	-	-	-	-	-	-	5
Găiești	427	4	307	14	-	-	*	46	4	39	-	12
Grușor	301	13	234	31	-	-	*	*	14	-	*	5
Murgești	537	15	430	22	17	-	-	35	*	-	3	13
Roteni	797	*	756	8	7	-	-	10	-	7	-	7
Stejeriș	324	9	206	21	*	-	-	30	34	*	*	19
Suveica	232	*	225	4	-	-	-	-	-	-	-	*
Văleni	817	8	728	32	3	*	*	8	8	3	9	16

I.1.3 Patrimoniul de mediu

Între valorile naturale caracteristice zonei se enumeră și biodiversitatea regiunii. Puține dintre zonele țării reunesc o atât de mare diversitate de peisaje, formațiuni geologice și paleontologice, elemente valoroase de floră și faună. În zona au fost identificate până în prezent 179 de specii de păsări dintre care un număr de 89 sunt prioritare pentru Natura2000. Din aceste considerente, munții Bichiș, albia râului Niraj, sunt arii naturale protejate Natura2000, aflându-se sub Administrația Natura2000 Dealurile Târnavelor - Valea Nirajului, care funcționează sub egida unui ONG din microregiune, Asociația Microregiunea Valea Nirajului.

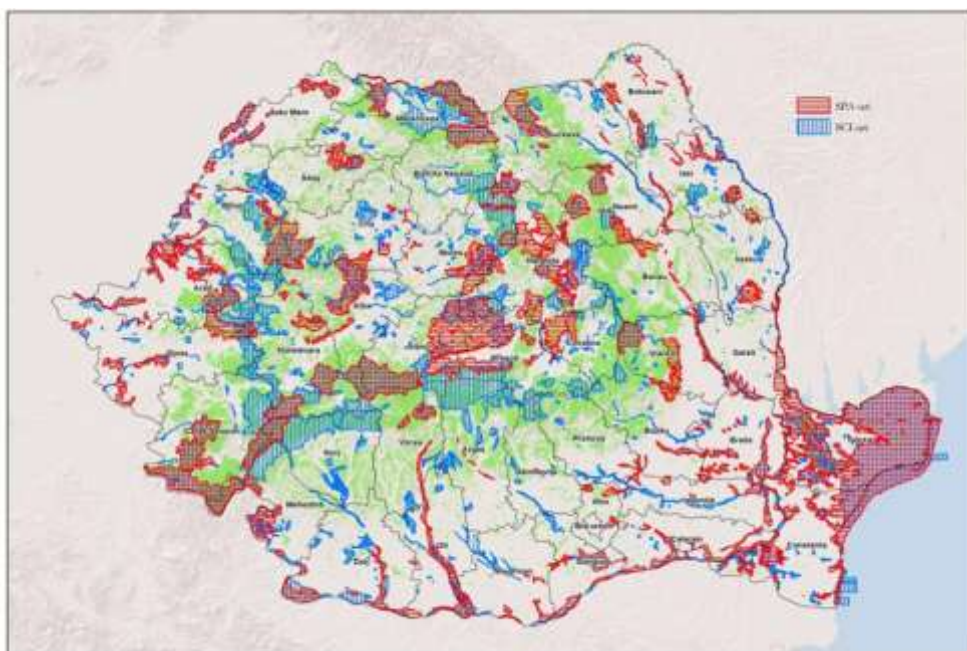
În zonă au fost identificate până în prezent 179 de specii de păsări dintre care un număr de 89 sunt prioritare pentru Natura 2000. Dintre speciile observate aici, un număr de 123 de sunt cuibăritoare iar 56 necuibăritoare pentru regiune. Cele necuibăritoare care vizitează zona cu regularitate variabilă pot fi păsări de pasaj, oaspeți de iarnă sau doar cu apariții accidentale, eratice. Din totalul de specii, 88 sunt Nonpasseriformes iar 91 specii aparțin ordinului Passeriformes. În ciuda faptului, că zonele umede sunt foarte slab reprezentate în regiune, numărul păsărilor care sunt legate de apă este destul de semnificativă.

Considerăm demn de menționat numărul mare a perechilor clocitoare la unele specii ca viespar (*Pernis apivorus*), acvilă țipătoare mică (*Aquila pomarina*), cristel de câmp (*Crex crex*), ciuș (*Otus scops*), prigorie (*Merops apiaster*), ghionoaie sura (*Picus canus*), ciocârlie de pădure (*Lullula arborea*), sfrâncioc cu frunte neagră (*Lanius minor*) și sfrâncioc roșiatic (*Lanius collurio*).

Mamiferele enumerate în anexa II la Directiva Consiliului 92/43/CEE sunt reprezentate de 9 specii, dintre care este demn de menționat prezența ursului, râsului, lupului, vidrei și câtorva specii de lilieci.

Zona este bogată și în amfibieni și reptile, iar un număr de 6 dintre acestea fiind specie prioritară pentru Natura 2000. Peștii din râul Niraj și pâraiașele afluențe sunt bine reprezentați printr-un număr semnificativ de specii, unele dintre ei fiind prioritare pentru Natura 2000 și enumerate în anexa II la Directiva Consiliului 92/43/CEE. Ținutul este foarte bogat și în diverse specii nevertebrate, dintre care 6 sunt incluse în anexa II la Directiva Consiliului 92/43/CEE.

Aflată în imediata vecinătate a comunei Măgherani, aria naturală protejată **Muntele Bekecs** (Bichiș) este situat în estul Câmpiei Transilvaniei, în vecinătatea Munții Gurghiuului, cu dealuri de peste 600 înălțime, având pante abrupte și acoperite cu păduri masive de fag și stejar. Cel mai înalt vârf este Vârful dealului Bekecs, cu o înălțime de 1080 metri. Solul regiunii Bekecs este constituit din depozite pliocene și miocene (argilă, marnă), depozite vulcanice necompacte și pe alocuri andezitice. Rețeaua hidrografică aferentă râului Niraj a format în timp peisajul actual al dealului Bekecs. Regiunea este cunoscută și prin rezervele mari de gaz metan.

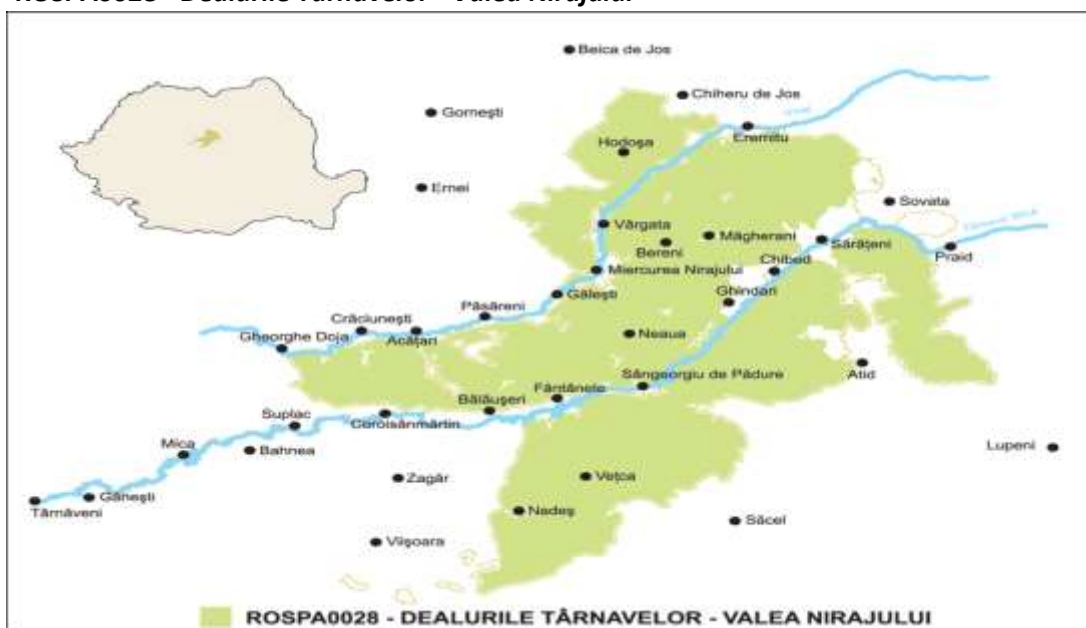
Harta siturilor Natura 2000 (anul 2011)

Sursă: CNND: *Strategia națională de conștientizare a publicului cu privire la rețeaua europeană Natura 2000 în România*

Din punct de vedere al protecției naturii, o prioritate aparte este reprezentat prin prezența a mai multor specii de animale ocrotite prin lege, cum ar fi ursul, lupul, râsul. Aria naturală Muntele Bekecs este un teritoriu de hrănire important al ursului brun, o parte din populația de urși din Munții Gurghiului coborând în timpul verii și toamna în vederea hrănirii. De asemenea în această regiune este prezentă și o populație de urși autohtoni, care ierneză în pădurile muntelui, fiind descoperite aproximativ 15 bârloage active.

Zona este importantă și din prisma altor specii de mamifere, păsări, reptile și amfibieni ocrotite, ale căror populații sunt în scădere în Europa. De asemenea habitatele forestiere existente în regiune sunt considerate importante din punct de vedere al protecției naturii. Putem aminti și prezența unei specii de plantă superbă, ghiocelul bogat, care primăvara înflorește în zonele umede ale regiunii.

ROSPA0028 - Dealurile Târnavelor - Valea Nirajului

Sursă: *Strategia națională de conștientizare a publicului cu privire la rețeaua europeană Natura 2000 în România*

Această arie naturală, cu o biodiversitate excepțională, este emblematică pentru microregiunea Valea Nirajului și reprezintă o valoare naturală ridicată. Protejarea și popularizarea lui va atrage după sine creșterea atractivității turistice al zonei, contribuind astfel la contracararea efectelor nefavorabile care decurg din disparitățile economice și sociale existente în sânul microregiunii.

I.1.4 PATRIMONIUL ARHITECTURAL ȘI CULTURAL

Corelația strânsă între sectorul economic și cultură devine evidentă întocmai prin turism. Nenumăratele exemple și modele din Europa de Vest – vezi exemple grăitoare ca de exemplu Marciac (Jazz Marciac), Rieux Volvestre (Village Gaulois), Vezeley (Rencontres musicales de Vezeley), Prades (Festival de Prades) – demonstrează, că patrimoniul cultural și natural, un „produs cultural” bine conceput, beneficiind de un management profesional, gândit într-un context care depășește limitele geografice ale unei mici localități rurale, poate să transforme un cătun ascuns, până atunci fără interes turistic, într-o adevărată „locomotivă” din punct de vedere socio-economic, care până la urmă trage după sine o întreagă regiune, devenind motorul dezvoltării durabile în microregiune.

Microregiunea Valea Nirajului, și în deosebi partea superioară a acestei regiuni – satele aparținând de comunele Eremitu, Hodoșa, Vărgata, Măgherani, Bereni și de Orașul Miercurea Nirajului – din perspectiva patrimoniului cultural și natural se pot considera deosebit de înzestrate cu aceste resurse neconvenționale și „regenerabile”, care constituie valență reală, o oportunitate excepțională de dezvoltare în vederea reducerii disparităților economice și sociale existente în sânul microregiunii.

În ceea ce urmează vom prezenta succint acele elemente ale acestui patrimoniu din microregiune și de pe teritoriul comunei Măgherani, care constituie deja, sau vor putea constitui pilioanele principale ale dezvoltării turismului și implicit a economiei locale.

Cetăți și castele, vestigii arheologice (listă orientativă)

- MS-I-s-B-15353 / Așezare / sat BUDIU MIC, comuna CRĂCIUNEȘTI
- MS-I-s-B-15357 / Așezarea Latene de la Câmpu Cetății /sat CÂMPU CETĂȚII; comuna EREMITU / sec. I a. Chr. - I p.
- MS-I-s-B-15358 /Așezarea Latene de la Câmpu Cetății /sat CÂMPU CETĂȚII; comuna EREMITU / sec. I a. Chr. - I p.
- MS-I-s-A-15375 / Fortificație medieval timpurie de la Eremitu / sat EREMITU, comuna EREMITU /sec. XII Epoca medievală timpurie
- MS-I-s-B-15377 / Așezarea de epoca bronzului de la Gălățeni /sat GĂLĂȚENI, comuna PĂȘĂRENI / Epoca bronzului
- MS-I-s-B-15390 / Situl arheologic de la Livezeni / sat LIVEZENI, comuna LIVEZENI
- MS-I-m-B-15390.02 / Mormânt scitic /sat LIVEZENI, comuna LIVEZENI / sec. V a.
- MS-I-s-B-15396 / Villa rustica de la Mărculeni / sat MĂRCULENI, comuna MĂGHERANI/ sec. II-III
- MS-I-s-B-15399 / Drum roman /sat MURGEȘTI, comuna ACĂȚARI/ Epoca romană
- MS-I-s-B-15407 / Așezarea de epoca bronzului de la Pășăreni / sat PĂȘĂRENI, comuna PĂȘĂRENI / Epoca bronzului timpuriu
- MS-I-s-B-15419 / Situl arheologic de la Sâmbriaș / sat SÂMBRIAȘ comuna HODOSA
- MS-I-m-B-15419.01 / Schit / sat SÂMBRIAȘ, comuna HODOSA / 1707
- MS-II-m-A-15667 / Ruinele cetății Vityal / sat EREMITU, comuna EREMITU / sec. XIV-XVI
- MS-II-m-B-15669 / Ruine castel / sat EREMITU, comuna EREMITU

Biserici și mănăstiri

- MS-II-m-A-15618 /Biserica fostei mănăstiri a Franciscanilor /sat CĂLUGĂRENI, comuna EREMITU / 1666-1678
- MS-II-m-A-15621 / Biserica reformată cu turnul-clopotniță / sat CÂNDU comuna BERENI /1828
- MS-II-m-B-15635 / Biserica de lemn "Sf. Nicolae" din Nicoleşti / sat CRĂCIUNEȘTI, comuna CRĂCIUNEȘTI /sec. XVIII

- MS-II-a-A-15636 / Ansamblul bisericii de lemn "Sf. Arhangheli" / sat CRĂCIUNEȘTI, comuna CRĂCIUNEȘTI / sec. XIX
- MS-II-m-A-15636.01 / Biserica de lemn "Sf. Arhangheli" / sat CRĂCIUNEȘTI, comuna CRĂCIUNEȘTI / sec. XIX
- MS-II-m-A-15636.02 / Clopotniță /sat CRĂCIUNEȘTI, comuna CRĂCIUNEȘTI / sec. XIX
- MS-II-m-A-15637 / Biserica reformată / sat CRĂCIUNEȘTI, comuna CRĂCIUNEȘTI /1622
- MS-II-m-A-15666 / Biserica reformată / sat EREMIENI, comuna BERENI/ 1400-1500, transf.
- MS-II-m-A-15668 / Biserica romano-catolică / sat EREMITU, comuna EREMITU / sec. XV
- MS-II-m-A-15676 / Biserica unitariană din Sânvasii /sat GĂLEȘTI, comuna GĂLEȘTI / sec. XIV-XV
- MS-II-m-A-15706 / Biserica unitariană / sat ISLA, comuna HODOȘA /sec. XVII
- MS-II-m-A-15709 / Biserica reformată /sat LEORDENI, comuna GHEORGHE DOJA/ 1815
- MS-II-m-A-15720 /Biserica de lemn "Sf. Arhangheli din /orașul MIERCUREA NIRAJULUI / 1843
- MS-II-a-A-15721 / Ansamblul bisericii reformate din Sântana / orașul MIERCUREA NIRAJULUI / sec. XV-XVIII
- MS-II-m-A-15721.01 / Biserica reformată / orașul MIERCUREA NIRAJULUI / sec. XV
- MS-II-m-A-15721.02 / Clopotniță din lemn / orașul MIERCUREA NIRAJULUI / sec. XVIII
- MS-II-m-A-15729 / Biserica reformată / sat MOȘUNI, orașul MIERCUREA NIRAJULUI/ 1780
- MS-II-m-A-16054 / Turnul bisericii romano-catolice / sat TROIȚA, comuna GĂLEȘTI / sec. XV
- MS-II-m-A-16055 / Biserica de lemn "Sf. Arhangheli", cu clopotnița / sat TROIȚA, comuna GĂLEȘTI / sec. XVII, sec. XVIII
- MS-II-m-B-16061 / Biserica reformată / sat VĂLENII, comuna ACĂȚARI / sec. XIII-XV; modif. sec. XIX
- MS-II-m-A-16062 / Biserica de lemn "Sf. Nicolae" / sat VĂLENII, comuna ACĂȚARI / 1696

Muzee, case memoriale

Având în vedere faptul că de-a lungul timpurilor numeroase personalități istorice, științifice și culturale au trăit în regiune, sunt multe case memoriale amenajate și destinate publicului larg. Este de menționat colecția etnografică din **Cazinoul Secuiesc** din orașul **Miercurea Nirajului**, **muzeul satului** și o colecție etnografică originală fondată în satul **Eremieni** de către Kelemen Margit, **Sala Memorială Csíki Gergely** din Școala Generală respectiv o **colecție etnografică** în satul **Păsăreni**, în memoria marelui dascăl Csíki Gergely, întemeietorul Liceului Pedagogic din Odorheiu Secuiesc. În

comuna Eremitu, localitatea **Călugăreni** este amenajată **casa memorială Kacsó Sándor**, celebrul scriitor al secolului trecut. În satul **Sâmbriaș** funcționează **casa memorială Balla Antal**, întemeietorul grupului de dansuri locale. Tot în **Sâmbriaș** se află un **muzeu al satului** și o **expoziție permanentă** dedicată compozitorului **Bartok Bela**. Tradiția păstrată grație acestei personalități a fost motivul principal pentru care organizatorii Festivalului și a Taberei de Dansuri Tradiționale au ales satul Sâmbriaș ca și locație pentru acest eveniment cultural major.

Castre romane, cetăți dacice

- MS-I-s-A-15354 / Castrul roman de la Călugăreni /sat CĂLUGĂREN, comuna EREMITU
- MS-I-m-A-15354.01 / Castru / sat CĂLUGĂRENI, comuna EREMITU / Epoca romană
- MS-I-m-A-15354.02/ Canabae / sat CĂLUGĂRENI; comuna EREMITU / Epoca romană
- MS-I-m-B-15354.03 / Terme /sat CĂLUGĂRENI; comuna EREMITU / Epoca romană
- MS-I-s-B-15356 / Valul roman de la Câmpu Cetății / sat CÂMPU CETĂȚII; comuna EREMITU / Epoca romană
- MS-I-s-B-15376 /Burgus de la Eremitu / sat EREMITU, comuna EREMITU/ Epoca romană
- MS-I-s-B-15380 / Drum roman / sat GRĂUȘORUL, comuna VĂRGATA/ sec. II - III Epoca romană
- MS-I-m-B-15390.01 / Drum / sat LIVEZENI, comuna LIVEZENI / sec. II-III Epoca romană
- MS-I-m-B-15419.02 / Turn / sat SÂMBRIAȘ, comuna HODOSA / sec. II - III Epoca Romană
- MS-I-s-B-15439 / Drumul roman de la Valea / sat VALEA, comuna VĂRGATA / sec. II - III Epoca Romană

Meșteșuguri specifice

În microregiune există mai multe meșteșuguri tradiționale care se mai practică și astăzi, cum ar fi:

- Confecționarea de coșuri din nuia în rândul comunității rromilor, sau a diferitelor obiecte de uz casnic sau de artă populară confecționate din rogoz (localitatea Roteni din comuna Acățari).
- Confecționarea unor obiecte decorative și funcționale (ex. învelișuri de scaun) din rogoz și papură, este o tradiție continuată și astăzi de aproape fiecare familie din satul Roteni. Această activitate reprezintă o sursă de venit complementară pentru majoritatea familiilor.
- Confecționarea de butoi și cadă din lemn de stejar se practică și astăzi de câțiva dogari din regiune;
- Confecționare de instrumente muzicale, în special ceteri se practică și astăzi în localitatea Vărgata;
- Sculptatul popular în lemn de esență tare se practică și astăzi de câțiva meșteri din regiune, cele mai grandioase creații în acest domeniu fiind porțile secuiești sculptate;
- Confecționarea de pălării de paie în localitatea Sâmbriaș, comuna Hodoșa
- Vopsitul de mobilier este una dintre meșteșugurile tradiționale pe cale de dispariție. Dulapurile, lăzile, comoda pictată cu motive florale au fost niște obiecte care nu au lipsit din nici o casă țărănească din regiune.

Împletitul și confecționarea de obiecte din nuiele

Patrimoniul cultural din comuna Acățari

Castelul Toldalaghi, în curs de reabilitare din inițiativa și fondurile Comunei Acățari

Gospodărie tradițională, Suveica

Obiectivele de patrimoniu din comună

Nr. curent	COD LMI	Denumire	Adresa	Datare
Localitatea Murgești				
1	MS-I-s-B-15399	Fortificație	Drum roman /sat MURGEȘTI, comuna ACĂȚARI/	Epoca romană
Localitatea Vălenii				
2	MS-II-m-B-16061	Biserică	Biserica reformată / sat VĂLENII, comuna ACĂȚARI /	sec. XIII-XV; modif. sec. XIX
3	MS-II-m-A-16062	Biserică	Biserica de lemn "Sf. Nicolae" / sat VĂLENII, comuna ACĂȚARI /	1696

Sursa „Lista monumentelor istorice din județul Mureș” oar-mures.ro

Pe teritoriul administrativ al comunei Acățari sunt prezente valori de patrimoniu cultural construit, de interes național, respectiv de interes local. Un obiectiv important al oficialităților comunei este conservarea, restaurarea și/sau punerea în valoare a acestor monumente istorice.

În Lista Monumentelor Istorice a Ministerului Culturii sunt declarate monumente istorice din Comuna Acățari, ca fiind obiective protejate, prezentate în tabelul de mai sus.

Pe teritoriul comunei, ca parte a patrimoniului cultural imaterial, notăm existența a două meșteșuguri tradiționale:

- confecționarea de coșuri din nuia în rândul comunității rromilor, sau a diferitelor obiecte de uz casnic sau de artă populară confecționate din rogoz (localitatea Roteni din comuna Acățari).
- confecționarea unor obiecte decorative și funcționale (ex. învelișuri de scaun) din rogoz și papură, este o tradiție continuată și astăzi de aproape fiecare familie din satul Roteni. Această activitate reprezintă o sursă de venit complementară pentru majoritatea familiilor.

Obiective turistice ale Comunei Acățari

- Biserica romano-catolică, Acățari, 1862

- Biserica reformată, Acățari, 1753

Castelul Toldalaghi, Murguești

Biserica reformată, Vălenii

- Biserica reformată din Roteni
- Biserica reformată din Murguești
- Biserica reformată din Găiești
- Biserica reformată din Suveica
- Biserica reformată din Stejeriș
- Biserica reformată din Gruisor
- Biserica reformată din Vălenii
- Castelul Toldalaghi din Murguești (în renovare) și colecția etnografică
- parcul memorial al pictorului Ferenczi Julia, Murguești

Parcul memorial Ferenczi Julia, Murguești

Tipuri de turism practicate

Datorită condițiilor prielnice practicării mai multor tipuri de turism, grație accesibilității ușoare a zonei și nu în ultimul rând mulțumită ospitalității locuitorilor, circulația turistică în micoregiune este în ușoară creștere. Având în vedere condițiile geografice și naturale, partea mediană și în special partea superioară a Văii Nirajului sunt cele mai atractive din punct de vedere turistic, având un potențial turistic imens și doar parțial exploatat. Astfel, în prezent există câteva puncte de reper, **poluri turistice** în jurul cărora se concentrează o sumedenie de obiective de interes turistic și prin consecință în care se concentrează majoritatea ofertanților de servicii turistice (cazare, masă și programe). Acestea sunt Orașul Miercurea Nirajului, dar mai ales **zona Muntelui Bekecs**, satele **Călugăreni** și **Câmpu Cetății**.

Turismul de agrement și odihnă este practic una dintre cele mai răspândite în regiune, condițiile geografice fiind absolut favorabile acestui tip de turism.

Grație patrimoniului cultural material și imaterial **turismul cultural și religios** cunoaște o intensificare continuă în zonă. Astfel se poate constata un proces de integrare a programelor culturale din microregiune în oferta turistică a microregiunii. Menționăm doar câteva din cele mai importante și mai marcante evenimente culturale care au contribuit la dezvoltarea turismului cultural a microregiunii și a comunei:

- ❖ **Festivalul Văii Nirajului** – Târgul Produselor Meșteșugărești, organizat anual în **Miercurea Nirajului**, fiind cel mai important și cel mai amplu eveniment cultural la nivelul microregiunii Valea Nirajului, atrăgând anual în jur de zece mii de vizitatori;
- ❖ manifestările culturale organizate de-a lungul întregului an în cadrul „**Teatrul Șură**” din **Călugăreni**, comuna Eremitu;
- ❖ **Festivalul de Dansuri Populare din Sâmbriaș**, comuna Hodoșa, eveniment cultural care a ajuns în 2014 la cea de a XVI-a ediție;
- ❖ **Zilele Bocskai** din orașul Miercurea Nirajului;
- ❖ **Târgul de produse locale din Păsăreni**;
- ❖ **Zilele Bekecs**, comuna Măgherani, eveniment în aer liber organizat anual pe vârful muntelui Bichiș;
- ❖ **Parada Baloanelor cu Aer Cald** organizat în satul Câmpu Cetății, comuna Eremitu.

Evenimentele culturale de interes turistic din comuna Acățari

- ❖ **Balul de carnaval** (fărșang) înaintea începerii postului paștelui (luna februarie)
- ❖ **Zilele Comunei Acățari**, ultima săptămână a lunii august

Zilele Comunei Acățari

- ❖ **Balul strugurilor**
- ❖ **Expoziția de Produse Locale Oktoberfest**

❖ **Tradiții populare de crăciun**

În ceea ce privește **turismul religios**, având în vedere inventarul extrem de bogat al monumentelor istorice bisericesti, din care unele reprezintă chiar rarități pe plan național, se constată din cea în ce mai evident interesul manifestat al turiștilor în ceea ce privește vizitarea acestor obiective. **Complexul de clădiri** ai bisericii catolice din **Călugăreni** este unul dintre aceste obiective de interes turistic. Tot în comuna Eremitu se află și biserica catolică păstrând o raritate patrimonială de valoare excepțională: crucea lui Isus, sculptat în stil renascentist, salvat din Biserica reformată din cetate, din municipiul Târgu Mureș, în epoca reformei protestante. Un alt obiectiv de interes turistic este și **biserica unitariană din Sânvasi** (comuna Gălești), respectiv situl arheologic din biserică și din curtea ei sunt doar câteva din edificiile bisericesti de marcă de pe Valea Nirajului. (Pentru mai multe detalii v. lista monumentelor bisericesti, capitolul I.1.4)

Drumul Maria, care leagă locuri de pelerinaj dedicate Sfintei Maria din Centrul și Estul Europei (Mariazell – Austria, Máriapócs – Ungaria, Radna, Șumuleu Ciuc – România) trece prin microregiunea Valea Nirajului

Turismul piscicol din județul Mureș se bazează în cea mai mare parte pe potențialul turistic a zonei Câmpul Cetății, respectiv păstrăvăriile aflate în localitate, în totalitatea lor fiind cea mai mare crescătorie de păstrăvi din România. Peisajul pitoresc, numărul mare a unităților turistice existente și nu în ultimul rând posibilitatea de practicarea a pescuitului sportiv atât în formă naturală (în Nirajul mic), cât și în păstrăvăriile din zonă, oferă zonei un potențial turistic piscicol ridicat, chiar unic în județul Mureș și regiunile învecinate.

Turismul ecvestru cunoaște, de asemenea, o ușoară intensificare în ultima vreme. Înființarea fermei da cai la marginea orașului Miercurea Nirajului, cu posibilități de practicarea sportului ecvestru, existența unui adevărat cult al acestui animal în microregiune (târgul de cabaline de la Hodoșa), reprezintă un potențial turistic ecvestru real în microregiune, fiind nevoie în să de activități de promovare și marketing mult mai eficiente în acest sens.

Cicloturismul este, de asemenea, în ușoară creștere, lipsa practicării masive a ei își are aceleași motive ca și subdezvoltarea turismului în general, respectiv lipsa programelor turistice sezoniere complete, unice, integrate, respectiv elaborarea unei oferte turistice comune pentru toate unitățile turistice din zonă, respectiv lipsa rețelei de colaborare și a relației de parteneriat între actorii implicați din microregiune. Se constată totuși anumite dezvoltări și în acest domeniu fiind marcate trasee de ciclism atât pe „Drumul sării”, cât și pe muntele „Bekecs”. Ultimele trasee au fost marcate de către Serviciul Public Județean SALVAMONT, urmând ca să fie identificate și coordonatele GPS și traseele să fie omologate.

Deși zona microregiunii Valea Nirajului este absolut favorabilă practicării **agroturismului**, acest tip de turism nu a evoluat comparativ cu intensificările a celorlalte ramuri turistice. Datorită lipsei de capital și a schimbărilor socio-economice din ultima vreme care au afectat puternic agricultura, în microregiune Valea Nirajului majoritatea gospodăriilor practică încă agricultura prin metode tradiționale. Acest fenomen influențează negativ eficiența acestui sector, dar în același timp creează premisele practicării agroturismului în regiune, respectiv posibilitatea comercializării unor produse agroalimentare tradiționale.

Datorită derulării a mai multor programe educaționale, de formare continuă, traininguri, etc. în ultima vreme se constată o intensificare spectaculoasă a **turismului educațional**.

În **complexul turistic "Pásztortűz"** din localitatea Sânvasii (comuna Gălești), în centrul cultural și de creație **"Teatrul Șură"** sau în **centrul de instruire** a asociației **Focus Eco Center din Adrianu Mic** (comuna Gălești) sunt organizate cu regularitate programe de instruire și programe educaționale

pentru școlari și pentru adulți. Majoritatea programelor au caracter permanent (se organizează periodic) altele având caracter ocazional. În localitatea Vărgata are loc anual evenimentul "Seminarul Șură", organizat de către **Universitatea Sapiientia, Comuna Vărgata, Asociația Focus Eco Center**, propunând activități de educație non formală respectiv workshopuri științifice inovative în mediu rural.

Pentru identificarea, inventarierea, valorificarea patrimoniului arhitectural rural vernacular de pe Valea Nirajului, o resursă neconvențională, "regenerabilă" și inovativă pentru creșterea durabilă a economiei rurale, din 2010 au loc acțiuni de sensibilizare, promovare și inventariere în cadrul **programului "Viitor în trecut"** în care sunt implicați atât sectoarele public și civil cât și locuitorii satelor ce dispun de un patrimoniu bogat de clădiri și porți tradiționale, un public țintă special fiind generația tânără, implicată în fiecare acțiune derulată.

În vederea promovării patrimoniului cultural și a ofertelor turistice ale comunei și a întregii microregiuni Valea Nirajului, în toamna anului 2015 se va inaugura în satul Eremitu, comuna Eremitu **Centrul de Informare Turistică** realizat din fonduri nerambursabile Europene de dezvoltare rurală LEADER respectiv din cofinanțarea asigurată de comuna Eremitu. Clădirea construită în stil arhitectural tradițional vor lucra doi angajați permanenți, se vor realiza materiale de promovare respectiv va intra în funcțiune și un sistem electronic de management, promovare și valorificare a ofertelor turistice ale microregiunii.

I.2 Economia locală

I.2.1 Repartizarea populației active

În tabelul de mai jos este evidențiat repartizarea populației active pe grupe de ocupații.

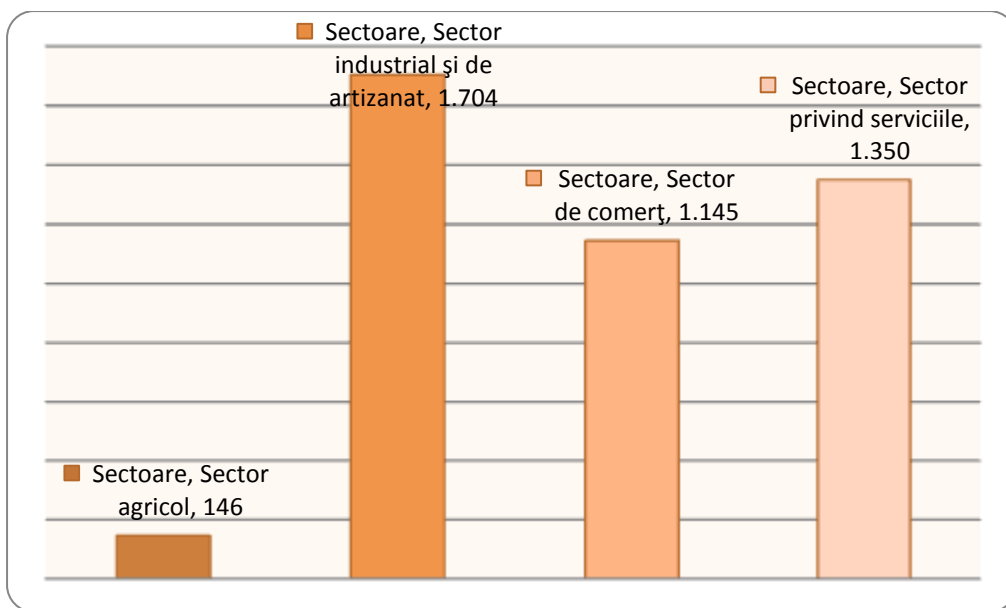
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
COMUNA ACĂȚARI	1595	9	112	55	42	153	719	285	95	125
ACATARI	430	*	43	32	16	40	159	74	36	28
CORBESTI	7	-	-	-	-	-	6	*	-	-
GAIESTI	155	*	11	-	*	14	84	26	12	5
GRUISOR	101	*	8	-	5	8	49	17	3	10
MURGESTI	172	*	13	9	3	18	50	41	13	24
ROTENI	330	*	11	4	10	40	194	28	14	27
STEJERIS	87	*	12	*	*	13	33	15	*	8
SUVEICA	79	-	*	-	*	*	55	17	-	3
VALENII	234	-	13	9	4	18	89	66	15	20

Legendă tabel:

- A: Populația stabilă ocupată total
- B: Membri ai corpului legislativ, ai executivului, înalți conducători ai administrației publice, conducători și funcționari superiori
- C: Specialiști în diverse domenii de activitate
- D: Tehnicienii și alți specialiști din domeniul tehnic
- E: Funcționari administrativi
- F: Lucrători în domeniul serviciilor
- G: Lucrători calificați în agricultură, silvicultură și pescuit
- H: Muncitori calificați și asimilați
- I: Operatori la instalații și mașini; asamblori de mașini și echipamente
- J: Muncitori necalificați

Creșterea economică, concentrată în mare parte în sectoarele urbane, non-agricole ale economiei, atrage populația activă în zonele urbane. Migrarea în exterior a populației rurale tinere, alături de îmbătrânirea populației rurale, conduce la un declin al forței de muncă disponibile din spațiul rural. Cu toate că populația totală activă în Microregiunea Valea Nirajului este de 20.095 de persoane, doar un număr de 4.345 persoane au calitatea de salariat.

Conform datelor statistice, personalul salariat din Microregiunea Valea Nirajului este de 4.345 persoane, ceea ce reprezintă un procent de 12%, un procent foarte mic din totalul populației totale din microregiune.

După cum se poate observa, cu toate că agricultura ocupă un loc foarte important în microregiune, numărul salariaților din acest sector este foarte mic, reprezentând doar 3% din personalul salariat. Acesta se datorează faptului că mare majoritate a persoanelor care lucrează în agricultură nu au calitatea de salariat.

Populația din sectorul industrial și de artizanat reprezintă 39% din totalul personalului salariat, iar persoanele din sectorul de comerț 26%. Se poate observa că populația salariată din domeniul serviciilor are o pondere destul de ridicată, 31%. Marea majoritate a persoanelor din acest sector lucrează în domenii cum ar fi învățământul și administrația publică.

În viitorul apropiat pe piața forței de muncă se va resimți un deficit de forțe tinere de lucru, datorită faptului că grupa de vârstă între 15 și 25 de ani se va reduce. Pe piață vor lipsi tinerii specializați în diverse profesii, datorită insuficienței efectivului de persoane. Se presupune că profesiile cele mai afectate vor fi cele din domeniul IT, medicină, automatizări, construcții și instalații, etc. Aceștia sunt cei mai motivați să emigreze pentru a găsi un loc de muncă în afara țării pe o piață de muncă care este în căutarea acestor calificări.

România se află în plin proces de îmbătrânire demografică, fenomen care se va accentua în viitor. În Microregiunea Valea Nirajului, grupa de vârstă peste 65 ani este singura grupă care crește continuu. Această grupă de vârstă va avea nevoi ridicate în ceea ce privește serviciile de sănătate și cele sociale. Este vorba de amenajări de îngrijire pe de o parte, dar și de asigurarea cu infrastructură specifică pentru persoanele care nu se mai află în procesul muncii însă au cerințe privitoare la educație, cultură și amenajări de petrecere a timpului liber. Din acest motiv vor crește cheltuielile sociale și de sănătate datorită presiunii vârstnicilor asupra populației active, mai redusă ca număr.

Reducerea efectivului populației tinere, care reprezintă un potențial pentru dezvoltarea unei anumite zone, poate deveni un factor perturbator de limitare al dezvoltării.

I.2.2. Agricultură

Agricultura este o ramură importantă în economia microregiunii Văii Nirajului și are o tradiție îndelungată. Suprafața agricolă este alcătuită din terenuri productive de 26.907 ha, neproductive de 1.251 ha, pășuni de 15.360 ha, viță de vie și livezi precum și păduri pe o suprafață totală de 12.870

ha. Următoarele două tabele prezintă situația actuală a acestei ramuri economice în contextul microregiunii Valea Nirajului.

	Zonă de cultură de cereale și de creștere a animalelor	Terenuri agricole	Din care neproductive	Păduri	Pășuni, fânețe	Viță de vie și livezi
Hectare	Deal	39.992	898	8.007	9.541	389
Hectare	Munte	16.850	353	4.863	5.819	65
Total		56.842	1.251	12.870	15.360	454
%		100	2	23	27	1

	Nr. capete de animale împărțite pe zone de relief	Terenuri arabile (Ha) – pe zone de relief	Din care				Păduri pe zonă de relief (Ha)
			Productive pe zonă de relief (Ha)	Neproductive pe zonă de relief (Ha)	Pășuni pe zonă de relief (Ha)	Viță de vie și livezi zonă de relief (Ha)	
Deal	66.976	31.985	21.157	898	9.541	389	8.007
Munte	44.688	11.987	5.750	353	5.819	65	4.863
Total	111.664	43.972	26.907	1.251	15.360	454	12.870
%	100	100	61	3	35	1	100

Procesul de privatizare a terenurilor agricole, a generat în agricultura microregiunii două dezavantaje structurale principale:

- Fragmentarea excesivă a proprietății în agricultură;
- Suprafețe importante de teren în proprietatea prea multor agricultori care se apropie sau au trecut de vârsta pensionării, în special în cadrul exploatațiilor mai mici.

Se constată, astfel o tendință de îmbătrânire a șefilor de exploatații (69% peste 55 de ani). Majoritatea (67%) din suprafețele deținute de exploatațiile de semi-subsistentă sunt conduse de persoane care au depășit vârsta pensionării.

Performanța în agricultura este scăzută și a devenit tot mai instabilă. Acest lucru este rezultatul unei structuri duale și „învechite” a exploatațiilor agricole, lipsei piețelor care să sprijine restructurarea și modernizarea sectorului agricol și a industriei alimentare care nu și-a încheiat încă procesul de restructurare și modernizare. De asemenea, cauzele lipsei competitivității agriculturii trebuie căutate și în nivelul scăzut de instruire a celor implicați în sectorul agricol și forestier, în lipsa sau eficiența scăzută a programelor de formare în domeniul agricol și agro-alimentar, precum și în lipsa de cunoștințe în ceea ce privește creșterea competitivității și diversificării produselor și activităților din agricultură și silvicultură.

Efectivele de animale au scăzut drastic pe parcursul perioadei de tranziție. Desființarea sau privatizarea cooperativelor agricole de producție și a fermelor de stat au avut drept rezultat apariția unor modificări structurale semnificative. Efectivele de animale au scăzut până la nivelul unităților care au apărut ulterior. Neputând utiliza spațiile și dotările tehnice din fostele unități de producție intensivă, micii agricultori s-au bazat pe creșterea animalelor, în principal pentru autoconsum. Cu toate acestea, în ultimii ani, efectivele de animale au fost relativ stabile, putându-se observa și semne de revigorare în acest sector. După o scădere pronunțată la începutul decadei, efectivele de bovine, porcine și ovine s-au stabilizat, deși au înregistrat anumite fluctuații anuale.

Singura modalitate de a lucra în mod eficient pe aceste suprafețe agricole fragmentate este asocierea între agricultori, dar gradul redus de asociere sau aproape inexistent a micilor producători precum și lipsa colaborării între ele agravează situația oricum dezavantajoasă a agriculturii.

Culturile se găsesc într-o proporție de 57% în lunca râului, și în rest pe interfluvii, mai mult pe suprafețe cât mai apropiate de orizontală și în văile aferente, aproape de canalul de evacuare, unde totuși apa freatică se menține aproape de suprafață. În unele cazuri aceasta se poate afla la adâncimi apreciabile, de care numai anumite arbori pot profita. Acestea se pot vedea în deschiderile provenite din alunecările de teren, în faleză. În luncă, culturile merg până la baza abrupturilor, iar de aici depinde și de unghiul de înclinare a pantei și a tipurilor de sol. În pantă sunt prezente viile, culturile pomicole sau sunt doar terenuri împădurite cu *Pinus silvestris*, populat antropoc sau natural de arbuști și fageto - carpinete, iar pe interfluvii domină mai mult pădurile și pășunile, dar pot menționa că suprafața pădurilor, deși stagnează momentan, a mai scăzut în timp, dând totuși loc prin defrișare culturilor agricole, mai ales în locurile unde acestea sunt permise de condițiile și factorii fizici și climatici. Culturile pot fi încadrate în două mari categorii: cu o pondere mai mică, dar foarte importante, sunt culturile din intravilan, unde domină legumele, acestea mai mult pentru asigurarea necesarului pentru gospodărie și într-o oarecare măsură pentru valorificare. Acestea sunt în grădinile oamenilor, lângă gospodăriile; iar marea majoritate a culturilor se mută în extravilan.

Alte probleme considerate esențiale în procesul de relansare a acestui sector:

- Lipsa inițiativelor de afaceri din partea tinerilor agricultori.
- Lipsa unor mărci locale ;
- Nu există investiții cu capital străin în agricultură;
- Capacitate de prelucrare, stocare și frigorifică inexistentă;

Produsele agricole obținute în fermele vegetale, și mai ales în cele zootehnice, prezintă un nivel calitativ scăzut, determinat în parte de lipsa de conformitate cu normele europene.

Producția agricolă se repartizează relativ echilibrat pe cele două componente, cultura vegetală și creșterea animalelor. Principalele culturi sunt: cereale (orz, orzoaică, grâu, porumb, secară, etc.), legume, fructe, viță de vie, plante tehnice (ex. sfecla de zahăr), zootehnia fiind prezentă prin crescătoriile de porcine, bovine și ovine. Se poate observa și apariția unor ferme specializate pe specii, cum ar fi ferme de bovine și ovine.

Agricultura are un rol important pentru asigurarea unui venit, prin propria angajare, în timp ce diversificarea activităților din zona rurală rămâne o provocare. Majoritatea celor care lucrează în agricultură sunt proprii lor angajați, iar agricultura reprezintă doar un procent mic din numărul total de angajați din economie. Numărul locurilor de muncă din sectorul non-agricol rural s-a diminuat în intervalul 2002-2009. Acest declin se explică prin micșorarea sau restructurarea sectoarelor rurale non-agricole, creșterea migrației în exterior, în rândul populației active și veniturile medii scăzute din zona rurală, care generează mai puțină ocupare și mai puține oportunități de diversificare. Diversificarea activităților din zona rurală rămâne o provocare.

Mai mult de jumătate din suprafața agricolă este lucrată de exploatații de subzistență sau de semi subzistență, care mențin eficiența agricolă generală la un nivel scăzut, contrabalansând realizările fermelor mari, care obțin, de altfel, rezultate bune și împiedicând consolidarea fermelor de semi-subzistență, care ar putea deveni astfel unități agricole viabile și mai competitive.

În zona centrală, precum și în Valea Nirajului de jos cea mai importantă activitate agricolă este cultivarea cerealelor și a legumelor (principalele culturi în Valea Nirajului de jos reprezintă culturile legumicole, din acest motiv partea de jos a culoarului menționat este denumit și "**Tara Morcovului**").

Suprafețele cultivate cu cereale dețin astfel cea mai mare pondere din total (principalele culturi sunt în ordine: porumbul, grâul și secara, orzul și orzoaica). Urmează legumele, vițele de vie și livezile în suprafețe compacte reprezentând cantități reduse. Din domeniul pomiculturii cele mai importante fructe sunt: prune, mere, pere și cireșe.

Zona montană (Valea Nirajului de sus) era vestită pe vremuri de suprafețele mari de livezi, zona reprezentând un potențial considerabil în aprovizionarea județului cu cantități de fructe (prune, cireșe, mere, pere).

Se poate constata dispariția sau scăderea cantității culturilor tradiționale, specifice microregiunii, mai ales a livezilor tradiționale de cireși și prune (ex. cireșele din Măgherani). Se constată în același timp o scădere a cantităților de produse alimentare tradiționale procesate în microregiune, preparate din aceste fructe tradiționale, existând riscul ca aceste rețete să se piardă în uitare. Aceste rețete sunt: tradiționalul gem de prune, gemuri de pere, mere, dulceață de cireșe, etc.

Având în vedere fenomenele și procesele economice din sectorul agricol, atât în ceea ce privește legumicultura, cât și pomicultura, putem constata următoarele probleme majore:

- lipsă de cunoștințe în ceea ce privește creșterea competitivității și diversificării produselor agricole;
- lipsesc unitățile procesatoare a produselor agro-alimentare tradiționale, fabricate pe baza unor tehnologii noi;
- dispariția sau scăderea cantității culturilor tradiționale, specifice microregiunii (ex. cireșele din Măgherani);
- dispariția vechiului renume a „Țării Morcovului”;
- lipsa desăvârșită a relațiilor de colaborare între exploatațile agricole și cele două unități de învățământ superior în domeniul agricol, care funcționează pe teritoriul microregiunii;
- lipsa competitivității produselor locale agricole și agro-alimentare locale;
- gradul redus de asociere a fermierilor.

Agricultura în comuna Acățari

Activitatea agricolă ocupă un loc de frunte în ceea ce privește ocupația populației în comună, peste 45 % din populație este ocupată în acest sector, însă sunt foarte puțini pentru care această activitate reprezintă singura sursă de venit. Majoritatea populației dispune de terenuri cultivabile, acestea reprezentând sursă de venit alternativ.

Categoriile de folosință ale terenurilor din comună, la sfârșitul anului 2011 Modul de folosință a suprafețelor agricole (sursa: Comuna Acățari)	Suprafața terenului (ha)
Terenul agricole – total, din care:	5323
Arabil	3558
Pășuni	998
Fânețe	721
Vii și pepiniere viticole	16
Livezi și pepiniere pomicole	30

Culturi principale 2014 (Sursa: com. Acățari)		
Cultura	Suprafața (ha)	Producție (tone)
Grâu	684	2832
Ovăz	51	102
Orz și orzoaică	114	336
Porumb	1178	5301
Floarea soarelui	6	12
Soia	0	0
Cartofi	179	2774
Pășune	956	6692 (masă verde)
Fânețe	721	4600 (masă verde)
Plante de nutreț	690	8780 (masă verde)
Sorg	10	35
Legume	140	1798

Zootehnie (Sursa: com. Acățari)	
familii de albine	-
bovine	862
caprine	463
ovine	4641
cai	193
porcine	1412
păsări	22.559

I.2.3 Industrie – IMM – Micro-întreprinderi, comerț

Comentarii privind industria din microregiune

Economia microregiunii prezintă diferențieri semnificative în funcție de zonă, de trăsăturile demografice specifice, sociale și economice. Aceasta diferențiere este vizibilă mai ales în ceea ce privește sărăcia, reflectată într-un nivel scăzut de trai al populației și în lipsa de surse de venituri alternative.

Activitățile specifice, altele decât cele agricole și forestiere, depind de distribuția teritorială/comerț și de alte activități ale lanțului de distribuție. Astfel, se poate spune ca principalele activități depind de resursele naturale locale disponibile, de relieful și de tradițiile zonei. În ceea ce privește datele statistice, agricultura, industria alimentară și silvicultura sunt de o importanță primordială pentru economia rurală, prezența activităților non-agricole, legate de sectorul primar, mai ales exploatarea resurselor naturale și procesarea, fiind ne semnificative în termeni economici.

După cum se poate observa din tabelul de mai sus, cea mai des întâlnită formă a întreprinderilor sunt microîntreprinderile. Aceste reprezintă un procent de 89% din totalul întreprinderilor din Microregiunea Valea Nirajului, întreprinderi cu 10-50 de salariați fiind doar 58 de întreprinderi, iar întreprinderi cu 50-250 de salariați doar 6. Este de remarcat faptul că nu există la momentul actual nici o întreprindere cu peste 250 de salariați în Microregiunea Valea Nirajului.

	Total întreprinderi	Micro – întreprinderi cu 1 – 10 salariați	Întreprinderi cu 10 – 50 salariați	Întreprinderi cu 50 – 250 salariați	Întreprinderi cu peste 250 salariați
Număr	581	517	58	6	0
%	100%	89%	10%	1%	0%

Cu toate acestea este de constatat creșterea economică considerabilă datorată dezvoltării sectorului industrial în comunele Corunca și Livezeni, ambele fiind influențate de apropierea municipiului Târgu Mureș. În ceea ce privește economia celor două comune limitrofe au apărut unități industriale inexistente până spre sfârșitul mileniului trecut, cum sunt fabricile de medicamente (2 fabrici).

Analiza întreprinderilor din zonele rurale evidențiază capacitatea relativ redusă a acestora de a răspunde exigentelor referitoare la furnizarea locurilor de muncă pentru populația din mediul rural, numărul mediu al salariaților din întreprinderile din mediul rural fiind destul de redusă.

Industria energetică: combustibilul mineral exploatat este gazul metan, ce se găsește la adâncimi relativ mici în domurile gazifere de vârstă Sarmațiană, este de o foarte bună calitate, într-o formă aproape pură (98.5% pur metan). Exploatări sunt lângă Miercurea Niraj, dar sonde mai sunt amplasate și în alte domuri, cum ar fi cele de la Maiad, Acățari, Crăciunești, etc. Din nefericire pentru cei din zonă, gazul metan nu este valorificat aici, deși acest lucru ar putea duce la o dezvoltare mai bună a regiunii. Gazul metan este dus la Iernut și la Târgu Mureș, la marile societăți industriale.

Industria lemnului: se bazează pe materia primă locală, industrie favorizată de ponderea destul de ridicată a pădurilor. Aici lemnul exploatat este utilizat ca material de construcție și ca materie primă. Se găsesc numeroase unități de prelucrare a masei lemnoase în microregiune cum ar fi ateliere de prelucrare a lemnului, fabrici de cherestea, unități de producție tâmplărie, unități de producție mobilă. Pe lângă acestea, atelierele de tâmplărie se regăsesc în fiecare centru de comună, ce deservește necesitățile locale sau produc pentru alte unități mai mari, sau își valorifică produsele cu ocazia târgurilor tradiționale. Acestea în mare parte sunt societăți private mici.

Industria materialelor de construcție: se bazează pe exploatarea de roci sedimentare: pietrișuri și nisipuri, ce se găsesc din abundență în zonă și sunt exploatate și folosite local în construcții de case și drumuri, și mai nou pentru baraje de protecție sau în alte scopuri. Lângă pietrișurile și nisipurile aflate în microregiune se mai exploatează argila ce este valorificat mai puțin, numai pentru uz casnic și gospodăresc.

Industria construcțiilor: Această ramură industrială se află între primele locuri în ceea ce privește numărul de angajați al acestor întreprinderi. În acest sector găsim întreprinderile cu peste 50 sau chiar peste 100 de angajați (ex. SC Aramis SRL, SC Azimut SRL, ambele având sediul în comuna Acățari), însă din păcate numărul acestor întreprinderi fiind destul de scăzut. Această ramură a industriei locale a cunoscut o permanentă creștere până în anul 2008, iar începând de acest an se constată o masivă descreștere economică a sectorului construcțiilor, datorită crizei economice.

Industria alimentară: trebuie menționat că aproape fiecare centru de comună dispune de cel puțin o moară, care satisface atât nevoile populației cât și a brutărilor locale, moara din comuna Corunca având chiar o capacitate industrială. Dacă vorbim de industria alimentară trebuie menționată existența brutărilor (7 unități) a unei carmangerii, precum și a unei unități de procesare a laptelui în Microregiunea Valea Nirajului. În ceea ce privește procesarea legumelor (există cantități de producție semnificative în Valea Nirajului de jos), lipsesc unitățile cu astfel de profil, lipsind în același timp și capacitățile de stocare și răcire.

În afara morilor, a brutărilor, a fabricii de produse lactate și a carmangeriei nu există unități industriale care să preia și să proceseze materiile prime provenite din microregiune. Putem constata că în afara grâului și a laptelui nu se procesează produse agricole la nivelul microregiunii, iar faptul că aceste materii prime sunt prelucrate în orașele învecinate reprezintă pierderi constante și semnificative pentru economia locală.

În ceea ce privește situația industriei mici nealimentare putem constata niște deficiențe aproape similare.

Slaba dezvoltare a activităților industriei mici se datorează într-o anumită măsură și dependenței puternice de activitățile agricole. În căutarea a celorlalte cauze putem constata următoarele deficiențe:

- Lipsa serviciilor de consiliere de specialitate pentru întreprinderi;
- Lipsa de competență a întreprinzătorilor în ceea ce privește dezvoltarea micro-întreprinderilor;
- Lipsă de cunoștințe în ceea ce privește creșterea competitivității întreprinderilor;
- Lipsa sau eficiența scăzută a programelor de formare în domeniul dezvoltării afacerilor;
- Migrarea forței de muncă bine pregătite în străinătate sau spre zone mai dezvoltate;
- Lipsa structurilor și a programelor care ar încuraja afacerile orientate spre piață;
- Lipsa inițiativelor de afaceri din partea tinerilor;
- Baza tehnico-materială în unele ramuri ale industriei mici este învechită;
- Lipsa desăvârșită a investițiilor pentru protecția mediului în cadrul întreprinderilor;
- Lipsa activităților inovatoare la nivelul întreprinderilor mici și mijlocii.

Cu toate că încă sunt practicate mai multe tipuri de meșteșuguri tradiționale am constatat prezența slabă a activităților meșteșugărești și de artizanat tradiționale, desfășurate în cadrul unor întreprinderi mici.

În comuna Acățari, în raport cu partea superioară a Văii Nirajului, notăm prezența destul de masivă a sectorului industrial de producție și a serviciilor oferite cetățenilor respectiv a sectorului comercial. Potrivit surselor puse la dispoziția noastră de către Comuna Acățari, întreprinderile prezente în comună sunt următoarele:

DENUMIRE FIRMĂ	DOMENIUL DE ACTIVITATE
AGROMARKET S.R.L.	Agricultură, vânătoare și servicii anexe
LEOBILLCOM S.R.L.	Agricultură, vânătoare și servicii anexe
MILK PROD SRL	Agricultură, vânătoare și servicii anexe
BERILL TRADING COM S.R.L.	Industria alimentară
ATTIMON S.R.L.	Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte
PLUTON CONSTRUCT S.R.L.	Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite
ADIMPEX SRL	Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații
METAC S.R.L.	Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații
BIKRO PARTS S.R.L.	Fabricarea altor mijloace de transport
NAMON PROD SRL	Fabricarea de mobilă
SIRIS COMMERCIAL S.R.L.	Fabricarea de mobilă
SICIROM IMPEX SRL	Fabricarea de mobilă
TIBOLDY S.R.L.	Fabricarea de mobilă
FANTAZIA STUDIO S.R.L.	Alte activități industriale n.c.a.
ARAMIS S.R.L.	Construcții de clădiri
PG CONSTRUCT S.R.L.	Construcții de clădiri
JOB RAM CONSTRUCTOR S.R.L.	Construcții de clădiri
BOROS UNIVERSAL S.R.L.	Construcții de clădiri
POLIDECOR SRL	Construcții de clădiri
TELEBIL CONSTRUCT S.R.L.	Construcții de clădiri

MAGNIFIC BUILD SRL	Construcții de clădiri
AZIMUT COM S.R.L.	Lucrări de geniu civil
PIETRICIKA S.R.L.	Lucrări speciale de construcții
KLIMAEXPERT S.R.L.	Lucrări speciale de construcții
C&T COMPANY S.R.L.	Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor
KISSEL S.R.L.	Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor
SC RAINBOW COLOR VICTORIA SRL	Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor
CARBULL S.R.L.	Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor
SC FAREL IMPEX SRL	Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete
DOFAN S.R.L.	Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete
MAGNUM TECH SRL	Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete
MALEXIA TRADE S.R.L.	Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete
WELL TRADE S.R.L.	Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete
PEROM SERVICE SRL	Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor
SOCIETATE COOPERATIVA CONSUMCOOP ACATARI	Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor
MAIER COMPLEX SRL	Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor
SC EURO MEAT SRL	Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor
SC BIOTA SRL	Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor
OLGAPROD IMPEX S.R.L.	Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor
TIPITAPI SRL	Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor
GELUK TRADE SRL	Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor
ANTORIUM S.R.L.	Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor
EN SAN SRL	Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor
LUNTEREN SRL	Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor
WAX TRADE S.R.L.	Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor
SZOVERFI COM SRL	Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor
EL CAR TRANS SRL	Transporturi terestre și transporturi prin conducte
SEISIM SERV SRL	Restaurante și alte activități de servicii de alimentație

NASIL SPORT S.R.L.	Restaurante și alte activități de servicii de alimentație
EURO MURES SRL	Tranzacții imobiliare
GEODEA S.R.L.	Activități de arhitectură și inginerie; activități de testări și analiză tehnică
RADTOP SRL	Activități de arhitectură și inginerie; activități de testări și analiză tehnică
FRUNZA SANDOR BARNA S.R.L.	Activități de secretariat, servicii suport și alte activități de servicii prestate în principal întreprinderilor
SC SURTEC SRL	depozit, comercializare materiale de construcții, utilaje, piese

I.2.4 Turism

Întrucât obiectivele de interes turistic se află concentrație mai mare în partea superioară a Văii Nirajului, se poate vorbi mai degrabă de turism de tranzit, dat fiind faptul că drumul E60 intersectează comuna, respectiv satele Găiești, Vălenii și Acățari.

Acesta este una din motivele pentru care turismul are o pondere minoră în economia comunei, activitate care constă în mod exclusiv în oferta de servicii de cazare și masă.

Motel Vector, Găiești

În comună există două pensiuni și un hotel.

Pensiunea Nemes, Murgești

Motel Restaurant Bar Vector este situată la 17 km de orașul Târgu Mureș, pe șoseaua E60, în direcția Sighișoara. Complexul are o capacitate de cazare de 102 locuri în cele 50 de camere ale hotelului de două și trei stele. Hotelul are sală de conferințe, parcare TIR și oferă posibilitatea organizării de mese festive, evenimente și conferințe.

Pensiunea NEMES se află în Murgești, în vecinătatea Casei Tholdalagi în direcția Acățari - Miercurea Nirajului. Pensiunea are șase camere, sală de mese pentru 100 de

persoane și piscină sărată încălzită.

Pensiunea Soos se află în Stejeriș și are o capacitate de cazare de 9 camere, 30 de persoane.

I.3. Servicii pentru populație și infrastructuri medico-sociale

Serviciul de sănătate precum și cel al educației sunt un puncte vulnerabile ale societății românești care necesită politici și programe bine concepute pentru dezvoltarea acestora. Carta Drepturilor Fundamentale ale Uniunii Europene, articolul 33 definește accesul la serviciile medicale pentru toți cetățenii UE ca fiind: „dreptul de acces la serviciile medicale preventive și dreptul de a beneficia de

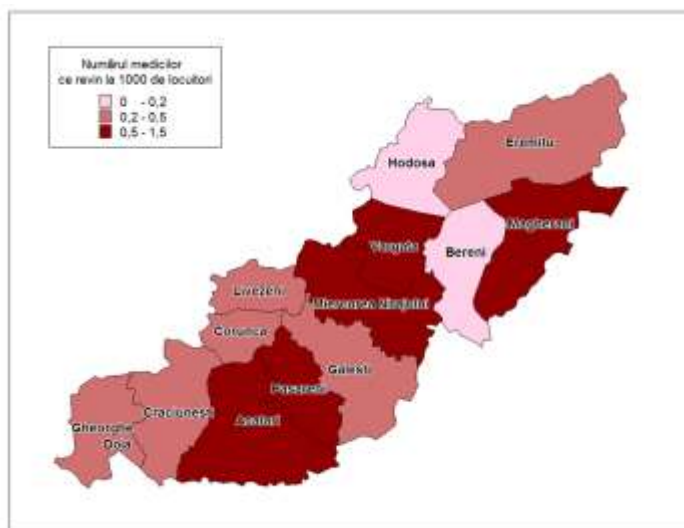
tratament medical” (Health and Care in an Enlarged Europe, 2003: 1). Cu toate acestea, accesibilitatea redusă la asistența medicală sau lipsa acesteia în mai multe localități rurale face dificilă asigurarea acestui drept fundamental în România.

Actualul sistem al asistenței medicale nu corespunde necesităților reale ale populației. Sunt defavorizați în mod special locuitorii satelor mici. În aceste localități starea de sănătate a populației este și mai precară, iar durata medie de viață este mai scurtă. Probabil că aceasta este unul dintre cauzele faptului că în Regiunea Centru, respectiv în județul Mureș durata medie de viață este cea mai scurtă din România. Cea mai mare unitate sanitară din microregiune este spitalul din Miercurea Nirajului.

Serviciul de sănătate precum și cel al educației sunt un puncte vulnerabile ale societății românești care necesită politici și programe bine concepute pentru dezvoltarea acestora. Carta Drepturilor Fundamentale ale Uniunii Europene, articolul 33 definește accesul la serviciile medicale pentru toți cetățenii UE ca fiind: „dreptul de acces la serviciile medicale preventive și dreptul de a beneficia de tratament medical” (Health and Care in an Enlarged Europe, 2003: 1). Cu toate acestea, accesibilitatea redusă la asistența medicală sau lipsa acesteia în mai multe localități rurale face dificilă asigurarea acestui drept fundamental în România.

Starea de sănătate a populației poate fi determinată atât de accesul la sănătate cât și de accesul la serviciile medicale. Dacă în primul caz accesul la sănătate depinde de o serie de factori, precum factorii genetici (moștenirea unor boli), de mediu (starea mediului înconjurător, poluări intense în zonele puternic industrializate), de dezvoltarea economică și de factorii socio-culturali (condiții de locuit), accesul la serviciile de sănătate este influențat aproape în totalitate de organizarea sistemului sanitar.

Problemele cele mai mari apar cu precădere în cazul populației din localitățile rurale cu acces limitat

Numărul medicilor ce revin la 1000 de locuitori, 2012

Sursa: Tempo Online

la serviciile de sănătate, multe localități neavând acces nici măcar un medic de familie. În această categorie intră comuna Bereni, unde lipsa cabinetelor medicale de familie îngreunează și mai mult situația populației din satele aparținând comunei respective, având în vedere gradul de îmbătrânire a comunității cu o nevoie în creștere cu privire la proximitatea unei unități sanitare.

Luând în considerare repartiția teritorială a cabinetelor medicale de familie pe teritoriul microregiunii Valea Nirajului, în 2013 existau în totalitate 18 cabinete în proprietate publică și 2 cabinete private. Dintre cabinetele publice 4 se regăseau în orașul

Miercurea Nirajului, 3 în Acățari, 2 în comunele Ermitu și Măgherani și câte unul în restul comunelor, cabinetele private fiind prezente în comunele Corunca și Crăciunești.

În ceea ce privește numărul medicilor ce revin la 1000 de locuitori, este important de menționat faptul că acest indice a avut o evoluție descendentă în ultimele decenii, scăzând de la un număr de 1,22 medici ce revin la 1000 de locuitori înregistrat în anul 1990 la 0,53 medici în anul 2012, valoare cu care microregiunea Văii Nirajului rămâne cu mult sub media națională (1,9) dar mai ales sub cea

județeană (3,07). Această situație se poate explica nu doar prin lipsa unităților sanitare din zonă - ceea ce atrage după sine și deficiența personalului medical - dar este și o consecință a

caracteristicilor mediului analizat, având în vedere valorile indicelui care în localitățile rurale sunt mult mai modeste în comparație cu cele din mediul urban. Astfel, distribuția teritorială a personalului medical este extrem de neuniformă, într-o situație mai avantajoasă aflându-se doar comunele Acățari și Măgherani, alături de orașul Miercurea Nirajului unde numărul medicilor la 1000 de locuitori este supraunitar, pe când satele aparținând comunelor Bereni și Hodoșa nu sunt deservite de niciun medic.

În **comuna Acățari** asistența medicală este efectuată de 8 specialiști în **cabinetul medical** aflat în centrul comunei. Există însă beneficiari ale sistemului de asigurări de sănătate care sunt înscriși la alte cabinete. (ex. Târgu Mureș). În satul Acățari și Roteni există câte o **farmacie**. De asemenea, în satul Acățari funcționează și un **cabinet stomatologic**.

Serviciile sociale sunt asigurate de Primărie, instituția având atribuții în gestionarea ajutorului social asigurat de stat. Cu sprijinul Primăriei funcționează în satul Roteni **Asociația "Prosperitate Raza de Soare-Napsugár Jólét Egyesület"**, a căror membrii benevoli asigură servicii sociale de bază, îngrijire persoane în vârstă în satele comunei.

Este demn de menționat existența **Centrului de Asistență Medicală Comunitară din Acățari**, proiect realizat în parteneriat cu Școala Națională de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar – București, și finanțat de Uniunea Europeană – Fondul Social European, prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, Axa prioritară nr.6, DMI 6.1 „Pentru o viață mai bună”, și are drept scop reducerea disparităților și inegalităților existente în accesul la servicii medicale primare, îmbunătățirea accesului și calității serviciilor medicale și sociale, pentru populația vulnerabilă, repartizarea judicioasă și perfecționarea pregătirii profesionale a resurselor umane, din rețeaua de asistență medicală comunitară în cele 10 județe din regiunile de dezvoltare VEST și CENTRU.

În cadrul acestui proiect în comuna Acățari se asigură accesul la servicii de asistență medicală comunitară prin înființarea, dotarea și punerea în funcțiune a unui centru pilot de asistență medicală comunitară, pentru o perioadă de 3 ani. Centrul din localitatea Acățari, funcționează în locația aflată la adresa com. Acățari, nr. 100 unde își desfășoară activitatea o asistentă medicală comunitară și un mediator sanitar.

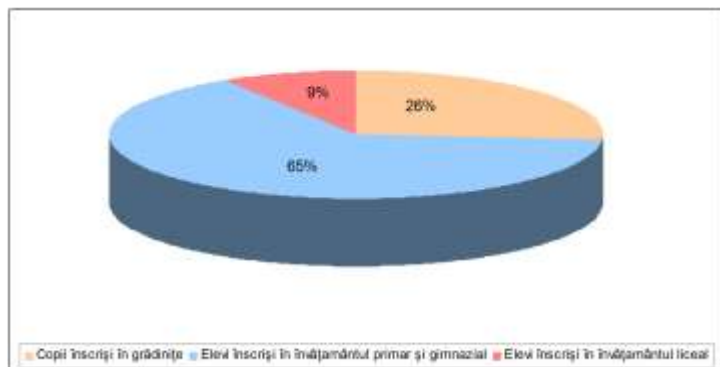
I.4. Activități sociale și instituții locale

I.4.1 Educație, formare, cultură

În ceea ce privește **sistemul de învățământ** – și implicit educația – este cel mai important mijloc de apărare împotriva sărăciei, de evitare a capcanei excluderii sociale și principalul instrument pentru participarea în totalitate a populației la viața socio-economică (Neagu, 2006). Rolul educației devine cu atât mai important, cu cât o țară, o regiune vrea să atingă un nivel de dezvoltare mai ridicat. De asemenea cu cât dezvoltarea economică, tehnologică este mai ridicată, cu atât crește rolul și importanța școlilor. O populație având cunoștințe vaste poate realiza inovări pentru a se adapta mult mai ușor la condițiile economice în schimbare.

Pentru a primi o imagine mai complexă asupra situației învățământului de pe teritoriul GAL Valea Nirajului, urmează o analiză a evoluției populației școlare, a personalului didactic precum și a infrastructurii de învățământ.

În anul 2012 26% din totalul copiilor din sistemul de învățământ erau înscriși în grădinițe, 65,2% în învățământul primar și gimnazial și 8,8% în învățământul liceal. Consecință a evoluțiilor demografice

Elevii înscriși la diferite nivele de învățământ în anul 2012

Sursa: Institutul Național de Statistică. Baza de date Tempo Online

din ultimii ani, caracterizate prin scăderea populației și prin amplificarea migrației externe, numărul elevilor a înregistrat o reducere continuă în cazul majorității formelor de învățământ. Astfel, din anul 2007 și până în anul 2013 numărul total al elevilor înscriși în sistemul de învățământ s-a redus de la 5363 la 5150 (cu 4%). Contingentul de copii înscriși în grădinițe înregistrează o descreștere treptată, numărul lor scăzând de la 1589 la 1337 (15,9%)

în aceeași perioadă. În schimb, în cazul elevilor înscriși la învățământul primar și gimnazial se observă o creștere însemnată, numărul lor crescând de la 3301 la 3358 (1,7%), fapt ce se datorează creșterii numărului elevilor înscriși la învățământul primar, cel gimnazial arătând o scădere accentuată. Observăm, de asemenea creșterea interesului elevilor pentru licee și școli postliceale în defavoarea școlilor profesionale (o creștere de 2,8%).

Această tendință poate fi interpretată ca și o îmbunătățire a gradului de conștientizare asupra importanței studiilor medii în vederea facilitării accesului la studii superioare.

La nivel de comune, cea mai drastică scădere a numărului elevilor înscriși în diferite forme de învățământ se observă în comunele Păsăreni (-22%) și Bereni (-14,5%), pe când o evoluție mai favorabilă s-a înregistrat în comunele Corunca (16,8%) și Livezeni (5,6%). După cum s-a specificat în capitolele anterioare, toate aceste evoluții sunt stigmatizate de situația demografică a localităților, de îmbătrânirea accentuată a unor comunități mai izolate sau de o evoluție mai favorabilă a grupelor de vârste în favoarea tinerilor.

În privința numărului personalului didactic care lucrează în unitățile de învățământ din microregiunea Valea Nirajului observăm o scădere de 3,2% pe toate nivelurile de învățământ datorită restricțiilor impuse în ultima vreme în privința posibilității agregării claselor și a restrângerii tot mai accentuate a locurilor pentru cadrele didactice, cea mai drastică scădere putându-se observa în comuna Gheorghe Doja (-25%), precum și în comunele Măgherani (-16,7%) și Bereni (-15,8%). În contrast, în comunele Acățari, Eremitu și Miercurea Nirajului numărul cadrelor didactice a crescut cu aproape 5%.

Analizând numărul elevilor ce revin unui cadru didactic, se pot observa și aici discrepanțe semnificative: dacă în comunele Hodoșa, Bereni și Acățari un cadru didactic îi revin 9 elevi, în comuna Gheorghe Doja acest indice este aproape dublu, numărul elevilor pe cadru didactic crescând la 17.

Prin definiție, instituțiile de învățământ sunt reprezentate de grădinițe, școli primare și gimnaziale, licee și universități. În privința repartizării teritoriale a unităților de învățământ, pe teritoriul GAL Valea Nirajului se observă o distribuție aproape egală chiar dacă numărul acestora s-a redus continuu din 1992 până în 2013 de la 109 de unități școlare la 14. În prezent fiecare comună din cadrul unității teritoriale analizate dispune de cel puțin o școală primară și una gimnazială, în afara orașului Miercurea Nirajului, unde, pe lângă școala gimnazială mai există și un liceu, denumit Grupul școlar "Bocskai István". La acestea se mai adaugă și două unități de învățământ superior: Facultatea de Horticultură din cadrul Universității Corvinus Budapesta, o extensie localizată în orașul Miercurea

Nirajului și Facultatea de Științe Tehnice și Umaniste din cadrul Universității Sapiientia din Târgu Mureș, care se află în localitatea Corunca. Cele două instituții de învățământ superior din microregiune reprezintă o valoare adăugată semnificativă în ceea ce privește sistemul de învățământ local, respectiv un avantaj excepțional față de celelalte microregiuni, determinând în mod absolut favorabil competitivitatea zonei pe plan educațional și socio-cultural (PDL Miercurea Nirajului).

Chiar dacă capacitatea instituțiilor de învățământ existente depășește cu mult nevoile populației, calitatea educației este încă redusă, pe de o parte din cauza slabei dotări a infrastructurii educaționale, iar pe de altă parte, datorită nivelului de pregătire sau experiența profesorilor. Cu toate că în ultimii ani au existat preocupări legate de îmbunătățirea infrastructurii educaționale, atât din fonduri bugetare, cât și cu ajutorul numeroaselor programe cu finanțare europeană (fonduri de preaderare precum și Fonduri Structurale) și din partea Băncii Mondiale, situația infrastructurii școlare rămâne încă precară. Principala problemă în cazul majorității unităților de învățământ o reprezintă degradarea clădirilor și slaba lor dotare tehnică, ceea ce nu permite crearea condițiilor optime pentru realizarea unui proces educațional adecvat și eficient, majoritatea școlilor având nevoie de renovări, mobilier, utilități de bază și material didactic. De asemenea tehnologia IT, echipamentele hardware și software sunt rar întâlnite în cadrul școlilor din spațiul rural, echipamentele necesare formării profesionale sau pentru ucenici sunt învechite sau lipsesc complet, în timp ce atragerea personalului calificat în zonă rămâne în continuare dificilă (PDL Miercurea Nirajului).

În anul 2013 infrastructura educațională a microregiunii dispunea de următoarele dotări:

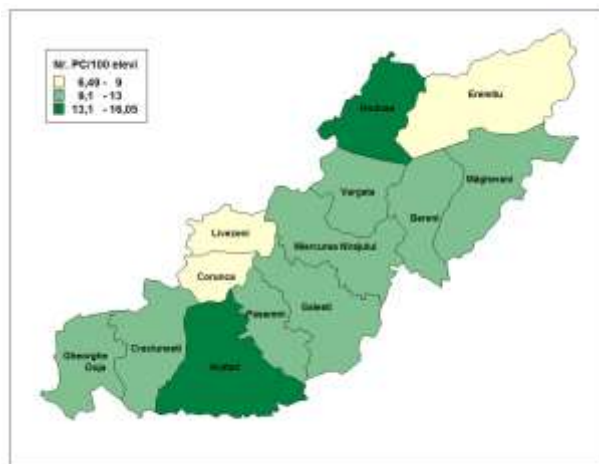
- 240 săli de clase
- 33 laboratoare
- 11 săli de gimnastică
- 3 ateliere școlare
- 6 terenuri de sport
- 544 PC-uri

În privința dotărilor, în ultimii ani se remarcă o scădere a numărului sălilor de clase cu 9,8%, a sălilor de gimnastică cu 27%, iar datorită cererii tot mai reduse pentru școlile profesionale, numărul atelierelor școlare s-au redus cu 57%. Numărul terenurilor de sport a rămas neschimbat iar o creștere substanțială se remarcă în cazul laboratoarelor școlare, numărul acestora crescând cu 50% față de anul 2007, pe când numărul PC-urilor aproape că s-a triplat.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Săli de clasă	266	249	225	229	227	234	240
Laboratoare	22	22	20	25	30	29	33
Săli de gimnastică	15	19	14	17	12	11	11
Ateliere școlare	7	5	3	4	4	4	3
Terenuri de sport	6	6	5	7	6	6	6
Nr-ul PC-urilor	172	316	416	457	502	518	544

Sursa: Institutul Național de Statistică. Baza de date Tempo Online

Cele mai mari discrepanțe apar în privința dotării școlilor în materie de echipamente IT&C: dacă în comunele Acățari și Gălești găsim peste 13 PC-uri ce revin la 100 de elevi, în localitățile Bereni, Livezeni sau Eremitu numărul acestora rămâne sub numărul de 8 PC-uri la 100 de elevi. Desigur, această evoluție depinde în mare măsură și de numărul elevilor înscriși la învățământul liceal și gimnazial, mai ales dacă avem în vedere faptul că în ultimii ani, în unele comunități mai îmbătrânite

Repartiția teritorială a numărului PC-urilor ce revin la 100 de elevi în anul 2012

Tempo Online

(ca de exemplu Hodoșa sau Păsăreni) numărul copiilor a scăzut semnificativ. Din cauza acestui fenomen rata PC-urilor ce revin la 100 de elevi în aceste comune a ajuns să fie mult mai ridicat în comparație cu comunele unde evoluția numărului elevilor înscriși la învățământ a fost mai favorabilă. Totuși, datorită programelor de finanțare și a fondurilor atrase de comunitățile locale pentru îmbunătățirea infrastructurii educaționale, școlile din valea microregiunii Niraj sunt într-o situație oarecum mai favorabilă în comparație cu media națională, având în vedere numărul de 10,1 PC-uri ce revin la 100 de elevi în comparație cu nivelul național sau cel județean, unde acest număr este sub 10%.

În concluzie, în cazul infrastructurii educaționale mai sunt necesare o serie de investiții, mai ales în ceea ce privește renovarea și îmbunătățirea imobilelor existente. În condițiile demografice actuale ceea ce amenință cel mai mult sistemul de învățământ este numărul tot mai redus al copiilor înscriși, fenomen ce – în lipsa unor intervenții adecvate gândite pentru a contracara acest proces – va conduce treptat la un val de desființări ale școlilor existente.

În ceea ce privește învățământul preșcolar, existența sau dimpotrivă inexistența grădinițelor reprezintă linia de demarcație în dezvoltarea localităților rurale (Enyedi, 1993), argumentând faptul că numărul acestora este un indice foarte important în analiza dezvoltării comunităților, putând contribui la ridicarea și dezvoltarea acestora pe termen lung. Din punct de vedere pedagogic, importanța unităților preșcolare este indiscutabilă, deoarece aici se generalizează primele forme ale comportamentului social și se pun bazele cunoștințelor care urmează a fi acumulate mai târziu. Dezvoltarea învățământului primar și gimnazial poate contribui mult la dezvoltarea dorinței de învățare a indivizilor dacă aceasta funcționează în mod optim: dacă distanța localităților față de aceste unități de deservire este mică, legăturile de transport sunt bine concepute. În aceste situații nu este importantă înființarea noilor unități școlare. Acele sate care în acest fel sunt legate de centrele comunale nu mai sunt într-o situație dezavantajată multiplă (Enyedi, 1993). Probleme apar la acele localități unde lipsa rețelelor de transport îngreunează accesul populației/elevilor la diferitele unități de învățământ, ceea ce poate contribui la abandonul școlar la o vârstă fragedă. Totodată, creșterea calității învățământului din mediul rural atât prin asigurarea profesorilor titulari cât și prin creșterea bugetului învățământului este pe termen lung mult mai importantă decât investițiile suplimentare în reconversie profesională, în asigurarea diferitelor ajutoare sociale pentru menținerea forței de muncă. Din această cauză în viitor o atenție sporită va trebui acordată programelor pentru susținerea creșterii accesibilității la sistemul de învățământ în vederea reducerii inegalităților existente și combaterea fenomenului de abandon școlar.

În final, pentru a reda o imagine de ansamblu asupra dezvoltării sociale din microregiune, facem apel la un instrument specific și adecvat, **Indicele de Dezvoltare Socială a Localităților (IDSL)**, care ia în calcul scorul factorial al unui număr de șapte indicatori (nivelul de educație, vârsta medie, speranța de viață, numărul de autoturisme la mia de locuitori, suprafața medie a locuinței, consumul de gaze

pe cap de locuitor, categoria de mărime a localității) permite compararea în timp a variațiilor privind dezvoltarea umană a unităților administrativ-teritoriale. Pentru localitățile microregiunii Valea Nirajului, valoarea IDSL variază între 29 și 92, putând găsi astfel atât comune, orașe sărace, cât și comune dezvoltate. În prima categorie intră comunele Măgherani (cu o valoare a IDSL de numai 29) și Hodoșa (44), în a doua categorie, cu cel mai ridicat nivel al Indicelui de Dezvoltare Socială se înscrie comuna Corunca (92). Totodată trebuie menționat faptul că orașul Miercurea Nirajului, deși a obținut un scor de 73, la nivel național se încadrează doar în categoria orașelor sărace.

Indicele de Dezvoltare Socială a Localităților

Comune	IDSL	IDSL grupări
ACĂȚARI	58	comune dezvoltare
CRĂCIUNEȘTI	64	comune dezvoltare
EREMITU	45	comune mediu dezvoltate
GĂLEȘTI	54	comune mediu dezvoltate
GHEORGHE DOJA	61	comune dezvoltare
HODOȘA	44	comune sărace
LIVEZENI	67	comune dezvoltare
MĂGHERANI	29	comune sărace
ORAȘ MIERCUREA NIRAJULUI	73	orașe sărace
PĂSĂRENI	55	comune mediu dezvoltate
VĂRGATA	53	comune mediu dezvoltate
CORUNCA	92	comune dezvoltare
BERENI	49	comune mediu dezvoltate

Sursa: <https://sites.google.com/site/dumitrusandu/bazededate>

Se poate observa că elevii din localitățile mici au șanse reduse pentru continuarea studiilor, dintre ei foarte puțini reușesc să continue studiile la universități. Cauzele fenomenului sunt imputabile atât proceselor socio-economice, cât și nivelului educației în localitățile mici.

În ceea ce privește situația educației publice, copii de etnie rromă se confruntă cu dezavantaje concrete. Nivelul scăzut a condițiilor de viață, veniturile scăzute influențează condițiile de frecvență a școlii. Astfel abandonul școlar în cazul rromilor este mult mai ridicat decât media pe țară.

Accesul la educație este îngreunată și copiilor cu nevoi speciale. Accesul lor este limitat de numărul redus al cadrelor didactice calificate, lipsa infrastructurii speciale, precum și integrarea lor dificilă.

Cu toate că unul dintre cele mai importante principii ale noului sistem educațional este adaptarea la nevoile pieței, precum și învățarea pe tot parcursul vieții, competențele și aptitudinile asigurate de sistemul actual nu corespund acestor nevoi. Este neapărat necesară reformarea sistemului educațional. Cu toate că a fost preconizată creșterea efectivelor, această creștere nu este mai mare de 10 %. Situația efectivelor arată astfel:

Situația educației în comuna Acățari

Potrivit surselor obținute de la Comuna Acățari, pe raza comunei în total sunt 178 preșcolari și 12 educatoare, respectiv 371 copii școlari (clasele I-VIII) și 33 de cadre didactice. În fiecare sat al comunei există grădiniță și școală generală. Astfel în total funcționează 9 grădinițe și 9 școli în comună.

În fiecare dintre unitățile de învățământ lucrează cadre calificate. Echipamentele didactice nu corespund necesităților actuale, lipsesc copiatoarele sau au calitate proastă, în procent de 80 % nu există acces la Internet, calculatoarele sunt uzate moral, majoritatea provin din donații.

Pe plan educațional politica dezvoltării și a reformei constă în desființarea unităților care din cauza efectivului redus nu sunt rentabile, și transportul copiilor cu microbuze școlare în unități mai mari. Nu există în comună Liceu normal, sau școală cu profil. În Miercurea Nirajului există educație gimnazială, însă în microregiune lipsesc școlile cu profil și lipsește formarea adulților. În microregiune există educație universitară în cadrul a două facultăți, în afara facultății de horticultură, însă nu prea există specializări care ar asigura necesarul de personal calificat.

Cursurile de formare necesare în microregiune se grupează în jurul agriculturii și a creșterii animalelor, însă nu există instituții pentru derularea unor asemenea programe. Nu există nici instructori calificați pentru acest tip de activitate. Cu organizațiile actuale ale tinerilor s-a putea rezolva această problemă, ar fi însă necesară o organizație civilă responsabilă pentru coordonarea acestui tip de activități. Majoritatea clădirilor publice nu pot oferi condițiile necesare derulării serviciilor comunitare moderne datorită dotării insuficiente, datorită stării actuale și datorită amenajării interioare.

Comuna dispune și de bibliotecă, aici s-ar putea asigura accesul la Internet pentru comunitate, însă ele nu dispun de echipamentele necesare.

Viața culturală a comunei este intensă, constă în prezentarea de piese de către companii amatoare de teatru, dansuri populare, respectiv din evenimente culturale de anvergură, organizate anual (de ex. Zilele Comunei Acățari, Expoziție Agricolă și Festivalul Oktoberfest). Există cămin cultural în fiecare localitate.

În satul Acățari există și un **centru de agrement și sport** modern. Activitatea sportivă a populației – în deosebi a tinerilor – grație condițiilor excepționale pentru practicarea sporturilor în masă în incinta centrului de agrement și sport – respectiv pe terenurile aferente acesteia.

I.4.2 Societatea civilă

Nr. Crt.	Denumirea	Domeniul de activitate
1	Asociația Pro Acățari	Cultură
2	Asociația Pro Murgești	Cultură
3	Asociația Fanfara Văleni	Cultură
4	Asociația "Prosperitate Raza de Soare-Napsugár Jólét Egyesület"	Social, cultură
5	Asociația Sportivă Napsugar	Sport

Asociațiile desfășoară o activitate intensă și conlucrează strâns cu autoritățile locale, Comuna Acățari, în vederea organizării unor evenimente culturale, educative și sportive respectiv asigură servicii sociale populației în vârstă. Aceste ONG-uri sunt de asemenea parteneri activi în organizarea Zilelor Comunei Acățari și Expoziție Agricolă și Festivalul Oktoberfest.

Relații internaționale, parteneriate, localități înfrățite

Comuna Acățari are o rețea de parteneri – localități țări membre ale UE – dezvoltată. Localitățile înfrățite cu Comuna Acățari sunt Kisfalud, Repcevis, Mihalyi, Denesfa, Edve, Vasarosfalu, Beled – toate din Ungaria, respectiv localitatea Kasterlee din Belgia. Cu acești parteneri se realizează întâlniri, programe culturale comune, schimburi de experiență, studii de vizită.

I.5. Bilanțul politicilor întreprinse în teritoriu

Prima strategie de dezvoltare locală a comunei Acățari fost elaborată în 2007, acesta fiind rezultatul unei prime încercări de consultare a comunității locale în ceea ce privește viziunea strategică și necesitățile de dezvoltare în comună. Ca urmare a obiectivelor propuse în acest document, respectiv având în vedere oportunitățile de finanțare și nu în ultimul rând resursele financiare proprii pentru

acoperirea cheltuielilor legate de aceste proiecte, în perioada 2007-2013 în comuna Acățari s-au implementat cu succes următoarele proiecte în urma cărora s-au realizat următoarele investiții:

Nr.	Denumire proiect, investiție	Valoare proiect	Sursa de finanțare
1.	Înființarea și dotarea serviciului de dezapezire și întreținere spații verzi în Comuna Acățari	73.376 EUR	FEADR/PNDR, axa LEADER
2.	Dotarea căminelor culturale din localitățile Acățari, Roteni și Văleni cu mobilier și aparatură pentru sonorizare	32.866 EUR	FEADR/PNDR, axa LEADER
3.	Dotarea căminului cultural din satul Văleni, comuna Acățari cu instrumente muzicale în vederea revitalizării moștenirii culturale imateriale locale	11.795 EUR	FEADR/PNDR, axa LEADER
4.	Dotarea serviciului de dezapezire și întreținere spații verzi în comuna Acățari cu utilaje pentru servicii comunale	41.387 EUR	FEADR/PNDR, axa LEADER
5.	Întâlnire între orașe înfrățite	11.000 EUR	Europa pentru Cetățeni
6.	”Șanse reale de ocupare a forței de muncă în contextul dezvoltării durabile a zonei Acățari”	1.528.622,00 RON	POSDRU
7.	Pro Regione Pura – înființare stație de sortare deșeuri	950.000 EUR	PHARE

Pe lângă aceste investiții finalizate, Comuna Acățari, răspunzând unor nevoi locale și venind în întâmpinarea unor noi oportunități de finanțare, a întocmit **proiecte care se află în faza de studiu de fezabilitate** pentru realizarea următoarelor investiții:

✓ alimentarea cu apă și rețea de canalizare a localității Roteni

Instrumente muzicale achiziționate din fonduri LEADER

✓ alimentarea cu apă și rețea de canalizare a localității Acățari

✓ alimentarea cu apă și rețea de canalizare a localității Murgești

✓ alimentarea cu apă și rețea de canalizare a localității Stejeriș

✓ asfaltarea DC 68C Gruisor – Văleni – Roteni

CAPITOLUL II ANALIZA SWOT

În cursul sondajului de opinie, li s-a oferit locuitorilor comunei Acățari posibilitatea de a-și expune părerea atât despre situația actuală a comunei Acățari, cât și despre așteptările lor privind viitorul. Referitor la situația actuală a comunei Acățari s-a încercat identificarea punctelor tari și a punctelor slabe ale localităților, și localnicii au avut ocazia de a-și exprima părerea despre cum ar dori ei să arate localitatea peste 7 ani.

Analiza SWOT (puncte forte, puncte slabe, oportunități, amenințări) se bazează pe de o parte pe opiniile relevate în cursul sondajului, pe de altă parte pe rezultatele activității grupului comunității locale, precum și pe factorii identificați în cursul activității de planificare. Punctele tari și oportunitățile identificate reprezintă resursele strategice comune care vor fi valorificate în urmărirea obiectivelor strategice, iar acestea depind în mare măsură de punctele slabe interne și amenințările externe existente.

Participanții sesiunilor în grup au fost aleși în așa fel încât să fie reprezentate mai multe sectoare ale economiei (agricultură, sănătate, educație, cultură, mediul de afaceri, tineri etc.) pentru a obține o imagine de ansamblu asupra necesităților comunei, însumând părerile localnicilor cu privire la stadiul de dezvoltare al domeniilor majore din comunitate.

La elaborarea analizei SWOT a comunei Acățari am considerat următoarele domenii conform capitolelor prezentate în analiza de nevoi:

1. Cadru general
2. Demografie și forța de muncă
3. Terenuri și locuințe
4. Infrastructură
5. Servicii sociale, servicii de sănătate, învățământ, cultură și sport
6. Dezvoltare economică
7. Protecția și conservarea mediului

1. Cadru general	
Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Traversarea comunei Acățari de către drumul E60 respectiv DJ 151D, asigurând atractivitatea comunei pentru investitori în domeniul industriei și a comerțului; • Existența unor resurse naturale bogate, spații întinse de pășuni, pajiști, calitatea bună a solului; • Existența unor programe culturale tradiționale; • Produse tradiționale artisanale din frunza porumbului în satul Roteni; • existența unor organizații civile; 	<ul style="list-style-type: none"> • Poluarea aerului și poluarea fonică din cauza traficului intens de pe drumul E60 respectiv DJ 151D, drum ocolitor pentru traficul greu; • Inexistența unor utilități; • Lipsa fondurilor pentru investiții de reabilitare și restaurare a monumentelor istorice sau a obiectivelor arhitecturale de interes turistic;
Oportunități	Amenințări

<ul style="list-style-type: none"> • Traversarea comunei de rute de axa magistrală de transport rutier ; • Demararea unor proiecte de dezvoltare a infrastructurii rutiere și tehnico-edilitare; • Existența unor resurse naturale, spații întinse de pășuni; 	<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea amenajărilor într-un ritm mai slab. • Dezvoltarea imobiliară haotică poate avea un impact puternic asupra unei dezvoltări rurale tradiționale armonioase; • Încetinirea/neimplementarea proiectelor de dezvoltare a comunei; • Efectele industrializării și a globalizării pătrund din ce în ce mai adânc în teritoriul comunei în detrimentul culturii populare, a tradițiilor și a obiceiurilor locale, și în mod indirect în defavoarea dezvoltării turismului rural;
--	---

2. Demografia și forța de muncă	
Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • costul scăzut al forței de muncă • existența unor programe de formare a forței de muncă (POSDRU) 	<ul style="list-style-type: none"> • Scăderea numerică a populației stabile; • Soldul natural negativ; • Rata mortalității ridicată; • Lipsă de cunoștințe în ceea ce privește creșterea competitivității și diversificării produselor și activităților din agricultură și silvicultură;
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • Accesul înlesnit spre orașele Târgu-Mureș crește oportunitățile oferite pe piața muncii pentru locuitori; • Proiectele de dezvoltare a infrastructurii pentru creșterea accesibilității zonei; • Posibilitatea finanțării proiectelor de infrastructură din fonduri nerambursabile; 	<ul style="list-style-type: none"> • Criza economică și financiară de la nivel național ce are impact asupra dezvoltării economice și a pieței locurilor de muncă; • Subfinanțarea sistemului de învățământ și astfel scăderea calității actului educațional va determina scăderea numărului persoanelor cu studii medii și superioare;

3. Terenuri și locuințe	
Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea numărului de locuințe • Îmbunătățirea condițiilor de locuire, prin dezvoltarea noilor proiecte; • Păstrarea aspectului tradițional al comunei; • Implicarea autorităților în rezolvarea problemelor de echipare edilitară; 	<ul style="list-style-type: none"> • Spații verzi insuficiente; • Punerea în posesie a terenurilor; • Construirea unor clădiri care nu se încadrează în peisajul rural tradițional.
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • Atractivitatea zonei pentru turiști, care pot genera noi locuri de muncă; • Proiectele de dezvoltare a infrastructurii pentru creșterea accesibilității zonei; 	<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltare imobiliară haotică • Încetinirea implementării proiectelor de dezvoltare; • Criza economică poate genera stoparea

<ul style="list-style-type: none"> • Posibilitatea finanțării proiectelor de infrastructură din fonduri nerambursabile; 	<p>unor proiecte imobiliare;</p>
--	----------------------------------

4. Infrastructură	
Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Implicarea autorităților în rezolvarea problemelor de echipare edilitară; • Acces facil la infrastructura aeriană (20 km acces aeroport); • Sistem de distribuție a energiei electrice bine dezvoltat; • Rețea de iluminat public corespunzător; • Acoperire bună a zonei cu rețea de telefonie fixă și mobilă; 	<ul style="list-style-type: none"> • Drumuri comunale neasfaltate; • Lipsa unui sistem de alimentare centralizate cu apă; • Lipsa canalizării; • Drumuri silvice, căi de acces spre ferme în condiții nefavorabile;
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • Posibilitatea finanțării proiectelor de infrastructură din fonduri nerambursabile europene prin Programul Operațional Regional, prin PNDR și prin alte programe de finanțare; 	<ul style="list-style-type: none"> • Adâncirea actualei crize economice poate genera reducerea surselor proprii de venituri și implicit reducerea sumelor alocate investițiilor în infrastructură; • Posibile dificultăți în asigurarea cofinanțării unor proiecte majore de reabilitare a infrastructurii și rețelelor edilitare.

5. Servicii publice	
Puncte tari	Puncte slabe
<p>Asistența socială</p> <ul style="list-style-type: none"> • Existența serviciilor sociale pe raza întregii comune prin Asociația Prosperitate Raza de Soare-Napsugar Jolet Egyesulet din satul Roteni <p>Învățământ și cultură</p> <ul style="list-style-type: none"> • Existența unei rețele de unități de învățământ în fiecare sat; • Organizarea de evenimente cultural-artistice periodice majore; • existența Caselor de Cultură are un rol important în organizarea acțiunilor cultural-artistice, educative, de informare și de divertisment; • Existența și funcționarea bibliotecii; <p>Sănătate</p> <ul style="list-style-type: none"> • Existența și funcționarea corespunzătoare a dispensarului din Acățari și a farmaciilor din Acățari și Roteni; • Existența serviciului voluntar pentru situații de urgență, Acățari (stație 	<ul style="list-style-type: none"> • Asistența socială • Servicii comunitare nedezvoltate suficient pentru persoanele cu handicap, etc. • Prezența mare a grupurilor vulnerabile; • Servicii publice • Numărul relativ mare de infracțiuni • Învățământ și cultură • Unitățile de învățământ sunt dotate necorespunzător; • Creșterea ratei abandonului școlar, • Lipsa programului prelungit la grădiniță și la școală; • Necorelarea ofertei educaționale cu nevoile de pe piața muncii; • Subfinanțarea unităților de învățământ. • Sănătate • Lipsa unor programe de promovare a sănătății. • Nr. mare de locuitor/medic.

<p>SMURD și a echipei de pompieri voluntari)</p> <ul style="list-style-type: none"> Existența Centrului de Asistență Medicală Comunitară, Acățari 	
Oportunități	Amenințări
<p>Asistența socială</p> <ul style="list-style-type: none"> Dezvoltarea unor proiecte în parteneriat cu organizațiile non-guvernamentale; Accesarea fondurilor europene și a programelor naționale în domeniul asistenței sociale; Existența cadrului legislativ ce creează facilități pentru mediul economic ce angajează persoane din grupurile vulnerabile în vederea integrării acestora în societate; Posibilitatea dezvoltării de parteneriate între APL și sectorul non-guvernamental; <p>Servicii publice</p> <ul style="list-style-type: none"> Dezvoltarea de proiecte în parteneriat cu societatea civilă pentru sprijinirea și îmbunătățirea serviciilor publice; Informatizarea furnizării serviciilor publice; Accesarea fondurilor nerambursabile destinate îmbunătățirii serviciilor publice; Specializarea resurselor umane cuprinse în instituțiile furnizoare de servicii publice; <p>Învățământ și cultură</p> <ul style="list-style-type: none"> Dezvoltarea activităților educative care să stimuleze înclinația spre cultură a populației tinere; Mijloacele tehnice actuale pot fi folosite pentru îmbunătățirea procesului didactic și auto-didactic, prin ameliorarea modului de prezentare, reducerea timpului de transmitere/asimilare a informațiilor, îmbunătățirea comunicării dintre profesor/instituție și elev, sporirea numărului de surse de informare și documentare; Dezvoltarea activităților educative care să stimuleze înclinația spre cultură a populației tinere; Existența fondurilor europene direcționate spre perfecționarea actului didactic; Existența fondurilor europene disponibile pentru reabilitarea clădirilor instituțiilor 	<p>Învățământ și cultură</p> <ul style="list-style-type: none"> Subfinanțarea sistemului de învățământ românesc; Lipsa condițiilor atractive pentru cadrele didactice tinere (salarizare, locuințe); Lipsa de interes a cetățenilor față de cultură; Insuficiența fondurilor alocate pentru instituțiile culturale și investițiile în acest domeniu; <p>Sănătate</p> <ul style="list-style-type: none"> Subfinanțarea sistemului medical; Scăderea calității serviciilor medicale la nivel național; Scăderea gradului de atractivitate a sistemului public de sănătate pentru tinerii medici; Amploarea fenomenului migratoriu în rândul personalului medico-sanitar spre statele Uniunii Europene; Politica de salarizare în domeniul sănătății slab motivantă;

<p>de învățământ și dotarea corespunzătoare a acestora;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Programele școlare internaționale care permit școlilor locale să stabilească parteneriate cu instituții de învățământ din străinătate; <p>Sănătate</p> <ul style="list-style-type: none"> • Accesarea de fonduri europene destinate reabilitării, modernizării sau echipării infrastructurii serviciilor de sănătate; • Dezvoltarea mediului privat medico-sanitar (dezvoltarea cabinetelor medicale); 	
---	--

6. Dezvoltare economică	
Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • poziția favorabilă a comunei (axă rutieră E60); • Implicarea autorităților publice în sprijinirea activităților economice; • Infrastructura rutieră îmbunătățită pentru transportul de mărfuri; • Accesibilitatea facilă a comunei din punct de vedere rutier; • Existența unor resurse naturale; • existența unor firme de prelucrare, producție, servicii și comerț <p>Turism</p> <ul style="list-style-type: none"> • existența a trei unități turistice, dintre care două oferind servicii de standard ridicat (3 stele); • Valori arhitecturale specifice comunei-clădiri, case, monumente istorice cu valoare arhitecturală deosebită; • Valori imateriale locale specifice; • Ospitalitatea locuitorilor; • Intențiile ferme ale membrilor comunității în vederea inițierii de mici afaceri în domeniul turistic; 	<ul style="list-style-type: none"> • Inexistența sau dezvoltarea insuficientă a rețelelor de utilități • Lipsa inovației în domeniul agricol sau a valorificării cunoștințelor moderne în acest domeniu; • Scăderea efectivului de animale pe parcursul perioadei de tranziție; • Fragmentarea excesivă a proprietății în agricultură; • Suprafețe mari de terenuri fără titlu de proprietate; • Grad redus de asociere a fermierilor; • Numărul mare al exploatațiilor de subzistență și semi-subzistență; • Numărul redus al exploatațiilor comerciale; • Slaba dezvoltare a activității de marketing în domeniul agroalimentar; • Prezența slabă a activităților meșteșugărești și de artizanat tradiționale, desfășurate în cadrul unor întreprinderi mici; • Lipsa inovației la nivelul întreprinderilor mici și mijlocii; • Lipsa programelor de sprijin pentru întreprinderi start-up;
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • Programele naționale de sprijin pentru IMM-uri; • Programele europene de finanțare pentru mediul economic și pentru creșterea competitivității; • Dezvoltarea comunicării între 	<ul style="list-style-type: none"> • Impactul crizei economice asupra mediului de afaceri din România; • Modificări ale legislației privitoare la activitatea agenților economici neavantajoase pentru impulsionearea activității economice;

<p>reprezentanții mediului de afaceri și reprezentanții autorităților publice locale;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea unor platforme logistice; • Posibilitatea de a atrage noi investiții datorită apropierii orașului Tg. Mureș; • Crearea unei societăți în care valorile imateriale ca obiceiurile populare, tradițiile, cultura populară, meșteșugurile străvechi să reprezinte o valoare adăugată a comunei; • Oportunitatea înființării unor muzee, centre multifuncționale pentru înființarea de ateliere pentru promovarea meșteșugurilor tradiționale și a istoriei comunei; 	<ul style="list-style-type: none"> • Încetinirea/neimplementarea proiectelor de dezvoltare a comunei; • Capacitatea limitată a mediului de afaceri de a accesa, cofinanța proiectele finanțate din fonduri europene; • Orientarea turiștilor români către destinațiile străine; • Capacitatea insuficientă de absorbție a fondurilor europene destinate dezvoltării turistice a autorităților publice și a mediului de afaceri; • Lipsa totală a întreprinderilor în domeniul dezvoltării cercetării și a transferului de tehnologie; • Lipsa serviciilor de consiliere de specialitate pentru întreprinderi; • Cooperare foarte slabă între cercetarea universitară și sectorul economic; • Lipsa de competență a întreprinzătorilor în ceea ce privește dezvoltarea micro-întreprinderilor;
---	---

7. Protecția și conservarea mediului	
Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Existența unui plan de management de gestionare a deșeurilor la nivel județean; • Există serviciului de colectare selectivă a deșeurilor menajere; • Există operatori de protecția mediului în județ; • Existența stației de sortare a deșeurilor 	<ul style="list-style-type: none"> • Poluarea din cauza activității agricole și industriale; • Poluare din cauza traficului; • Poluare din cauza turismului neorganizat; • Lipsa unor proiecte ecologice la nivelul comunității locale; • Lipsa promovării voluntariatului referitor la protecția mediului înconjurător; • Fonduri insuficiente alocate pentru protecția mediului; • Lipsa desăvârșită a investițiilor pentru protecția mediului în cadrul întreprinderilor;
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • Implicarea populației în activitățile de educație ecologică; • Dezvoltarea de parteneriate în vederea protecției mediului; • Fonduri disponibile din surse europene 	<ul style="list-style-type: none"> • Schimbări climatice globale pot duce la alunecări de teren; • Degradarea cadrului natural (flora și fauna) în cazul dezvoltării necontrolate a turismului;

sau naționale pentru susținerea proiectelor de mediu;

- Introducerea surselor regenerabile de energie;
- Oportunitatea sprijinirii creării unor parteneriate între ONG-urile care derulează proiecte privind conservarea biodiversității sau promovarea valorilor imateriale locale și administrația publică locală în vederea implementării unor proiecte integrate de reabilitare inovativă a satelor
- Investiții în sisteme de producere și furnizare de energie din surse regenerabile pentru instituțiile publice;

- Potențial de poluare accidentală cu privire la evacuarea apelor uzate;

Proiect de sensibilizare și mobilizare a tinerilor pentru protecția a naturii "Cinema în hamac", pădurea Rigmani

Proiectul de regularizare a pârâului Niraj...

CAPITOLUL III. STRATEGIA DE DEZVOLTARE A COMUNEI ACĂȚARI

III.1 Diagnoza și identificarea categoriei de abordare strategică

Caracteristici pozitive:

Existența unui potențial economic

Comuna Acățari dispune de câteva atuuri economice distincte: implicarea autorităților publice în sprijinirea activităților economice, infrastructură rutieră îmbunătățită și modernizată permițând atractivitatea comunei din punctul de vedere al investitorilor, existența unui patrimoniu cultural imaterial și material tradițional valoros.

Servicii de sănătate

Existența serviciilor sociale, a dispensarului medical, a celor două farmacii, a serviciilor sociale comunitare și a punctului de lucru SMURD pot fi considerată ca puncte tari pentru comună.

1.2. Caracteristici negative:

Demografie și forța de muncă

În comuna Acățari, din punctul de vedere al evoluției demografice, numărul populației este în ușoară, dar constantă descreștere, respectiv de îmbătrânire. Astfel, 23% din populația comunei are peste 60 de ani, ceea ce prefigurează o scădere mai drastică a numărului de locuitori al comunei în următorii decenii. Această tendință demografică poate avea consecințe negative asupra evoluției economice a comunei.

Calitatea relativ scăzută a serviciilor

Serviciile de alimentare cu apă, canalizare, servicii de asigurare a siguranței cetățenilor, sunt inexistente/nu sunt satisfăcătoare și necesită investiții importante în continuare.

Economie

În ultimele decenii s-a intensificat migrarea forței de muncă bine pregătite în străinătate sau spre zone mai dezvoltate.

Lipsește inovația în domeniul agricol și valorificarea cunoștințelor moderne în acest domeniu. În ultimele decenii a avut loc dispariția sau scăderea cantității culturilor tradiționale, specifice microregiunii.

Numărul femeilor întreprinzători sau manageri în cadrul întreprinderilor din comună este redus, nu există structuri și programe care ar încuraja afacerile orientate spre piață. Din partea tinerilor se constată lipsa inițiativelor de afaceri.

Nu există locuri de muncă pentru persoane din categorii vulnerabile.

Turism

Avantajele existente în domeniul turismului nu sunt valorificate. Se constată lipsa unui turism organizat.

Nu există programe complete, nu este suficient de dezvoltat marketingul turistic, sunt reduse elementele de informare și de publicitate.

Mediul înconjurător

Există o poluare intensă a aerului și poluare fonică din cauza traficului greu ce traversează comuna pe drumul E60 respectiv drumul ocolitor DJ 151D, Ungheni – Acățari. Se constată lipsa unor proiecte

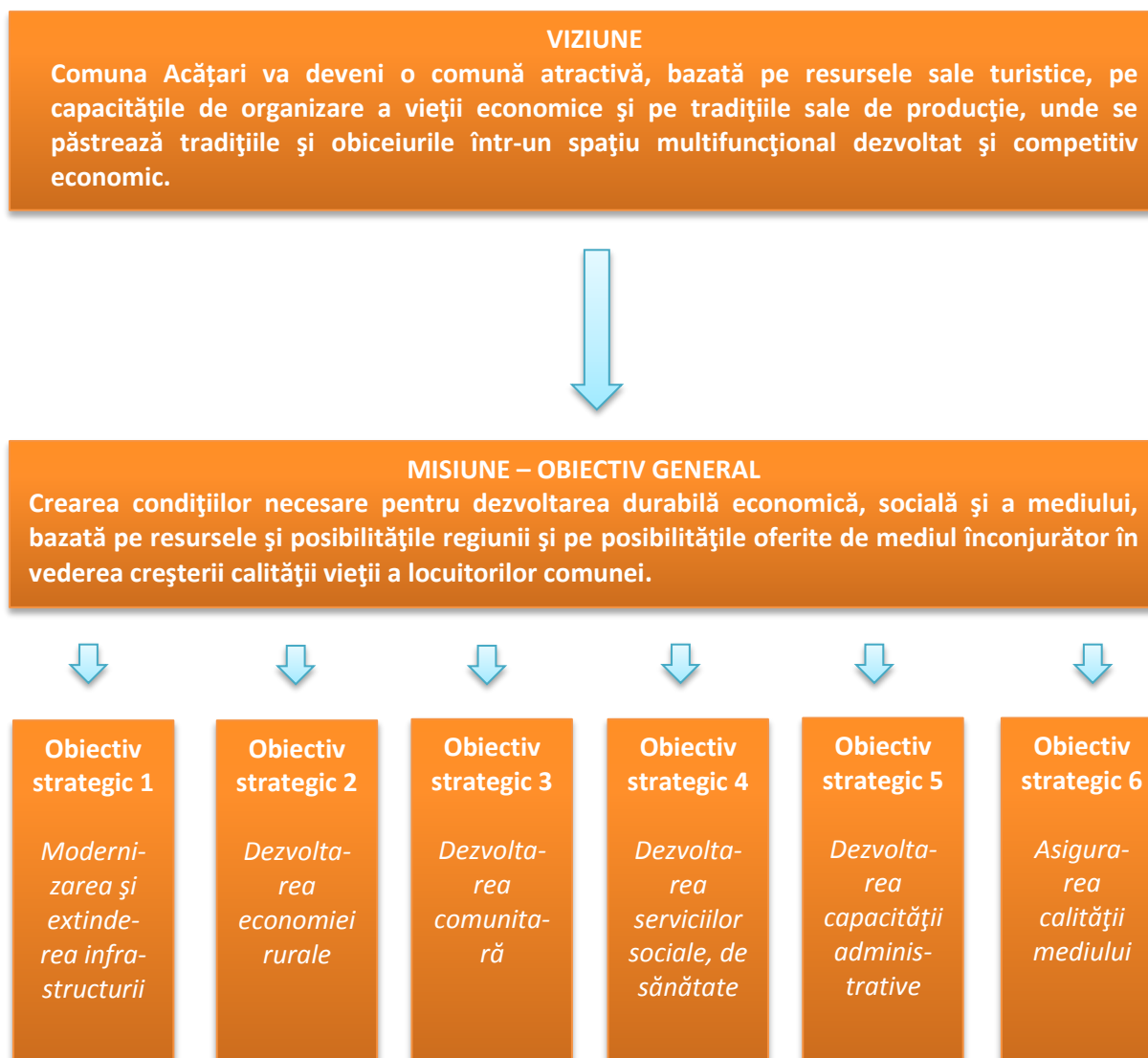
ecologice la nivelul comunității locale, lipsa promovării voluntariatului referitor la protecția mediului înconjurător și educația populației în ceea ce privește gestionarea durabilă a deșeurilor menajere.

Concluzii și direcții acțiune

- Comuna Acățari este o comună mai puțin dezavantajată în raport cu UAT-urile de pe partea superioară a Văii Nirajului. Serviciile sociale, medicale și prezența în număr mai mare a sectorului privat oarecum transformă comuna în una din cele mai dezvoltate comune din microregiune. Totuși, existența fenomenului de îmbătrânire a populației, a exodului rural și a migrației tinerilor spre orașe și străinătate nu poate fi negată.
- Dezvoltarea comunei nu reprezintă doar o problemă a autorităților locale, ci ține și de voința și capacitatea întregii comunități de a defini obiective strategice și de a le transpune în programe operaționale;
- Comuna Acățari deține un potențial deosebit în ceea ce privește dezvoltarea economică, mai ales în domeniul industriei și a serviciilor;
- Creșterea calității vieții în Comuna Acățari este un element strategic indispensabil dezvoltării viitoare a comunei;
- Succesul strategiei depinde de capacitatea administrației publice locale de a coopera cu mediul privat și comunitatea, de a implementa proiectele, de a le monitoriza, evalua și a le corecta în timp.

III.1 Viziune, misiune, obiective strategice

Viziunea, misiunea și obiectivele strategice ale comunei Acățari au fost formulate de membrii comunității locale ca urmare a întâlnirilor, workshopurilor derulate.

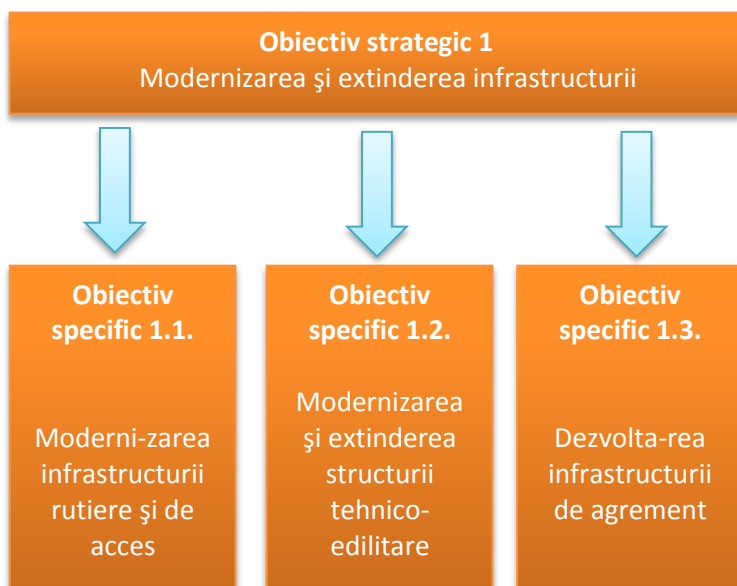
Obiectivele strategice au fost elaborate pe baza descrierii situației actuale, pe domeniile studiate.

Obiectivul strategic nr. 1

Modernizarea și extinderea infrastructurii

Trebuie să fie o prioritate în cadrul oricărei strategii de dezvoltare locală din România, cu atât mai mult cu cât ea este o constantă în elaborarea strategiilor de la nivel regional și național. Influența semnificativă a gradului de dezvoltare a infrastructurii (tehnic-edilatară, de transport și a serviciilor publice) asupra nivelului de trai al locuitorilor și dezvoltării economice reclamă rezolvarea problemelor existente la nivelul comunei.

Modernizarea și extinderea infrastructurii (drumuri, utilități), cât și dezvoltarea infrastructurii de agrement este o necesitate și poate bloca dezvoltarea economică, spațială și socială.

O infrastructură modernă reprezintă punctul de pornire în transformarea zonelor rurale în zone atractive, în care cetățenii să-și desfășoare activitatea economică și să trăiască într-un mediu curat. Necesitatea intervențiilor în dezvoltarea și reabilitarea infrastructurii locale este actuală și chiar stringentă.

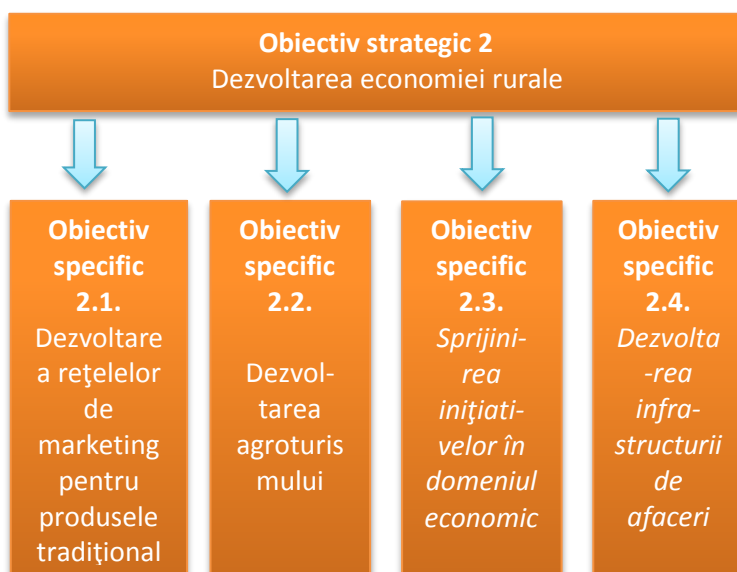
Creșterea calității vieții locuitorilor comunei Acățari implică accesul la utilități publice de calitate a tuturor locuitorilor săi. Lucrările trebuie coordonate astfel încât succesiunea acestora să aibă o logică: mai întâi

se intervine asupra rețelelor de utilități, se îngroapă rețelele de telecomunicații, apoi se asfaltează străzile și trotuarele. De aceea, se recomandă ca activitățile referitoare la utilități să fie incluse într-un proiect integrat, de amploare, care să fie urmat de unul similar pentru modernizarea drumurilor.

Dezvoltarea infrastructurii de agrement, precum și construirea unor obiective pentru petrecerea timpului liber vor putea valorifica mai mult potențialul de dezvoltare al comunei și resursele sale naturale (păduri, terenuri pentru dezvoltare).

Obiectivul strategic nr. 2 Dezvoltarea economiei rurale

Reprezintă principalul element al dezvoltării unei comunități, fundamentul dezvoltării globale. Practic, activitățile sociale și culturale trebuie susținute din punct de vedere financiar de activitatea economică.

Abordarea viitoare a dezvoltării durabile a economiei locale va trebui să țină cont de avantajele ce derivă din amplasarea comunei relativ la căile de comunicație și transport.

De aceea, se va sprijini dezvoltarea și extinderea gamei de produse tradiționale și servicii oferite la nivel local astfel încât aceste avantaje să fie valorificate corespunzător. Se pune accent pe dezvoltarea rețelelor de marketing și desfacere a produselor agricole și orientarea-

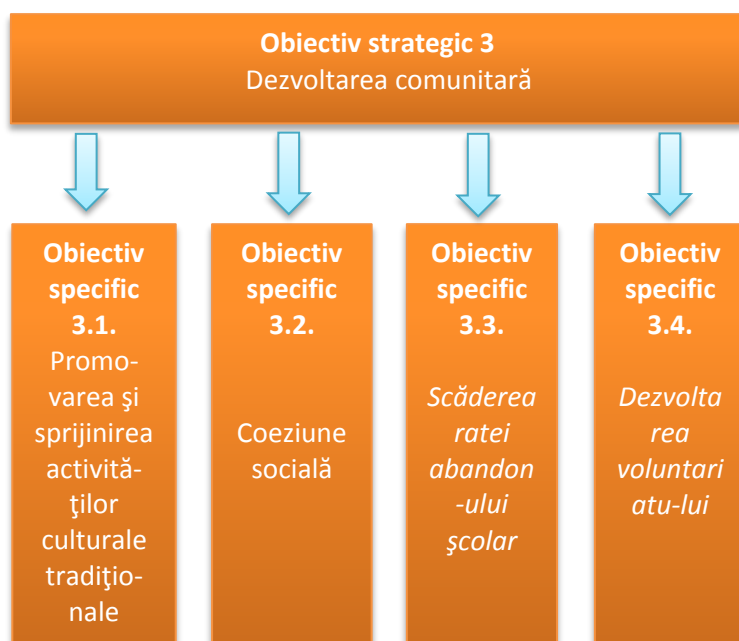
valorificarea potențialului de comercializare al produselor alimentare tradiționale și al produselor ecologice.

Se va oferi sprijin pentru creșterea competitivității prin stimularea asocierii producătorilor.

Fructificarea avantajelor ce derivă din amplasarea comunei față de căile de comunicație și transport, precum și potențialul de valorificare a terenurilor disponibile trebuie să ducă pe termen lung la o creștere a numărului de investiții.

Contactul permanent al administrației publice cu mediul privat, crearea unor centre de informații, introducerea mijloacelor electronice în comunicare, transparentizarea administrației locale sunt factori care pot spori încrederea investitorilor și pot genera noi locuri de muncă.

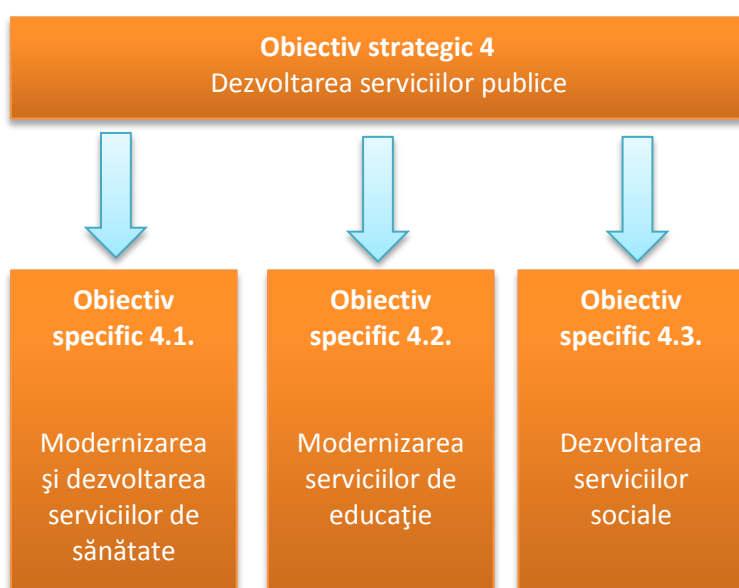
Obiectivul strategic nr. 3 Dezvoltarea comunitară

Este foarte important dezvoltarea comunităților de romi și a proceselor de dezvoltare, în contextul drepturilor civile, sociale, politice și economice, dezvoltarea relațiilor de cooperare și parteneriat cu asociații private, publice, naționale și internaționale, specializate în cercetarea și implementarea programelor sociale.

Asta înseamnă îmbunătățirea condițiilor de viață, crearea unor locuri de muncă pentru locuitori din medii defavorizate, creșterea coeziunii sociale. Totodată înseamnă dezvoltarea spiritului de voluntariat în rândul comunității

locale.

Obiectivul strategic nr. 4 Dezvoltarea serviciilor publice

Au fost identificate o serie de dificultăți în ceea ce privește educația, sănătatea, serviciile sociale, motiv pentru care includerea dezvoltării serviciilor sociale ca domeniu prioritar în cadrul strategiei de dezvoltare este absolut necesară.

Evoluția planificată a acestor servicii în cadrul comunității este foarte importantă întrucât ele au o influență semnificativă asupra creșterii calității vieții membrilor

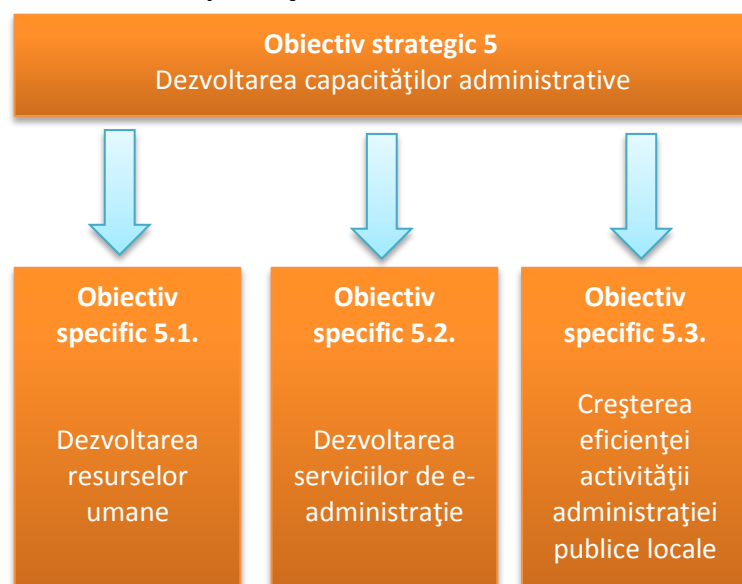
colectivității, dezvoltarea serviciilor de sănătate, asistență socială, educație, cultură, fiind o prioritate pentru comuna Acățari.

Dotarea materială a unităților de învățământ; starea tehnică a locurilor unde se desfășoară activitatea educativă, serviciile comunitare pentru persoanele vârstnice/cu handicap, pentru victime ale violenței domestice etc. sunt insuficient dezvoltate. Mai mult, accentuarea problemelor economice și scăderea nivelului de trai, populația în curs de îmbătrânire și gradul ridicat de sărăcie reclamă creșterea capacității de furnizare a serviciilor sociale și socio-medicale.

Scopul educației este de a forma oamenii ca elemente active ale societății civile. Educația începe încă din primii ani de viață și continuă pe tot parcursul vieții. Educația de calitate presupune accesul grupului țintă la infrastructură modernă, dotări corespunzătoare și trebuie să cuprindă pe lângă educația tinerilor și educația adulților în vederea calificării sau recalificării profesionale.

Obiectivul strategic nr. 5

Dezvoltarea capacităților administrative

Capacitatea administrativă și instituțională eficace reprezintă cheia bunei guvernări, precondiția elaborării cu succes a politicilor publice și a implementării strategiei de dezvoltare locale.

Obiectivul acestei priorități este de a contribui la crearea unei administrații publice locale mai eficace și mai eficiente în beneficiul socio-economic al comunei Acățari.

Abordarea unor domenii cum ar fi planificarea strategică, formularea de politici publice, managementul strategic, monitorizarea, evaluarea,

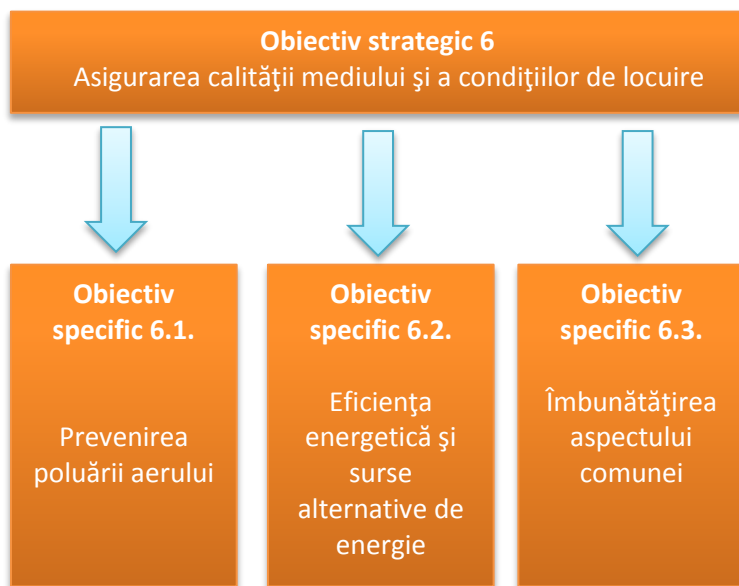
a răspunde nevoilor de a îmbunătăți sistemul de luare a deciziilor și, în acest context, contribuie la eficiența și eficacitatea administrației publice.

Pentru asigurarea unei dezvoltări viitoare a localității administrația publică locală are nevoie de resurse umane instruite. Lipsa personalului instruit, lipsa informațiilor, lipsa planificării sunt doar câteva cauze care pot sta la baza potențialului limitat al administrației publice de a accesa diverse surse de finanțare existente. Strategia propune acordarea unei atenții mai ridicate scrierii și implementării de proiecte, pentru creșterea ratei de absorbție a fondurilor europene.

Obiectivul strategic nr. 6

Asigurarea calității mediului și a condițiilor de locuire

Dezvoltarea durabilă urmărește dezvoltarea economică și socială în concordanță cu menținerea unui echilibru rațional între elementele evoluției societății umane și integritatea mediului natural.

Protecția mediului condiționează dezvoltarea durabilă a comunei Acățari, servind la menținerea calității vieții întregii populații.

Protecția mediului este importantă pentru dezvoltarea economică și socială, protecția cadrului natural fiind luată în considerare în toate acțiunile desfășurate de mediul de afaceri. Astfel, acțiunile de protecție a mediului sunt definite în strânsă legătură cu politica de dezvoltare economică, aceasta din urmă trebuind să se realizeze fără a periclita accesul generațiilor viitoare la resursele existente.

Locuirea joacă un rol semnificativ în dezvoltarea oricărei societăți, fiind un element crucial pentru progresul economic, social și cultural. Experiența a arătat că satisfacerea corespunzătoare a nevoii de locuințe a necesitat, pentru toate statele europene, existența unor elemente de politică publică în domeniul locuirii și a unor intervenții pe piața de locuințe. Locuirea poate influența, direct sau indirect, competitivitatea comunelor fiind astfel unul dintre factorii care contribuie la dezvoltarea economică locală. Ca răspuns la schimbările fundamentale ale economiei mondiale, administrațiile locale și regionale încep să folosească tot mai mult condițiile de locuire ca un avantaj competitiv pentru creșterea economică.

III.3 PLANUL DE ACȚIUNE

OBIECTIVUL STRATEGIC NR. 1 MODERNIZAREA ȘI EXTINDEREA INFRASTRUCTURII

Ob. specific 1.1. Modernizarea infrastructurii rutiere și de acces

P 1.1.1. Modernizarea drumurilor vicinale și străzilor comunale

P 1.1.2. Amenajare/reabilitare trotuare

P 1.1.3. Modernizarea căilor de acces în cadrul fondului forestier, modernizarea infrastructurii agricole de acces către terenuri agricole

Ob. specific 1.2. Modernizarea și extinderea structurii tehnico-edilitare

P 1.2.1. Construirea/extinderea rețelei de apă și de canalizare

Ob. specific 1.3. Dezvoltarea infrastructurii de agrement

P 1.3.1. Modernizarea arhitecturală și peisagistică a spațiilor verzi cu respectarea peisajului rural

P 1.3.2. Dezvoltarea zonelor de agrement

P 1.3.3. Îmbunătățirea aspectului localității

OBIECTIVUL STRATEGIC NR. 2 DEZVOLTAREA ECONOMIEI RURALE

Ob. specific 2.1. Dezvoltarea rețelelor de marketing pentru produsele tradiționale

P 2.1.1. Dezvoltarea economiei sociale în mediu rural

P 2.1.2. Crearea unei baze de date la nivelul Primăriei referitor la economia comunei Acățari

P.2.2.3. Încurajarea inițiativelor în domeniul economiei sociale

P.2.2.3. Încurajarea înființării unei asociații pentru valorificarea comună a produselor locale

Ob. specific 2.2. Dezvoltarea agroturismului

P 2.2.1. Elaborarea unui plan turistic complex pentru comuna Acățari

P 2.2.2. Aderarea, sprijinirea, participarea la o inițiativă microregională de dezvoltare turistică

Ob. specific 2.3. Sprijinirea inițiativelor în domeniul economic

P 2.3.1. Elaborarea unei strategii pentru susținerea afacerilor

P 2.3.2. Facilitarea accesului companiilor la plata taxelor și impozitelor locale prin informatizarea serviciilor oferite

P 2.3.4. Eliberarea titlurilor de proprietate

Ob. specific 2.4. Dezvoltarea infrastructurii de afaceri

P 2.4.1. Centru de resurse informaționale și comunicare pentru mediul de afaceri local.

P 2.4.2. Organizarea de cursuri în domeniul procedurilor administrative legate de deschiderea unei noi afaceri.

P 2.4.3. Realizarea unor parteneriate de tip public privat pentru operarea unor utilități și investiții publice

OBIECTIVUL STRATEGIC NR. 3
DEZVOLTAREA SERVICIILOR PUBLICE/COMUNITARE

Ob. specific 3.1. Promovarea și sprijinirea activităților culturale

P 3.1.1. Organizarea unor programe culturale

Ob. specific 3.2. Coeziune socială

P 3.2.1. Participarea grupurilor vulnerabile în economia socială.

P 3.2.2. Proiecte privind educația pentru viață și responsabilizare socială

Ob. specific 3.3. Scăderea ratei abandonului școlar

P 3.3.1. Promovarea importanței școlarizării în rândul populației care reprezintă risc de abandon școlar

Ob. specific 3.4. Dezvoltarea voluntariatului

P 3.4.1. Muzeul cu inițiative-proiect pentru dezvoltarea voluntariatului

P 3.4.2. Voluntar pentru educație!- proiect pentru copii dezavantajați social

OBIECTIVUL STRATEGIC NR. 4
DEZVOLTAREA SERVICIILOR

Ob. specific 4.1. Modernizarea și dezvoltarea serviciilor de sănătate

P 4.1.1. Extinderea, îmbunătățirea serviciilor medicale

P 4.1.2. Îmbunătățirea dotării dispensarului

P 4.1.3. Construcții de locuințe pentru cadre didactice și medici

P 4.1.4. Program local de promovare a sănătății

Ob. specific.4.2. Modernizarea și îmbunătățirea serviciilor de educație

P 4.2.1. Construirea/reabilitarea/extinderea și dotarea școlilor/grădinițelor din comuna Acățari

P 4.2.2. Dotarea cabinetului de informatică a școlii

P 4.2.3. Extinderea și dotarea sălii de sport

P 4.2.4. Lărgirea serviciilor de tip after school

Ob. specific 4.3 Dezvoltarea serviciilor sociale

P 4.3.1. Creșterea calității serviciilor sociale

P 4.3.3. Crearea unui Centru multifuncțional pentru persoane vârstnice

P 4.3.4. Specializarea resurselor umane implicate în furnizarea serviciilor sociale

P 4.3.5. Construcții de locuințe pentru cadre didactice

P 4.3.6. Creșterea calității și a numărului serviciilor sociale oferite în comună

P 4.3.7. construcția de case și capele mortuare

OBIECTIVUL STRATEGIC NR. 5 DEZVOLTAREA CAPACITĂȚILOR ADMINISTRATIVE

Ob. Specific nr. 5.1. Dezvoltarea resurselor umane

P 5.1.1. Pregătirea personalului din administrația publică în domenii strategice respectiv: managementul proiectelor, achiziții publice, management financiar

P 5.1.2. Organizarea schimbului de experiență cu autoritățile locale din România și din alte localități din Uniunea Europeană

Ob. Specific nr. 5.2. Dezvoltarea serviciilor de e-administrație

P 5.2.1. Dezvoltarea și creșterea eficienței serviciilor publice electronice susținerea implementării de soluții de e-guvernare și asigurarea conexiunii la broadband

P 5.2.2. Implementarea sistemului de management al calității la nivelul primăriei comunei Acățari

Ob. Specific nr. 5.3. Creșterea eficienței activității administrației publice locale

P 5.3.1. Actualizarea strategiei de dezvoltare a comunei

P 5.3.2. Organizarea unor consultări periodice pentru a identifica nevoile comunității

P 5.3.3. Înființarea unei asociații de dezvoltare intercomunitară pentru implementarea unor proiecte comune de dezvoltare a infrastructurii și utilităților cu localitățile învecinate

P 5.3.4. implementarea sistemului de management al calității la nivelul primăriei comunei Acățari

OBIECTIVUL STRATEGIC NR. 6 ASIGURAREA CALITĂȚII MEDIULUI ȘI A CONDIȚIILOR DE LOCUIRE, CONSERVAREA PATRIMONIULUI CULTURAL, ARHITECTURAL ȘI NATURAL

Ob. Specific nr. 6.1. Prevenirea poluării aerului, a apelor și a solului

P 6.1.1. Inițierea unor campanii de educare a populației în privința protecției mediului

P 6.1.2. Măsuri de protecție la activități agricole, agricultură biologică

P 6.1.2. Desemnarea și delimitarea unor arii protejate de interes local, proiecte comunitare de curățenie, decontaminare, (re)plantare

Ob. specific nr. 6.2. Eficiența energetică și surse alternative de energie

P 6.2.1. introducerea, instalarea, aplicarea unor tehnologii/sisteme/unități de producție/soluții alternative de producție/utilizare a energiei

P 6.2.2. Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice

P 6.2.3. Montarea de panouri solare pe clădirile instituțiilor publice

Ob. specific nr. 6.3. Îmbunătățirea aspectului localităților, conservarea patrimoniului arhitectural vernacular tradițional, respectarea și protecția peisajului rural

P 6.3.1. Modernizarea arhitecturală și peisagistică a străzilor cu respectarea omogenității peisajului rural tradițional, includerea acestor principii în PUG-ul comunei

P 6.3.2. organizarea de evenimente și manifestări legate de patrimoniul cultural imaterial și material

P 6.3.3. conservarea și valorizarea patrimoniului cultural imaterial și material

P 6.3.4. Încurajarea voluntariatului în acțiunile de curățare a mediului înconjurător

Obiectiv strategic	Obiectiv specific
1. Modernizarea și extinderea infrastructurii	1.1.Modernizarea infrastructurii rutiere și de acces 1.2 Modernizarea și extinderea structurii tehnico-edilitare 1.3.Dezvoltarea infrastructurii de agrement
2. Dezvoltarea economiei rurale	2.1. Dezvoltarea rețelelor de marketing pentru produsele tradiționale 2.2. Dezvoltarea agroturismului 2.3. Sprijinirea inițiativelor în domeniul economic 2.4. Dezvoltarea infrastructurii de afaceri
3. Dezvoltarea serviciilor comunitare	3.1. Promovarea și sprijinirea activităților culturale 3.2. Coeziune socială 3.3. Scăderea ratei abandonului școlar 3.4. Dezvoltarea voluntariatului
4. Dezvoltarea serviciilor	4.1. Modernizarea și dezvoltarea serviciilor de sănătate 4.2. Modernizarea și îmbunătățirea serviciilor de educație 4.3 Dezvoltarea serviciilor sociale
5. Dezvoltarea capacităților administrative	5.1. Dezvoltarea resurselor umane 5.2. Dezvoltarea serviciilor de e-administrație 5.3.Creșterea eficienței activității administrației publice locale
6. Asigurarea calității mediului și a condițiilor de locuire, conservarea patrimoniului cultural, arhitectural și natural	6.1. Prevenirea poluării aerului, a solului și ale apelor 6.2. Eficiența energetică și surse alternative de energie 6.3. Creșterea atractivității turistice a localităților, dezvoltarea și creșterea economică

2. Diagrama Gantt

Obiective specifice-Proiecte	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
P1.1.1. Asfaltarea drumurilor secundare/comunale							
P1.1.2. Modernizarea drumurilor forestiere și agricole							
P 1.2.2. Modernizarea și extinderea rețelei de apă și de canalizare							
P 1.3.1. Amenajare de parcuri							
P 1.3.2. Dezvoltarea zonelor de agrement							
P1.3.3. Îmbunătățirea aspectului localității							
P 2.1.1. Promovarea comunei prin participare la diverse evenimente							
P 2.1.2. Crearea unei baze de date la nivelul Primăriei referitor la economia comunei							

Acățari						
P 2.2.1. Elaborarea unui plan turistic complex pentru comuna Acățari						
P 2.3.1. Elaborarea unei strategii pentru susținerea afacerilor						
P 2.3.2. Facilitarea accesului companiilor la plata taxelor și impozitelor locale prin informatizarea serviciilor oferite						
P 2.3.4. Eliberarea titlurilor de proprietate						
P 2.4.1. Centru de resurse informaționale și comunicare pentru mediul de afaceri local						
P 2.4.2. Organizarea de cursuri în domeniul procedurilor administrative legate de deschiderea unei noi afaceri.						
P 2.4.3. Realizarea unor parteneriate de tip public privat pentru operarea unor utilități și investiții publice						
P 2.4.4. Participarea grupurilor vulnerabile la economia socială						
P 3.1.1. Organizarea unor programe culturale						
P 3.2.1. Participarea grupurilor vulnerabile în economia socială.						
P 3.2.2. Proiecte care promovează stiluri de viață- Educație pentru viață și responsabilizare socială						
P 3.3.1. Proiect „Vreau la școală!”- Promovarea importanței școlarizării în rândul populației care reprezintă risc de abandon școlar						
P3.4.1. Muzeul cu inițiative-proiect pentru dezvoltarea voluntariatului						
P 3.4.2. Voluntar pentru educație!- proiect pentru copii dezavantajați social						
P 4.1.1. Extinderea serviciilor						

medicale						
P 4.1.2. Îmbunătățirea dotării dispensarelor						
P 4.1.3. Evaluarea stării de sănătate a populației și crearea unui plan de management al serviciilor medicale și socio-medicale						
P 4.2.1. Dotarea laboratoarelor și cabinetelor școlii						
P 4.2.2. Dotarea cabinetului de informatică a școlii						
P 4.2.3. Extinderea și dotarea sălii de sport						
P 4.2.4. Lărgirea serviciilor de tip after school						
P 4.3.1. Creșterea calității și a numărului serviciilor sociale oferite în comună						
P 4.3.3. Crearea unui Centru multifuncțional pentru persoane vârstnice						
P 4.3.4. Specializarea resurselor umane implicate în furnizarea serviciilor sociale						
P 4.3.5. Construcții de locuințe pentru cadre didactice						
P 5.1.1. Pregătirea personalului din administrația publică în domenii strategice respectiv: managementul proiectelor, achiziții publice, management financiar						
P 5.1.2. Organizarea schimbului de experiență cu autoritățile locale din România și din alte localități din Uniunea Europeană						
P 5.2.1. Creșterea performanței administrației publice locale prin implementarea unor soluții de tip e-guvernare						
P 5.2.2. Implementarea sistemului de management al calității la nivelul primăriei.						
P 5.3.1. Actualizarea strategiei de dezvoltare a comunei						

P 5.3.2. Organizarea unor consultări periodice pentru a identifica nevoile comunității						
P 5.3.3. Înființarea unei asociații de dezvoltare intercomunitară pentru implementarea unor proiecte comune de dezvoltare a infrastructurii și utilităților cu localitățile învecinate						
P 6.1.1. Campanie de promovare a transportului ecologic						
P 6.1.2. Măsuri de protecție la activități industriale și agricole						
P 6.2.1. Sisteme fotovoltaice pentru producerea de energie electrică pentru iluminatul public						
P 6.2.2. Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice						
P 6.2.3. Introducerea, în toate instituțiile publice, a becurilor cu consum energetic redus						
P 6.2.4. Montarea de panouri solare pe clădirile instituțiilor publice						
P 6.3.1. Modernizarea arhitecturală și peisagistică a străzilor cu respectarea peisajului rural tradițional						
P 6.3.2. Modernizarea arhitecturală și peisagistică a spațiilor verzi						
P 6.3.3. Inițierea unor campanii de educare a copiilor și tinerilor în privința protecției mediului						
P 6.3.4. Încurajarea voluntariatului în acțiunile de curățare a mediului înconjurător						

Efecte sociale

Obiectivele și domeniile de intervenție menționate în strategia de dezvoltare nu pot acoperi toate domeniile de dezvoltare în comună. Strategia elaborată este un concept integrat de dezvoltare, care se bazează pe priorități. În cazul în care intervenția se realizează numai în anumite puncte (sectoare, instituții) și lipsa de balanță (atingerea anumitor scopuri în dauna altora) se menține pentru o perioadă mai îndelungată în activitatea de dezvoltare, atunci principiile de bază ale planificării (sustenabilitate, egalitatea de șanse, parteneriat) dispar și nici scopurile de bază nu vor fi atinse.

Întărirea societății civile locale, extinderea relațiilor intercomunitare fac posibilă ca societatea civilă să-și asume multe responsabilități din sfera protecției sociale, a combaterii șomajului, a îmbunătățirii nivelului de trai, a întăririi spiritului de apartenență. De asemenea „civilii” – dacă devin parte a procesului – pot să contribuie la procesul de planificare și la procesul de implementare, întărind influența lor socială. Astfel, sfera civică contribuie la atingerea scopurilor.

Ca un rezultat al dezvoltării sănătății, educației și a protecției sociale se arată o societate reînnoită, mai sănătoasă, capabilă să se adapteze la cerințele pieței forței de muncă, care este capabilă să se ocupe cu conflictele provenite din situația actuală stagnantă și din schimbările economice. În timp ce educația publică mereu schimbătoare devine instrumentul și scena integrării – coeziunii – sociale, cursurile de formare profesională, sistemul de formare adaptat la cerințele pieței forței de muncă devine un actor important în dezvoltarea dinamică a economiei locale, în creșterea salariilor, în „păstrarea” tinerilor – deci, în oprirea proceselor demografice dezavantajoase.

Extinderea serviciilor culturale eficiente stimulează crearea unui mod de viață „sănătos”, iar instituțiile – cu activitățile lor culturale, tradiționale – întăresc gândirea comună, și sentimentul de apartenență la comunitate. Produsele materiale și intelectuale tradiționale, caracteristice numai acestei zone, întăresc identitatea locuitorilor comunei Acățari prin conservarea tradițiilor și a patrimoniului cultural. Totodată, aceste produse contribuie la crearea imaginii bine definite și unice a microregiunii pentru actorii externi (investitori, turiști).

Efecte economice

Dezvoltarea comunei Acățari este influențată în mare măsură de producția ei economică, competitivitatea ei, deschiderea ei față de inovare, de noutăți, capacitatea de a se adapta la mediul schimbător. În scopul atingerii obiectivelor definite în strategie, mai multe procese trebuie să se întâmple simultan și cu succes. Dacă una dintre aceste procese eșuează, atingerea scopului de bază ajunge sub semnul întrebării.

Competitivitatea actorilor economici locali este slabă, avantajele lor comparative apar în cheltuielile scăzute legate de salarii. Cheia dezvoltării comunei Acățari constă în intensificarea economiei, în dezvoltarea serviciilor legate de dezvoltarea întreprinderilor și în exploatarea posibilităților turistice. Actorii economici ai comunei trebuie să devină capabili de a se folosi de aceste posibilități.

În structura economică a comunei, un rol definitiv în crearea valorilor au acele sectoare care nu reprezintă domenii majore nici în economia globală, nici în structura națională. În aceste arii de activitate competiția națională și internațională este foarte puternică, piețele naționale și străine sunt pline de produse comune comerciale, dinamismul extinderii acestor piețe este slabă. Dacă structura ei nu se schimbă, economia comunei este condamnată la o creștere de nivel scăzut, la nivel

scăzut de profit, la rată scăzută a investițiilor, la decalaj tehnologic. Condiția de bază a schimbării structurale este crearea mediului economic inovator.

Unul dintre punctele slabe ale economiei locale este șomajul. Nivelul scăzut al utilizării forței de muncă și rata populației inactive este destul de mare. Aceste date înseamnă că veniturile familiilor sunt scăzute, astfel nivelul de consum al populației este la fel scăzut. Cererea pentru produse și serviciile locale este de asemenea mică, și limitează într-o mare măsură posibilitățile de dezvoltare ale producătorilor și prestatorilor locali. În cazul lipsei de creștere a utilizării forței de muncă, efectele pozitive ale dezvoltării economiei nu se regăsesc la nivelul populației și astfel inegalitățile sociale pot deveni și mai accentuate.

Succesul economic al comunei se poate atinge numai în urma întăririi parteneriatului, a cooperării mai strânse între actorii locali. Succesele individuale devin sustenabile pe termen lung numai în condiția în care ele sunt integrate într-o dezvoltare mai generală și cu eficiență mai extinsă.

Succesul schimbării economice depinde de sustenabilitatea ei pe termen lung, de evitarea conflictelor interne, de pregătirea actorilor la schimbările ciclice ale pieței. Succesul poate fi atins numai în cazul în care prețul lui poate fi plătit din punct de vedere social și al mediului.

Extinderea nivelului de utilizare a forței de muncă - după experiențele naționale și internaționale – se așteaptă din sfera întreprinderilor mici și mijlocii. Fără întărirea sectorului IMM nici dezvoltarea economică a regiunii, nici efectele extinse pe întregul teritoriu al regiunii nu se va realiza. În cadrul IMM-urilor un rol important au întreprinderile care produc valoare adăugată și care se ocupă cu activități tradiționale, deoarece aceste întreprinderi au cele mai mari perspective. Luarea în considerare a criteriilor ecologice în procesul de schimbare (și de stimulare) a structurii economice asigură sustenabilitatea creșterii economice bazată pe schimbare de structură.

Economia comunei s-a dezvoltat într-o direcție greșită în ultimele decenii: nivelul prelucrării bunurilor produse în comună nu s-a crescut, valoarea adăugată s-a limitat. Dacă acest proces poate fi oprit, valoarea produsă în comună se va crește, perspectivele întreprinderilor și situația populației locale se vor îmbunătăți.

Receptivitatea IMM-urilor din comună pentru inovare și noutăți este limitată. Majoritatea inovațiilor care apar pe piețele internaționale și ar putea fi aplicate nici nu ajung la întreprinzători, cunoștințele conducătorilor și ale managementului în cele mai multe cazuri sunt insuficiente pentru introducerea noutăților. Prin crearea condițiilor de bază și prin creșterea nivelului de cunoaștere al întreprinzătorilor se extinde cercul acelor care se adaptează în mod flexibil la condițiile schimbătoare ale pieței, care pătrund pe piețele externe și devin angajatori stabili.

În comună numărul întreprinderilor nou înființate este scăzută, pentru acestea nu este asigurat un cadru incubator. Astfel, multe idei promițătoare nu pot fi realizate, și mai multe firme cu perspectivă sunt condamnate la nereușită. Prin lărgirea cadrelor incubatoare, mai multe firme nou-înființate pot să se consolideze pe piață, pot să devină elementul stabil al economiei.

Instrumentul – astăzi numai marginal folosit – al sustenabilității și al obținerii unui avantaj competitiv este utilizarea timpurie a tehnologiilor care ocrotesc mediul. Prin introducerea acestora – pe lângă creșterea temporară a nivelului de costuri – se poate atinge o îmbunătățire durabilă a competitivității, și în același timp se poate micșora și gradul de poluare mediului, îmbunătățind calitatea vieții populației.

Utilizarea informaticii în sfera întreprinzătorilor este redusă. Extinderea cadrelor infrastructurale ale tehnologiilor informaționale, răspândirea utilizării lor reduc dezavantajele, și fac posibilă apariția

unor noi sectoare (bazate pe TIC) și pot îmbunătăți competitivitatea întreprinzătorilor prin crearea condițiilor de adaptare flexibilă la piață.

Efecte asupra mediului

Efectuarea unui studiu de impact asupra mediului poate fi posibil numai după elaborarea programelor operative pe de o parte, iar pe de altă parte după crearea și funcționarea unui sistem corespunzător de informare și monitoring. Bazându-se pe cercetările empirice existente pot fi menționate deja în strategie relațiile de cauză-efect dovedite în practică care fac referire la schimbările cele mai importante ale mediului și la conflictele potențiale care apar în cursul realizării. Din perspectiva menținerii stabilității sensibile a ecosistemului și a creării unui sistem optim de economie, mediu și societate bazate pe principiul sustenabilității, obiectivul de a moderniza societatea care trăiește în armonie cu mediul este real. Acesta poate fi realizat prin colaborarea administrației publice locale, a întreprinzătorilor și a organizațiilor civile din comună.

Colaborarea realizată în domeniul protecției mediului și a naturii, precum și dezvoltarea relațiilor economice cu luarea în vedere a influențelor asupra mediului contribuie la menținerea diversității biologice a regiunii, la îmbunătățirea condițiilor de viață a celor care trăiesc în regiune și creează condițiile dezvoltării sustenabile.

Prin colaborarea întreprinzătorilor și a actorilor civili, precum și a actorilor de dezvoltare regională devine posibilă utilizarea și cunoașterea resurselor naturale ale regiunii. Comuna Acățari va deveni un loc atrăgător pentru întreprinzători dacă sunt asigurate condiții bune de viață și un mediu plăcut pentru cei care trăiesc și lucrează în comună.

Prin dezvoltarea producției alimentelor conform cerințelor UE va deveni posibil producerea unor produse sănătoase, vor reapărea acele cicluri de producție verzi.

Folosirea moderată a chimicalelor reduce probabilitatea ajungerii unor insecticide și pesticide în alimente. Prin transformarea suprafețelor agricole cultivate va deveni posibil menținerea calității și cantității solului, precum și depozitarea pentru utilizarea ulterioară.

Majoritatea produselor secundare agricole constituie o astfel de bază pe care pe termen lung se poate sprijini reducerea sau eliminarea utilizării carburanților fosile. Sursele de energie regenerabile sunt identificate prioritar în diferite planuri, iar actorii regionali pot utiliza acestea în vederea creșterii veniturilor.

Prin construirea întregii rețele de apă potabilă și canalizare, precum și prin tratarea ecologică a apelor uzate, se rezolvă cea mai mare problemă: poluarea mediului prin serviciile publice comunale. Prin tratarea corespunzătoare a apelor uzate provenite din agricultură și industria alimentelor se poate preveni poluarea apelor de suprafață și a solului. Prin epurarea controlată se va înceta efectul poluant asupra apelor subterane, iar apa uzată epurată și nămolul inert pot fi folosite pentru irigație sau alt uz agricol. Toate aceste dezvoltări servesc și protecția valorilor naturale și a ariilor protejate și pot crea echilibrul natural al acestor zone.

În planificarea etapelor de dezvoltare economică, infrastructurală, și de resurse umane, protecția mediului și economia mediului au un rol primordial. Întărirea competitivității întreprinderilor contribuie la activitățile de mediu ale întreprinderilor și motivează introducerea strategiilor proprii de protecția mediului. Efectele activităților poluante pot fi reduse prin intervenții tehnologice și tehnice moderne. La transformarea economiei comunei Acățari sprijinirea extinderii tehnologiilor verzi contribuie prin posibilitatea dezvoltării durabile și îmbunătățirea calității vieții a populației. Dezvoltarea infrastructurii verzi care promovează activitățile economice contribuie la creșterea

șansei de adaptare iar reabilitarea zonelor industriale poluate contribuie la îmbunătățirea imaginii comunei și la rezolvarea unor probleme de mediu.

În vederea creării unor relații de colaborare cu populația comunei se realizează o viziune nouă, o cultură de mediu, creându-se astfel condițiile unui mediu de viață sănătos, precum și condițiile dezvoltării sustenabile. Asigurarea publicității informațiilor reale face posibil ca societatea locală cu o mentalitate de mediu sănătoasă să se implice în luarea deciziilor, respectiv să aibă o influență în procesul de luare a deciziilor. Pe parcursul acestui proces interesele contrare și opiniile care stau la baza acestora se pot ciocni, astfel numai prin controlul publicului poate fi implementată o strategie de mediu.

Formarea conștiinței de mediu într-un mod mai extins și mai deplin se realizează prin două metode: pe de o parte prin elaborarea programelor de educație de mediu, care stimulează organizațiile civile și locuitorii comunei pentru protejarea mediului, pe de altă parte prin informarea permanentă a locuitorilor.

III.4 Portofoliul de proiecte

Prezentul capitol cuprinde prioritizarea proiectelor descrise și planul de acțiune locală, considerate cele mai importante din perspectiva dezvoltării comunei Acățari. Stabilirea ordinii proiectelor de dezvoltare se realizează cu luarea în considerare a tuturor criteriilor de mai jos:

- dimensiunea sferei de incidență teritorială a intervenției;
- stadiul de pregătire al dezvoltărilor;
- acceptarea dezvoltării de către populație;
- nevoia de resurse a dezvoltărilor și disponibilitatea/accesibilitatea resurselor necesare.

Ca urmare a prioritizării – atât în privința sferei de incidență teritorială și în funcție de numărul de locuitori a intervenției, cât și în privința complexității dezvoltării – în vârful clasamentului s-a situat pachetul integrat de intervenții care vizează dezvoltarea infrastructurii comunei, dezvoltarea economiei agrare, dezvoltarea serviciilor, a capacității administrative și utilizarea energiei alternative. Aceste dezvoltări sunt de importanță deosebită din punct de vedere al asigurării dezvoltării durabile a comunei.

În continuare prezentăm proiectele considerate cele mai importante pe baza criteriilor enumerate mai sus.

MENȚIUNE PRIVIND OBIECTIVELE; PRIORITĂȚILE ȘI PORTOFOLIUL DE PROIECTE

Având în vedere faptul că prezentul document strategic se referă la o perioadă de șapte ani, Comuna Acățari și Consiliul Local Acățari sunt conștienți de faptul că în urma unor eventuale și imprevizibile modificări ale contextului socio-economic poate apărea necesitatea unor modificări atât în ceea ce privește obiectivele cât și prioritățile la nivel de comună față de cele prevăzute și descrise în prezentul document. Aceste modificări pot impune modificarea și/sau completarea portofoliului de proiecte propus în ceea ce urmează. Prin consecință lista de proiecte de mai jos nu este exhaustivă.

În cazul în care se va impune modificarea și/sau completarea obiectivelor, priorităților și a proiectelor neprevăzute în prezentul document, acesta va fi posibilă în baza unui memoriu justificativ acceptat printr-o hotărâre al Consiliului Local Acățari și adăugat ca addendum la prezentul document.

TITLUL PROIECTULUI 1.

MODERNIZAREA DRUMURILOR VICINALE ȘI STRĂZILOR COMUNALE

Scopul proiectului: Îmbunătățirea accesibilității comunei și modernizarea infrastructurii de transport.

Obiective specifice:

- Modernizarea drumurilor vicinale și a străzilor comunale în comuna Acățari
- Îmbunătățirea aspectului general al comunei Acățari
- Creșterea siguranței rutiere, fluidizarea traficului rutier
- Creșterea atractivității comunei pentru desfășurarea activităților economice

Grupul țintă: Comunitatea locală, turiștii care sosesc în vizită și potențialii investitori.

Activități principale: Asfaltarea carosabilului

Rezultatele așteptate: O rețea de drumuri modernă care permite libera deplasare a localnicilor și a turiștilor. Rezultatul va fi, în consecință, o populație locală mulțumită, formarea unei imagini atractive a localității, creșterea numărului de turiști și sporirea numărului de investitori.

Surse de finanțare: Programul Național de Dezvoltare Rurală, sub-măsura 7.2

Posibili parteneri: Consiliul Județean Mureș

Perioada de implementare: 2015-2020

Sustenabilitate:

Datorită implicațiilor financiare mari, implementarea acestui proiect se va face etapizat, prin delimitarea unor zone de intervenție și prioritizarea acestora sau prin abordarea intervențiilor în funcție de importanța străzilor. În acest fel, se permite rezolvarea în totalitate a problemelor de infrastructură rutieră, fără a se ajunge la imposibilitatea de a susține financiar investițiile.

Având în vedere impactul favorabil evident asupra activității economice, se așteaptă ca reabilitarea infrastructurii de drumuri să dinamizeze mediul de afaceri local, ceea ce va avea un impact pozitiv și asupra bugetului local.

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: Domeniu prioritar județean:

Dezvoltare urbană, dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale.

Prioritar la nivel european: Dezvoltarea unei structuri moderne pentru creșterea economică și locuri de muncă

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 1. Modernizarea și extinderea infrastructurii Măsura 1.1. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii rutiere.

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Studiu de fezabilitate/ documentație de avizare pentru lucrări de intervenții;
- Avize;
- Certificat de urbanism/ Autorizație de construire;
- Studiu geotehnic,
- Studiu topografic;
- Fișa tehnică privind condițiile de protecție a mediului

TITLUL PROIECTULUI 2.

CONSTRUIREA/EXTINDEREA REȚELEI DE APĂ ȘI DE CANALIZARE

Scopul proiectului: Extinderea rețelei de apă potabilă și a sistemului de canalizare în com. Acățari

Obiective specifice:

- o rețea de apă potabilă, introducerea canalizării
- un mediu mai curat, sănătos
- creșterea nivelului de trai al locuitorilor

Grupul țintă: Populația satului, precum și grupurile de turiști care sosesc în vizită.

Rezultatele așteptate:

- un mediu mai curat, stoparea poluării apelor de suprafață și a pânzei freatice
- creșterea nivelului de trai.

Surse de finanțare: : POS Mediu, Axa prioritară 1 Extinderea și modernizarea sistemelor de apă și apă uzată, Programul Național de Dezvoltare Rurală, sub-măsura 7.2, Administrația Fondului pentru Mediu, eventual Program Operațional Infrastructură Mare, axa 3.2

Posibili parteneri: Consiliul Județean Mureș, Aqua Invest ADI

Perioada de implementare: 2014-2020

Sustenabilitate:

Datorită implicațiilor financiare mari, implementarea acestui proiect se va face etapizat, prin delimitarea unor zone de intervenție și prioritizarea acestora. În acest fel, se permite rezolvarea în totalitate a problemelor legate de canalizare, fără a se ajunge la imposibilitatea de a susține financiar investițiile.

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: Domeniu prioritar județean: Dezvoltare urbană, dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale.

Prioritar la nivel european: Dezvoltarea unei infrastructuri moderne pentru creștere economică și locuri de muncă.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 1. Modernizarea și extinderea infrastructurii Obiectiv specific nr.1.2. Modernizarea și extinderea structurii tehnico-edilitare.

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Studiu de fezabilitate/ documentație de avizare pentru lucrări de intervenții;
- Avize;
- Certificat de urbanism/ Autorizație de construire;
- Studiu geotehnic,
- Studiu topografic; fișa tehnică privind condițiile de protecție a mediului

TITLUL PROIECTULUI 3.

MODERNIZAREA CĂILOR DE ACCES ÎN CADRUL FONDULUI FORESTIER, MODERNIZAREA INFRASTRUCTURII AGRICOLE DE ACCES CĂTRE TERENURI AGRICOLE

Scopul proiectului: Îmbunătățirea procesului de reformă a sectorului agricol și forestier în comuna Acățari

Obiective specifice:

- Modernizarea drumurilor agricole către terenuri agricole
- Modernizarea drumurilor forestiere
- Dezvoltarea agroturismului

Grupul țintă: Comunitatea locală

Activități principale: Modernizarea drumurilor de acces agricol și forestier

Rezultatele așteptate: Drumuri agricole și forestiere moderne, creșterea productivității și randamentului sectorului agricol și silvic prin asigurarea unui acces mai facil și rapid la exploatarea forestieră și agricolă, reducerea eroziunii terenurilor din cauza unor drumuri neamenajate și neprevăzute cu șanț.

Surse de finanțare: PNDR, Submăsura 4.3 - Investiții pentru dezvoltarea, modernizarea sau adaptarea infrastructurii agricole și silvice

Posibili parteneri: Consiliul Județean Mureș

Perioada de implementare: 2014-2020

Sustenabilitate:

Datorită implicațiilor financiare mari, implementarea acestui proiect se va face etapizat, prin delimitarea unor zone de intervenție și prioritizarea acestora sau prin abordarea intervențiilor în funcție de importanță agricolă sau forestieră.

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: Domeniu prioritar județean:

Dezvoltare urbană, dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale.

Prioritar la nivel european: Dezvoltarea unei infrastructuri moderne pentru creștere economică și locuri de muncă.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 1. Modernizarea și extinderea infrastructurii Obiectiv specific nr.1.1. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii rutiere

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Studiu de fezabilitate/ documentație de avizare pentru lucrări de intervenții;
- Avize;
- Certificat de urbanism/ Autorizație de construire;
- Studiu geotehnic,
- Studiu topografic;
- Fișa tehnică privind condițiile de protecție a mediului

TITLUL PROIECTULUI 4.
MODERNIZAREA ARHITECTURALĂ ȘI PEISAGISTICĂ
A SPAȚIILOR VERZI
CU RESPECTAREA PEISAJULUI RURAL

Scopul proiectului: Dezvoltarea infrastructurii comunei prin creșterea suprafețelor verzi
Obiective specifice: <ul style="list-style-type: none"> • Spațiu verde în jurul clădirilor publice • Spațiu verde în jurul instituțiilor de învățământ
Grupul țintă: Comunitatea locală
Activități principale: A1: Pregătirea spațiului A2: Trasarea aleelor A3: Achiziționarea și amplasarea obiectelor pentru spațiul de joacă A4: Amenajarea spațiului verde A5: Amplasarea mobilierului urban
Surse de finanțare: Programul național de îmbunătățire a calității mediului prin realizarea de spații verzi în localități , Finanțat din Fondul de Mediu, , PNDR, Submăsura 4.3, Programul spații verzi prin Fundația pentru Parteneriat
Posibili parteneri: Școlile din comuna Acățari, ONG-urile locale
Perioada de implementare: 2015-2018
Sustenabilitate: Întreținerea obiectivului de investiții se va face din bugetul local.
Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: 4.3. Creșterea standardului de viață al locuitorilor din zonele rurale din județ prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare, educaționale, sociale, culturale, de sănătate și de agrement.
Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 1. Modernizarea și extinderea infrastructurii Obiectiv specific nr.1.3. Dezvoltarea infrastructurii de agrement
Documente necesare: <ul style="list-style-type: none"> • Cerere de finanțare; • Studiu de fezabilitate/ documentație de avizare pentru lucrări de intervenții; • Avize; Autorizație de construire; • Fișa tehnică privind condițiile de protecție a mediului

TITLUL PROIECTULUI 5.

ORGANIZAREA DE EVENIMENTE ȘI MANIFESTĂRI LEGATE DE PATRIMONIUL CULTURAL IMATERIAL ȘI MATERIAL

Scopul proiectului: Păstrarea, reabilitarea patrimoniului cultural imaterial și material și valorizarea acestora în scopul creșterii atractivității turistice și implicit a creșterii economiei locale

Obiective specifice:

- Păstrarea omogenității peisajului rural
- Creșterea atractivității turistice a comunei
- Creșterea economiei locale

Grupul țintă: Comunitatea locală

Activități principale:

- A1: Organizarea de evenimente/festivaluri ale patrimoniului cultural
- A2: Inițierea de ateliere/tabere/cursuri în vederea transmiterii cunoștințelor/tehnici etc. tradiționale privind patrimoniul imaterial și material
- A3: Organizarea de schimburi de experiență/vizite de studiu

Surse de finanțare: Programul național de îmbunătățire a calității mediului prin realizarea de spații verzi în localități, Finanțat din Fondul de Mediu, PNDR, Submăsura 4.3, Programul spații verzi prin Fundația pentru Parteneriat, Programul LEADER etc.

Posibili parteneri: Școlile din comuna Acățari, ONG-urile locale

Perioada de implementare: 2015-2018

Sustenabilitate: Întreținerea obiectivului de investiții se va face din bugetul local.

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: 4.3. Creșterea standardului de viață al locuitorilor din zonele rurale din județ prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare, educaționale, sociale, culturale, de sănătate și de agrement.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 1. Modernizarea și extinderea infrastructurii Obiectiv specific nr.1.3. Dezvoltarea infrastructurii de agrement

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;

TITLUL PROIECTULUI 6.

CONSERVAREA ȘI VALORIZAREA PATRIMONIULUI CULTURAL IMATERIAL ȘI MATERIAL

Scopul proiectului: Păstrarea, reabilitarea patrimoniului cultural imaterial și material și valorizarea acestora în scopul creșterii atractivității turistice și implicit a creșterii economiei locale

Obiective specifice:

- Păstrarea omogenității peisajului rural
- Creșterea atractivității turistice a comunei
- Creșterea economiei locale

Grupul țintă: Comunitatea locală

Activități principale:

A1: Inventarierea patrimoniului

A2: Elaborarea de studii privind patrimoniul imaterial și material (inclusiv arhitectural)

A2: Sensibilizarea, educația populației în privința valorii patrimoniului imaterial și material, încurajarea proprietarilor de imobile/obiecte de valoare arhitecturală/istorică la păstrarea obiectivului prind diverse metode (premierea celor mai frumoase gospodării, găsirea de surse de finanțări pentru restaurare etc.)

A3: Elaborarea PUG-ului și al regulamentului urbanistic în spiritul păstrării patrimoniului arhitectural și a peisajului rural local

A4: Crearea unui grup de voluntari/ONG care se va dedica organizării de evenimente speciale dedicate patrimoniului imaterial și local (educația non formală, expoziții, concursuri etc.)

Surse de finanțare: Programul național de îmbunătățire a calității mediului prin realizarea de spații verzi în localități , Finanțat din Fondul de Mediu, PNDR, Submăsura 4.3, Programul spații verzi prin Fundația pentru Parteneriat, Programul LEADER etc.

Posibili parteneri: Școlile din comuna Acățari, ONG-urile locale

Perioada de implementare: 2015-2018

Sustenabilitate: Întreținerea obiectivului de investiții se va face din bugetul local.

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: 4.3. Creșterea standardului de viață al locuitorilor din zonele rurale din județ prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare, educaționale, sociale, culturale, de sănătate și de agrement.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 1. Modernizarea și extinderea infrastructurii Obiectiv specific nr.1.3. Dezvoltarea infrastructurii de agrement

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Studiu de fezabilitate/ documentație de avizare pentru lucrări de intervenții (dacă e cazul);
- Avize; Autorizație de construire (dacă e cazul);
- Fișa tehnică privind condițiile de protecție a mediului

TITLUL PROIECTULUI 7.

CONSTRUIREA ȘI/SAU REABILITAREA, EXTINDEREA, DOTAREA AȘEZĂMINTELOR CULTURALE DIN COMUNA ACĂȚARI

Scopul proiectului: construirea, reabilitarea, modernizarea și dotarea căminelor culturale, în vederea asigurării serviciilor culturale de calitate, respectiv crearea condițiilor ca această clădire să redevină un centru comunitar de acces la informație și cultură și de coeziune socială.

Obiective specifice:

- asigura spațiul necesar pentru derularea tuturor activităților comunitare de interes public, fiind forul principal al activităților socio-culturale și spirituale.
- creșterea calității vieții culturale în mediul rural prin extinderea și susținerea infrastructurii culturale existente și prin diversificarea ofertei culturale

Grupul țintă: Comunitatea locală

Activități principale:

- Achiziționarea serviciilor de proiectare pentru elaborarea Studiului de fezabilitate.
- Elaborarea studiului de fezabilitate, recepționarea documentației
- Obținerea certificatului de urbanism
- Obținerea avizelor și acordurilor solicitate prin certificatul de urbanism
- Începerea procedurii de achiziție a serviciilor de proiectare pentru elaborarea proiectului tehnic, a caietelor de sarcini și a detaliilor de execuție.
- Formarea echipei de implementare
- Depunerea cererii de finanțare
- Implementarea proiectului

Surse de finanțare: PNDR

Posibili parteneri: ONG-urile locale

Perioada de implementare: 2015-2018

Sustenabilitate: Întreținerea obiectivului de investiții se va face din bugetul local respectiv din veniturile proprii ale căminelor (taxă de închiriere).

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: 4.3. Creșterea standardului de viață al locuitorilor din zonele rurale din județ prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare, educaționale, sociale, culturale, de sănătate și de agrement.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 1. Modernizarea și extinderea infrastructurii Obiectiv specific nr.1.3. Dezvoltarea infrastructurii de agrement

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Studiu de fezabilitate/ documentație de avizare pentru lucrări de intervenții;
- Proiecte, Avize; Autorizație de construire;

TITLUL PROIECTULUI 8.

REABILITAREA, EXTINDEREA ȘI DOTAREA ȘCOLILOR ȘI A GRĂDINIȚELOR CU PROGRAM NORMAL ȘI PROGRAM PRELUNGIT DIN COMUNA ACĂȚARI

Scopul proiectului: crearea condițiilor necesare pentru asigurarea serviciilor de educație de calitate, prin îmbunătățirea infrastructurii aferente acestui sector

Obiective specifice:

- Îmbunătățirea calității infrastructurii de educație și a dotării școlilor din comună, asigurarea unui proces educațional la standarde europene, creșterea participării populației la procesul educațional;
- Asigurarea calității și a accesului la educație prin îmbunătățirea stării și a accesibilității infrastructurii educaționale și a dotărilor aferente ;
- Introducerea în sistemul educațional a unor metode bazate pe tehnologiile informațiilor și comunicațiilor
- Reducerea „decalajului digital” între mediul urban și mediul rural, accelerarea participării comunităților dezavantajate la economia și societatea cunoașterii;
- Ridicarea performanțelor economice locale prin sprijinirea educației, respectiv crearea condițiilor pentru dezvoltarea unei piețe locale competitive ;

Grupul țintă: Comunitatea locală

Activități principale:

- Achiziționarea serviciilor de proiectare pentru elaborarea Studiului de fezabilitate.
- Elaborarea studiului de fezabilitate, recepționarea documentației
- Obținerea certificatului de urbanism
- Obținerea avizelor și acordurilor solicitate prin certificatul de urbanism
- Începerea procedurii de achiziție a serviciilor de proiectare pentru elaborarea proiectului tehnic, a caietelor de sarcini și a detaliilor de execuție.
- Formarea echipei de implementare
- Depunerea cererii de finanțare
- Implementarea proiectului

Surse de finanțare: PNDR

Posibili parteneri: Școlile/grădinițele din comuna Bereni, ONG-urile locale

Perioada de implementare: 2015-2018

Sustenabilitate: Întreținerea obiectivului de investiții se va face din bugetul local.

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: 4.3. Creșterea standardului de viață al locuitorilor din zonele rurale din județ prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare, educaționale, sociale, culturale, de sănătate și de agrement.

Încadrarea în strategia de dezvoltare locală: Obi. strat. nr. 4. Modernizarea și îmbunătățirea serviciilor de educație Obi. sp. 4.2.1. Construirea/reabilitarea/extinderea și dotarea școlilor și grădinițelor

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Studiu de fezabilitate/ documentație de avizare pentru lucrări de intervenții;
- Proiecte, Avize; Autorizație de construire;

TITLUL PROIECTULUI 9.

CREȘTEREA CALITĂȚII SERVICIILOR SOCIALE

Scopul proiectului:

Creșterea calității de servicii sociale acordate persoanelor vârstnice, amenajarea unui spațiu pentru un club al vârstnicilor.

Obiective specifice:

- Reabilitarea unei clădiri și amenajarea acesteia
- Îmbunătățirea serviciilor pentru seniori

Grupul țintă: Comunitatea locală, angajații direcției de asistență socială

Activități principale: - Reabilitarea și adaptarea funcțională a unei clădiri existente, care, în prezent, nu este utilizată și dotarea corespunzătoare pentru a fi folosită ca și un club al vârstnicilor.

Rezultatele așteptate:

- o clădire reabilitată
- calitatea îmbunătățită a serviciilor sociale

Surse de finanțare: Programul Operațional Regional, Axa prioritară Dezvoltarea infrastructurii de sănătate și sociale, Fondul Român de Dezvoltare Socială – Granturi SEE

Posibili parteneri: Direcția județeană de asistență socială, Asociația Caritas Alba Iulia

Perioada de implementare: 2017-2020

Sustenabilitate: Cheltuielile ulterioare de funcționare vor fi suportate din bugetul local

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: Prioritatea 4.3. Creșterea standardului de viață al locuitorilor din zonele rurale din județ prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare, educaționale, sociale, culturale, de sănătate și de agrement

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 1. Modernizarea și extinderea infrastructurii, Obiectiv specific nr.4 Creșterea calității serviciilor sociale

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Studiu de fezabilitate/ documentație de avizare pentru lucrări de intervenții;
- Avize;

Căminul pt. persoane vârstnice, Măgherani

TITLUL PROIECTULUI 10. CONSTRUCȚII DE LOCUINȚE PENTRU CADRE DIDACTICE ȘI MEDICI

Scopul proiectului: Reabilitarea corpului de clădire a școlii cu funcția de locuințe pentru cadre didactice și medici.

Obiective specifice:

- Îmbunătățirea calității actului educațional
- Îmbunătățirea calității infrastructurii de educație
- Creșterea atractivității comunei pentru cadrele didactice

Grupul țintă: Cadre didactice și medici din alte localități, comunitatea locală.

Activități principale: - Reabilitarea clădirii;

- Construcții și instalații aferente construcțiilor necesare implementării proiectului;

- Achiziția de echipamente, mobilier;

Surse de finanțare: POR, Axa prioritară 10. Îmbunătățirea infrastructurii educaționale

Posibili parteneri: Consiliul Județean Mureș

Perioada de implementare: 2015-2019

Sustenabilitate: Cheltuielile ulterioare de funcționare vor fi suportate din bugetul local

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: Regional: Prioritatea 4. Dezvoltarea infrastructurii educaționale, sociale și de sănătate, susținerea dezvoltării comunitare

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr.4 Dezvoltarea serviciilor, Obiectiv specific nr. 4.2. Modernizarea și îmbunătățirea serviciilor de educație

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Studiu de fezabilitate
- Proiect tehnic

TITLUL PROIECTULUI 11.

DOTAREA CABINETULUI DE INFORMATICĂ A ȘCOLII

Scopul proiectului: Amenajarea cabinetului de informatică în școlile din comună în conformitate cu normele de dezvoltare durabilă privind consumul economic de energie și protejarea mediului înconjurător.

Obiective specifice:

- Dezvoltarea de competențe IT la elevi;
- Promovarea accesului egal la tehnologia informației;
- Promovarea dezvoltării durabile;

Grupul țintă: Elevi, comunitatea locală, cadre didactice

Activități principale: - Amenajarea laboratorului actual pentru calculatoare
- Achiziționarea calculatoarelor

Rezultatele așteptate: - O sală de informatică modernă, dotată corespunzător
- calculatoare performante

Surse de finanțare: POR, Axa prioritară 10. Îmbunătățirea infrastructurii educaționale

Posibili parteneri: Consiliul Județean Mureș, Inspectoratul Școlar Județean Mureș

Perioada de implementare: 2015-2018

Sustenabilitate: Cheltuielile ulterioare de funcționare vor fi suportate din bugetul local

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: Regional: Prioritatea 4. Dezvoltarea infrastructurii educaționale, sociale și de sănătate, susținerea dezvoltării comunitare

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 4 Dezvoltarea serviciilor, Obiectiv specific nr. 4.2. Modernizarea și îmbunătățirea serviciilor de educație.

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Studiu de fezabilitate
- Raport- evaluare impact mediu

TITLUL PROIECTULUI 12.

LĂRGIREA SERVICIILOR DE TIP AFTER SCHOOL

Scopul proiectului: Dezvoltarea serviciilor de educație de tip „after school” în comuna Acățari

Obiective specifice:

- Îmbunătățirea calității actului educațional
- Creșterea gradului de mulțumire al beneficiarilor

Grupul țintă: - copii de la grădiniță, elevii din clasele I-IV din com. Acățari

- cadre didactice din com. Acățari
- comunitatea locală

Activități principale:

1. Amenajarea clădirii școlii pentru program tip „after school”
2. Pregătirea spațiilor și activităților pentru program tip „after school”

Rezultatele așteptate:

- Creșterea calității serviciilor de educație
- Asigurarea unui cadru plăcut și securizat pentru copii
- Creșterea gradului de accesibilitate al familiilor care doresc alternative mai bune pentru îngrijirea și educarea copiilor.

Surse de finanțare: PNDR, M07 Servicii de bază și reînnoirea satelor, , Fondul Român de Dezvoltare Socială – Granturi SEE

Posibili parteneri: Inspectoratul Școlar Județean Mureș

Perioada de implementare: 2015-2016

Sustenabilitate: Întreținerea obiectivelor se va realiza din sursele proprii ale primăriei

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: La nivel județean: Prioritatea 1.3. Dezvoltarea infrastructurii de învățământ, sănătate, situații de urgență, protecție socială. Măsura 1.3.1. Dezvoltarea infrastructurii de învățământ și a serviciilor educaționale, prin construirea, reabilitarea, amenajarea, extinderea și modernizarea acestora în mediul urban și rural.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 4, Obiectiv specific nr.4.2. Îmbunătățirea serviciilor de educație și culturale. P 4.2.4. lărgirea serviciilor de tip after school.

Documente necesare: - Cerere de finanțare
- Studiu de fezabilitate
- Proiect tehnic

TITLUL PROIECTULUI 13.

INTRODUCEREA, INSTALAREA, APLICAREA UNOR TEHNOLIGII/SISTEME/UNITĂȚI DE

PRODUCȚIE/SOLUȚII ALTERNATIVE DE PRODUCȚIE/UTILIZARE A ENERGIEI

Scopul proiectului: Protecția mediului prin reducerea consumului de energie, utilizând tehnologii/sisteme/surse alternative de producere a energiei.

Obiective specifice:

- Valorificarea uneia dintre tehnologiile/sistemele/resursele regenerabile/ecologice de energie – e.g. energia solară, eoliană, înființare unități de producere a peleiților/montare cazane peleiți, sisteme geotermice, construcții/case pasive etc.;
- Creșterea independenței energetice față de importurile de resurse de energie primară prin diversificarea surselor și tehnologiilor de producere a energiei electrice: ca urmare se realizează utilizarea rațională și mai eficientă a resurselor energetice primare în alte scopuri decât acela al producerii de energie electrică;
- Protecția mediului prin utilizarea unei surse și tehnologii nepoluante de producere a energiei electrice;
- Promovarea dezvoltării durabile;

Grupul țintă: Comunitatea locală, instituții publice, agenți economici

Activități principale: - Achiziționarea și amenajarea terenului în scopul amplasării echipamentelor/ instalațiilor proiectului;

- Construcții și instalații aferente construcțiilor necesare implementării proiectului;

- Achiziția de echipamente, inclusiv a echipamentelor de monitorizare continuă;

- Racordarea la rețeaua Sistemului Electroenergetic Național în aval de punctul de delimitare.

Rezultatele așteptate: - Reducerea costurilor cu iluminatul public

- Reducerea consumului de energie

Surse de finanțare: POR, Axa prioritară: Sprijinirea creșterii eficienței energetice în clădiri publice, Programul LEADER

Posibili parteneri: Consiliul Județean Mureș, ONG-uri active și cu experiență în domeniu

Perioada de implementare: 2015-2018

Sustenabilitate: Cheltuielile ulterioare de funcționare vor fi suportate din bugetul local

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: Regional: Prioritatea 3. Protecția mediului înconjurător, creșterea eficienței energetice, stimularea utilizării surselor alternative de energie.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr.8. Asigurarea calității mediului și a condițiilor de locuire, Obiectiv specific nr. 6.2. Eficiența energetică și surse alternative de energie.

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Studiu de fezabilitate
- Studiu potențial energetic surse alternative
- Raport- evaluare impact mediu

TITLUL PROIECTULUI 14.

CREȘTEREA EFICIENȚEI ACTIVITĂȚII ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE

Scopul proiectului: Îmbunătățirea relației dintre administrația publică, comunitatea locală și agenții economici.

Obiective specifice:

- Îmbunătățirea metodelor de informare publică
- Gestionarea mai eficientă a serviciilor furnizate

Grupul țintă: - Comunitatea locală, agenți economici

Activități principale:

- Implementarea sistemului e-guvernare;
- Instruirea funcționarilor publice din Primăria comunei Acățari;
- Informarea grupurilor țintă cu privire la proiect;
- Implementarea unui sistem GIS și realizarea bazei de date aferente acestuia;
- Implementarea unui sistem informatic de gestionare a documentelor;

Rezultatele așteptate: - Creșterea transparenței decizionale

- Reducerea birocrăției în administrația publică locală
- Reducerea timpului de prelucrare a documentelor

Surse de finanțare: Programul Operațional „Capacitatea administrativă” (POCA)

Posibili parteneri: Consiliul Județean Mureș

Perioada de implementare: 2014-2020

Sustenabilitate: Cheltuielile ulterioare de funcționare vor fi suportate din bugetul local

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: Prioritatea 7.1. Îmbunătățirea procesului de politici publice în administrația publică locală

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 5. Dezvoltarea capacităților administrative, **Obiectiv specific nr. 5.3.** Creșterea eficienței activității administrației publice locale

Documente necesare: Cerere de finanțare;
Studiu de fezabilitate

TITLUL PROIECTULUI 15.

**DEZVOLTAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI
SERVICIILOR PUBLICE ELECTRONICE
SUSȚINEREA IMPLEMENTĂRII DE**

SOLUȚII DE E-GUVERNARE ȘI ASIGURAREA CONEXIUNII LA BROADBAND

Scopul proiectului: Îmbunătățirea relației dintre administrația publică, comunitatea locală și agenții economici.

Obiective specifice:

- Îmbunătățirea metodelor de informare publică
- Gestionarea mai eficientă a serviciilor furnizate

Grupul țintă: - Comunitatea locală, agenți economici

Activități principale:

- Implementarea sistemului e-guvernare;
- Instruirea funcționarilor publice din Primăria comunei Acățari;
- Informarea grupurilor țintă cu privire la proiect;
- Implementarea unui sistem GIS și realizarea bazei de date aferente acestuia;
- Implementarea unui sistem informatic de gestionare a documentelor;

Rezultatele așteptate: - Creșterea transparenței decizionale

- Reducerea birocrăției în administrația publică locală
- Reducerea timpului de prelucrare a documentelor

Surse de finanțare: Programul Operațional „Capacitatea administrativă” (POCA)

Posibili parteneri: Consiliul Județean Mureș

Perioada de implementare: 2014-2020

Sustenabilitate: Cheltuielile ulterioare de funcționare vor fi suportate din bugetul local

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: Prioritatea 7.1. Îmbunătățirea procesului de politici publice în administrația publică locală

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 5. Dezvoltarea capacităților administrative, **Obiectiv specific nr. 5.3.** Creșterea eficienței activității administrației publice locale

Documente necesare: Cerere de finanțare;
Studiu de fezabilitate

Cabinet stomatologic Corunca dotat și reabilitat din fonduri LEADER

TITLUL PROIECTULUI 16.

EXTINDEREA, ÎMBUNĂTĂȚIREA SERVICIILOR MEDICALE

Scopul proiectului: Extinderea și diversificarea serviciilor medicale prin înființarea unui dispensar de stomatologie și a unui dispensar de pediatrie

Obiective specifice: - Îmbunătățirea stării de sănătate a populației

- Creșterea calității vieții
- Asigurarea unor servicii de sănătate de calitate

Grupul țintă: - comunitatea locală
- locuitorii din satele vecine

Activități principale:

- Organizarea echipei de management și de implementare a proiectului
- Obținerea avizelor favorabile privind oportunitatea și necesitatea investiției din partea Direcției de Sănătatea Publică Mureș
- Obținerea avizelor solicitate
- Achiziția proiectului tehnic, realizarea acestuia
- Dotarea dispensarelor

Rezultatele așteptate: - dispensar de pediatrie
- dispensar de stomatologie

Surse de finanțare: Programul Operațional Regional, Axa prioritară Dezvoltarea infrastructurii de sănătate și sociale , Programul CE “Sănătate 2014”, PNDR 2014-2020 PNDR, Submăsura 6.2 sau submăsura 6.4

Posibili parteneri: Ministerul Sănătății

Perioada de implementare: 2015-2017

Sustenabilitate: Din bugetul local

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: Prioritatea 1.3. Dezvoltarea infrastructurii de învățământ, sănătate, situații de urgență, protecție socială , Strategia Națională de Sănătate 2014-2020

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 4, M 4.3. Modernizarea serviciilor sociale, M 4.1. Modernizarea și dezvoltarea serviciilor de sănătate

Documente necesare: - Cerere de finanțare
- Studiu de fezabilitate, proiect tehnic

Dispensarul medical Sâmbriaș, com. Hodoșa

TITLUL PROIECTULUI 17.

ÎMBUNĂTĂȚIREA DOTĂRII DISPENSARULUI MEDICAL

Scopul proiectului: Creșterea calității serviciilor medicale

Obiective specifice:

- îmbunătățirea stării de sănătate a populației
- creșterea calității vieții
- asigurarea unor servicii de sănătate de calitate

Grupul țintă:

- comunitatea locală
- locuitorii din comunele apropiate

Activități principale:

- identificarea nevoilor
- achiziționarea aparaturii, echipamentelor medicale

Rezultatele așteptate:

- aparate și echipamente în dispensarul comunei

Surse de finanțare:

Programul Operațional Regional, Axa prioritară Dezvoltarea infrastructurii de sănătate și sociale, Programul CE "Sănătate 2014", PNDP 2014-2020

Posibili parteneri: Ministerul Sănătății

Perioada de implementare: 2015-2017

Sustenabilitate: Din bugetul local

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene:

Prioritatea 1.3. Dezvoltarea infrastructurii de învățământ, sănătate, situații de urgență, protecție socială ,
Strategia Națională de Sănătate 2014-2020

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr. 4, M 4.3. Modernizarea serviciilor sociale, M 4.1. Modernizarea și dezvoltarea serviciilor de sănătate

Documente necesare:

- Cerere de finanțare
- Studiu de fezabilitate
- Proiect tehnic

TITLUL PROIECTULUI 18.
PROGRAM LOCAL DE PROMOVARE A SĂNĂTĂȚII

Scopul proiectului: Evaluarea riscurilor și supravegherea activă a populației prin servicii de prevenție primară

Obiective specifice: - îmbunătățirea stării de sănătate a populației
- creșterea calității vieții

Grupul țintă:

- tânăra generație
- comunitatea locală
- agenții economici

Activități principale:

Rezultatele așteptate:

- depistarea în faze incipiente de boală și intervenții de screening populațional organizat (prevenție secundară);
- îmbunătățirea stării de sănătate a populației

Surse de finanțare: Programul CE „Sănătate 2014”

Posibili parteneri: Ministerul Sănătății

Perioada de implementare: 2015-2017

Sustenabilitate: Din bugetul local

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: Prioritatea 1.3. Dezvoltarea infrastructurii de învățământ, sănătate, situații de urgență, protecție socială, Strategia Națională de Sănătate 2014-2020

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 4, Obiectiv specific 4.3. Modernizarea serviciilor sociale, Obiectiv specific nr. 4.1. Modernizarea și dezvoltarea serviciilor de sănătate

Documente necesare:

- Cerere de finanțare
- Studiu de fezabilitate
- Proiect tehnic

**TITLUL PROIECTULUI 19.
DEZVOLTAREA ECONOMIEI SOCIALE ÎN MEDIU RURAL**

Presa de fructe comunitară, Lupeni

Presa de fructe comunitară,
Eremieni, com. Bereni

Scopul proiectului: - creșterea capacității comunității locale pentru dezvoltare durabilă și inclusivă
- reducerea sărăciei

Obiective specifice: - dezvoltarea și promovarea unor activități generatoare de venit la nivel de comunitate locală, activități care ajută membrii societății rurale să se integreze sau să se reintegreze pe piața muncii și care contribuie la bunăstarea comunității;
- pregătirea antreprenorială în domeniul economiei sociale pentru membrii grupurilor vulnerabile și ai organizațiilor care susțin interesele acestora.
- Înființarea unei microîntreprinderi într-un domeniu specific localității

Grupul țintă: - comunitatea rurală și în special grupurile vulnerabile (femei, romi etc.)

Activități principale: - înființarea întreprinderii sociale
- măsurarea performanței
- creștere, adaptare, evoluție

Rezultatele așteptate:

- oferirea unui loc de muncă pentru grupurile vulnerabile, în special femei
- producerea de bunuri și servicii pentru comunitatea locală
- stoparea fenomenului emigrării
- crearea unei surse de venit complementare
- creșterea economică durabilă

Surse de finanțare: Programul Operațional Regional, Axa prioritară Dezvoltarea infrastructurii de sănătate și sociale, OT9- promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei, POSDRU, Axa Prioritară 6 Promovarea incluziunii sociale, DMI 6.1 Dezvoltarea economiei sociale, Programul LEADER, Granturile Norvegiene și Elvețiene etc.

Posibili parteneri: - ONG-uri cu experiență în domeniu: Fundația Civitas, Caritas Alba Iulia, parteneri străini etc.

Perioada de implementare: 2016-2020

Sustenabilitate: Întreținerea se va realiza din bugetul local în colaborare cu agenții economici

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: Strategia Europa 2020: Creștere favorabilă incluziunii: promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, care să asigure coeziunea socială și teritorială.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 2. Dezvoltarea economică a comunei, Obiectiv strategic nr. 2.4. Promovarea parteneriatului public-privat

Documente necesare: - Cerere de finanțare (plan de afaceri)
- Studiu de fezabilitate, proiect tehnic

TITLUL PROIECTULUI 20.

ORGANIZAREA SCHIMBULUI DE EXPERIENȚĂ CU AUTORITĂȚILE LOCALE DIN ROMÂNIA ȘI DIN ALTE LOCALITĂȚI DIN UNIUNEA EUROPEANĂ

Scopul proiectului:

Scopul proiectului este de a facilita schimbul de experiență dintre factorii de decizie și politici, reprezentanți ai autorităților locale, ONG-uri și experți relevanți din România și din alte țări ale Uniunii Europene.

Obiective specifice: - creșterea capacității administrative a autorităților publice locale;

- organizarea și realizarea schimbului de experiență și a vizitelor de studiu a factorilor de decizie, administrațiilor publice locale;
- crearea legăturilor de colaborare bilaterală sau multilaterală între factorii de decizie și administrația locală ale participanților;

Grupul țintă: - 15 reprezentanți ai administrației locale
- 10 reprezentanți ai ONG-urilor

Activități principale: 1. Organizarea unei sesiuni de informare
2. Elaborarea proiectului
3. Derularea schimburilor de experiență (2 din țară, 2 în străinătate)
4. Derularea conferinței internaționale
5. Raport de activitate

Rezultatele așteptate: - 4 schimburi de experiență
- O conferință internațională
- Facilitarea transferului experiențelor acumulate
- Consolidarea parteneriatului dintre societatea civilă, factorii de decizie și administrația locală în scopul identificării problemelor și soluțiilor

Surse de finanțare: Programul Operațional „Dezvoltarea capacității administrative” (POCA), Fonduri SEE: Programului RO18 - Întărirea capacității și cooperare instituțională între instituțiile publice, autoritățile locale și regionale române și norvegiene, Programul „Europa pentru cetățeni 2014-2020”

Posibili parteneri: Localitățile înfrățite

Perioada de implementare: 2014-2020

Sustenabilitate: Din bugetul local

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: Prioritatea 7.1. Îmbunătățirea procesului de politici publice în administrația publică locală

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 5, Dezvoltarea capacităților administrative, Obiectiv specific nr. 5.1. Dezvoltarea resursei umane

Documente necesare: - Cerere de finanțare

TITLUL PROIECTULUI 21.
IMPLEMENTAREA SISTEMULUI DE MANAGEMENT AL CALITĂȚII
LA NIVELUL PRIMĂRIEI COMUNEI ACĂȚARI

Scopul proiectului: Îmbunătățirea furnizării serviciilor publice la nivelul comunei Acățari și introducerea sistemului de management al calității

Obiective specifice: - simplificarea proceselor de management și de execuție;
- monitorizarea și reducerea timpului de furnizare a serviciilor, a costurilor;
- creșterea eficienței și calității serviciilor publice;
- pregătirea continuă a funcționarilor publici și a conducătorilor instituțiilor publice;
- îmbunătățirea procesului de coordonare și comunicare;

Grupul țintă: - angajați ai administrației locale
- comunitatea locală
- agenții economici

Activități principale: 1. Elaborarea proiectului
2. Promovarea proiectului;
3. Evaluarea inițială a sistemului actual de furnizare a serviciilor publice;
4. Implementarea Sistemului de Management al Calității în administrația publică locală din Acățari – Certificare ISO 9001:2008;
5. Reorganizarea instituțională a primăriei comunei Acățari conform standardului ISO 9001:2008;
6. Evaluare, audit și raportare.

Rezultatele așteptate: - un sistem de management al calității elaborat, adoptat, implementat și certificat la nivelul primăriei comunei Acățari vizând pe termen lung, îmbunătățirea continuă a rezultatelor prin concentrare asupra cetățenilor și cerințelor a tuturor celorlalte grupuri interesate
- 100% din grupul țintă își vor îmbunătăți cu minim 50% cunoștințele și abilitățile în domenii majore legate de eficientizarea serviciilor publice și buna guvernare (politici publice, planificare strategică, management resurse umane și financiar, achiziții publice, dezvoltare de parteneriate)
- 100% din grupul țintă ca urmare a instituirii, prin Sistemul de Management al Calității, a unui cadru clar de desfășurare a atribuțiilor, vor deveni mai responsabili și mai implicați la locul de muncă, mai motivați pentru calitate în activitatea desfășurată;
- 8% din grupul țintă vor beneficia de condiții îmbunătățite de muncă în urma achiziționării de mobilier și echipamente informatice.

Alte rezultate:

- Un raport de evaluare a performanței serviciilor publice;
- O aplicație informatică pentru managementul integrat al documentelor, permițând un management al documentelor mai eficient, mai rapid și mai sigur și o eficientizare a distribuției informației;
- Obiecte de inventar achiziționate: calculatoare desktop și laptop, imprimante, copiator, mobilier;
- Apariții în mass media;
- Diminuarea cu 10% (la finalul proiectului) a duratei de livrare a serviciilor publice – ca urmare a tuturor activităților proiectului.

Surse de finanțare: Programul Operațional „Capacitatea administrativă” (POCA)

Posibili parteneri: Consiliul Județean Mureș

Perioada de implementare: 2015-2018

Sustenabilitate: Întreținerea obiectivului de investiții se va face din bugetul local

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: Prioritatea 7.1. Îmbunătățirea procesului de politici publice în administrația publică locală

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 5, Dezvoltarea capacităților administrative, Obiectiv specific nr. 5.2. Dezvoltarea serviciilor de e-administrație

Documente necesare: - Cerere de finanțare

TITLUL PROIECTULUI 22. EDUCAȚIE PENTRU VIAȚĂ ȘI RESPONSABILIZARE SOCIALĂ

Scopul proiectului: Dezvoltarea de mecanisme și instrumente pentru asigurarea elevilor din școala comunei Acățari a unei educații de tip informal și dezvoltarea unor competențe cheie de cetățenie activă.

Obiective specifice: - responsabilizare socială, implicarea tinerilor în viața comunității locale
- creșterea calității vieții

- îmbunătățirea stării de sănătate a comunității locale

Grupul țintă: - elevi
- profesori
- comunitatea locală

Activități principale:

- Elaborarea ofertei educaționale de educație pentru viața de familie;
- Elaborarea și implementarea de standarde în educația nonformală și informală realizată prin intermediul abordării “educație între egali”;
- Derularea în școala comunei Acățari a 15 sesiuni de informare cu privire la menținerea sănătății prin practicarea și exersarea comportamentului responsabil și de implicare a acestora în viața comunității, prin ore de educație pentru viața de familie pentru elevi;
- Campanie de vară pentru acești elevi în tabere școlare, unde se realizează și informarea elevilor cu privire la normele de bază în menținerea sănătății;
- Întâlniri cu autoritățile locale (ISJ, DJT, ASP, AJOFM, IJP etc), dar și cu alți actori cheie (părinți, ONG-uri)
- Activități de comunicare, mass-media și PR: conferințe de presă, website, campanie PR, campanie online;
- Evaluarea impactului proiectului: studiu cantitativ, studiu calitativ.

Rezultatele așteptate: - creșterea responsabilizării sociale în rândul elevilor
- îmbunătățirea stării de sănătate a populației

Surse de finanțare: Programul „Europa pentru cetățeni 2014-2020”

Posibili parteneri: Ministerul Sănătății, ISJ Mureș

Perioada de implementare: 2015-2017

Sustenabilitate: Din bugetul local

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: Prioritatea 1.3. Dezvoltarea infrastructurii de învățământ, sănătate, situații de urgență, protecție socială.
Strategia Națională de Sănătate 2014-2020.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 4, Obiectiv specific nr. 4.1. Modernizarea și dezvoltarea serviciilor de sănătate.

Documente necesare: - Cerere de finanțare
- Studiu de fezabilitate
- Proiect tehnic

TITLUL PROIECTULUI 23.
ÎNFIINȚAREA UNEI ASOCIAȚII DE DEZVOLTARE INTERCOMUNITARĂ PENTRU IMPLEMENTAREA UNOR PROIECTE COMUNE DE DEZVOLTARE A INFRASTRUCTURII ȘI UTILITĂȚILOR CU LOCALITĂȚILE ÎNVECINATE

Scopul proiectului: Dezvoltarea unui sistem de infrastructuri care să asigure dezvoltarea întreprinderilor, atragerea investițiilor, transferul de tehnologie, dezvoltarea rurală

Obiective specifice: - Consolidarea rolurilor unităților administrativ-teritoriale

- Gestionarea responsabilă a resurselor naturale și protecția mediului
- Echilibrarea și creșterea ritmului dezvoltării economice
- Îmbunătățirea condițiilor de viață

Grupul țintă: - Localitățile din apropierea comunei Acățari
- Locuitorii comunei Acățari

Activități principale: - Înființare Asociație

- Elaborare proiect pentru dezvoltarea infrastructurii de transport
- Elaborare proiect pentru dezvoltarea durabilă a turismului
- Elaborare proiect pentru dezvoltarea structurii educaționale
- Elaborare proiect pentru dezvoltarea infrastructurii serviciilor sociale
- Elaborare proiect pentru dezvoltarea serviciilor publice (iluminat, gaze, deșeuri)

Rezultatele așteptate: - Îmbunătățirea sistemului de transport la nivel zonal

- Utilități, parcuri aranjate pe aceste rute
- Implementarea unor programe care să permită accesul la servicii de sănătate, educație la toate nivelurile

Surse de finanțare: Programul Operațional Regional, DMI 1.1. Poli de dezvoltare urbană (ADI)

Posibili parteneri: Administrațiile locale ale localităților învecinate, Consiliile județene (Brașov, Mureș, Sibiu)

Perioada de implementare: 2016-2020

Sustenabilitate: Întreținerea obiectivelor se va realiza din sursele proprii ale primăriilor

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: Domeniu prioritar județean: Dezvoltare urbană, dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale

Prioritar la nivel european: Dezvoltarea unei infrastructuri moderne pentru creștere economică și locuri de muncă

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 5. Dezvoltarea capacităților administrative, Obiectiv specific nr. 5.3. Creșterea eficienței activității administrației publice locale

Documente necesare: - Cerere de finanțare

TITLUL PROIECTULUI 24.
PROMOVAREA IMPORTANȚEI ȘCOLARIZĂRII ÎN RÂNDUL POPULAȚIEI
CARE REPREZINTĂ RISC DE ABANDON ȘCOLAR

Scopul proiectului: Creșterea frecvenței școlare și reducerea abandonului școlar

Obiective specifice: - Identificarea copiilor cu risc de abandon

- Parteneriate între școală și comunitate pentru reducerea abandonului școlar
- Crearea unui mediu inclusiv pentru copii cu risc de abandon școlar

Grupul țintă:

- Copiii cu risc ridicat de abandon școlar
- Familiile copiilor cu risc ridicat de abandon școlar
- Personalul didactic din școli
- Reprezentanți ai comunității

Activități principale:

- Evaluarea nevoilor de informare, formare și consiliere ale reprezentanților comunităților selectate (profesori, director de școală, părinți și reprezentanți ai comunității);
- Formarea personalului școlar în toate dimensiunile proiectului pentru a putea oferi servicii adaptate de informare, facilitare, formare și consiliere părinților și altor membri ai comunității;
- Promovarea activităților comune în cadrul planului de acțiune al școlii, în funcție de problemele și de provocările identificate
- Organizarea de cursuri de educație parentală în comunitățile selectate cu scopul de a îmbunătăți comunicarea dintre părinte și copil;
- Discuții cu liderii romi, în încercarea de a schimba percepția părinților față de educație;
- Conectarea familiilor copiilor cu risc de abandon școlar la resursele disponibile în comunitate;

Rezultatele așteptate: - Creșterea frecvenței școlare și reducerea riscului de abandon școlar în cazul copiilor ce provin din medii defavorizate din punct de vedere socio-economic cu 40%

- Asigurarea abilităților primare copiilor ce provin dintr-un mediu defavorizat din punct de vedere socio-economic 100%
- Dezvoltarea abilităților profesorilor și dobândirea de către aceștia a unor competențe didactice inovatoare
- Transformarea școlilor într-un mediu prietenos prin implicarea activă a tuturor actorilor: personal didactic, elevi, părinți și alți membri ai comunității

Surse de finanțare: Programul Operațional Regional, Axa prioritară Îmbunătățirea infrastructurii educaționale, OT10- Investiții în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții. Fondul Român de Dezvoltare Socială – Granturi SEE

Posibili parteneri: Consiliul Județean Mureș

Perioada de implementare: 2015-2018

Sustenabilitate: Întreținerea obiectivelor se va realiza din sursele proprii ale primăriei

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: Prioritatea 1.3. Dezvoltarea infrastructurii de învățământ, sănătate, situații de urgență, protecție socială

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 4. Dezvoltarea serviciilor sociale, Obiectiv specific nr. 4.2. Modernizarea serviciilor de educație

Documente necesare: - Cerere de finanțare

**TITLUL PROIECTULUI 25.
INIȚIEREA UNOR CAMPANII DE EDUCARE A POPULAȚIEI
ÎN PRIVINȚA PROTECȚIEI MEDIULUI**

Întâlnire a reprezentanților Administrația Natura 2000 Dealurile Târnavelor-Valea Nirajului și actorii locali de pe Valea Nirajului și a Târnavei

Un proiect controversat care pune în pericol habitatul natural, pânza freatică și agricultura microregiunii: sistematizarea pârauului Niraj, 2015.

Scopul proiectului: Încurajarea comunității locale și în special a tinerilor de a se implica în proiecte și activități ecologice de protecția mediului

Obiective specifice: - Creșterea nivelului de informare privind schimbările climatice și soluțiile de reducere a acestora prin acțiuni educative

- Conștientizarea efectelor schimbărilor globale ale climei și sensibilizarea populației prin activități ce tratează probleme de mediu, desfășurate de elevi pe plan local
- Promovarea educației ecologice din perspectiva schimbărilor climatice în domeniul energiei

Grupul țintă:

- elevi din școala comunei Acățari
- cadre didactice
- comunitatea locală

Activități principale:- elaborarea proiectelor activităților ecologice: ex.: Apa înseamnă viață!
- Natura – concurs de creație artistică

Rezultatele așteptate: - Creșterea gradului de informare și sensibilizarea întregii populații
- Educarea și conștientizarea elevilor și a populației adulte din comună;

Posibili parteneri: Administrația Natura 2000 Dealurile Târnavelor-Valea Nirajului, Focus Eco Center, Asociația Milvus, Asociația Microregiunea Valea Nirajului etc.

Surse de finanțare: Programul COSME: Diversificarea ofertelor și produselor turistice ale UE - Produse turistice transnaționale sustenabile, LIFE+, POS Mediu, EEA&Norway Grants Programul spații verzi prin Fundația pentru Parteneriat, Programul LEADER

Posibili parteneri: Școlile din Acățari

Perioada de implementare: 2015-2016

Sustenabilitate: Întreținerea obiectivelor se va realiza din sursele proprii ale primăriei.

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: La nivel județean: Prioritatea nr. 3. Protecția mediului înconjurător, eficiență energetică, utilizarea surselor alternative de energie

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 6, Obiectiv specific nr. 6.3 Îmbunătățirea aspectului comunei, P 6.3.3. Inițierea unor campanii de educare a copiilor și tinerilor în privința protecției mediului

Documente necesare: - Cerere de finanțare

TITLUL PROIECTULUI 26.
DESEMNAREA ȘI DELIMITAREA UNOR ARII PROTEJATE DE INTERES LOCAL, PROIECTE COMUNITARE DE CURĂȚENIE, DECONTAMINARE, (RE)PLANTARE

Scopul proiectului: Încurajarea comunității locale și în special a tinerilor de a se implica în proiecte și activități ecologice de protecția mediului

Obiective specifice: - Creșterea nivelului de informare privind schimbările climatice și soluțiile de reducere a acestora prin acțiuni educative

Activități:

- acțiuni educative informale de protecție a naturii
- acțiuni de delimitare zone/arii protejate de interes local
- acțiuni de curățenie, plantare
- confecționare de materiale promovare și informative
- amplasare panouri informative

Grupul țintă: - elevi din școala comunei Acățari
- cadre didactice
- comunitatea locală

Rezultatele așteptate: - Creșterea gradului de informare și sensibilizarea întregii populații
- Educarea și conștientizarea elevilor și a populației adulte din comună;

Posibili parteneri: Administrația Natura 2000 Dealurile Târnavelor-Valea Nirajului, Focus Eco Center, Asociația Milvus, Asociația Microregiunea Valea Nirajului etc.

Surse de finanțare: Programul COSME: Diversificarea ofertelor și produselor turistice ale UE - Produse turistice transnationale sustenabile, LIFE+, POS Mediu, EEA&Norway Grants Programul spații verzi prin Fundația pentru Parteneriat, Programul LEADER

Posibili parteneri: Școlile din Acățari

Perioada de implementare: 2015-2016

Sustenabilitate: Întreținerea obiectivelor se va realiza din sursele proprii ale primăriei.

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: La nivel județean: Prioritatea nr. 3. Protecția mediului înconjurător, eficiență energetică, utilizarea surselor alternative de energie

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 6, Obiectiv specific nr. 6.3 Îmbunătățirea aspectului comunei, P 6.3.3. Inițierea unor campanii de educare a copiilor și tinerilor în privința protecției mediului

Documente necesare: - Cerere de finanțare

TITLUL PROIECTULUI 27. CONSTRUCȚIA DE CASE ȘI CAPELE MORTUARE

Scopul proiectului: Construirea unui edificiu mortuar adecvat și conform normelor europene în comuna Acățari

Obiective specifice: - Creșterea nivelului de informare privind schimbările climatice și soluțiile de reducere a acestora prin acțiuni educative

Activități principale:

- Achiziționarea serviciilor de proiectare pentru elaborarea Studiului de fezabilitate.
- Elaborarea studiului de fezabilitate, recepționarea documentației
- Obținerea certificatului de urbanism
- Obținerea avizelor și acordurilor solicitate prin certificatul de urbanism
- Începerea procedurii de achiziție a serviciilor de proiectare pentru elaborarea proiectului tehnic, a caietelor de sarcini și a detaliilor de execuție.
- Formarea echipei de implementare
- Depunerea cererii de finanțare
- Implementarea proiectului

Grupul țintă: comunitatea locală

Surse de finanțare: Programul LEADER

Posibili parteneri: Reprezentanții cultelor locale

Perioada de implementare: 2015-2016

Sustenabilitate: Întreținerea obiectivelor se va realiza din sursele proprii ale primăriei.

Documente necesare: - Cerere de finanțare

Monitorizare și evaluare

Un comitet de monitorizare va fi creat pentru supravegherea implementării, monitorizării și evaluării strategiei. Comitetul de monitorizare va fi prezidat de Primarul comunei Acățari și asistat de un secretariat permanent, responsabil de pregătirea documentelor pentru discuții în cadrul comitetului și pentru redactarea agendei și minutilor reuniunilor acestuia.

Comitetul de monitorizare va reflecta principiul parteneriatului, incluzând reprezentanți ai Primăriei comunei Acățari și al serviciilor publice,

parteneri sociali, agenți economici și organizații neguvernamentale care pot avea o contribuție eficientă la implementarea strategiei.

Comitetul de monitorizare va fi creat nu mai târziu de 3 luni de la aprobarea strategiei de către Consiliul local al comunei Acățari. Comitetul de monitorizare se va întruni de cel puțin două ori pe an.

Două evaluări intermediare vor fi realizate de evaluatori independenți, contractați de Primăria comunei Acățari, în anii 2017 și 2020 pentru a verifica relevanța, eficiența, eficacitatea, utilitatea și sustenabilitatea strategiei și a oferi recomandări pentru îmbunătățirea acesteia și lecții pentru viitoarele intervenții de acest gen.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI ACĂȚARI 2014-2020